

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne først takke boligudvalget for en meget hurtig behandling af dette lovforslag. Jeg kan sige til hr. Niels Helveg Petersen, at vi allerede har haft møder med de berørte organisationer, og jeg kan også sige, at organisationerne ikke umiddelbart har kunnet tilslutte sig de tanker, vi har haft, og det er vel naturligt, når der er tale om nedskæringer på gennemsnitligt 25 pct. i honorarerne.

Men jeg har også i et svar til udvalget gjort opmærksom på, at vi vil tage en drøftelse igen for at se, om der kan gennemføres visse rationaliseringer i forbindelse med gennemførelse af varmesyn, og når de drøftelser er tilendebragt og satsene er fastsat, skal jeg gerne orientere udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Tredje behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1984.

(Fremsat 4/10 83. Første behandling 6/10 83. Betænkning 12/10 83. Anden behandling 17/11 83. Tillægsbetænkning 23/11 83).

I tillægsbetænkningen var der stillet 572 ændringsforslag.

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Alice Faber (SF). (Nr. 573).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 20 ændringsforslag af Anne Grete Holmsgård (VS). (Nr. 574–593).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Wilhjelm (VS). (Nr. 594).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 108 ændringsforslag af finansministeren. (Nr. 595–702).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 13 ændringsforslag af Albertsen (S) m.fl. (Nr. 703–715).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Bilgrav-Nielsen (RV). (Nr. 716).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 18 ændringsforslag af finansministeren. (Nr. 718–735).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 2 ændringsforslag af Maisted (FP). (Nr. 736 og 737).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af finansministeren. (Nr. 738).

Uden for tillægsbetænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Bilgrav-Nielsen (RV). (Nr. 739).

(Tillægsbetænkningen med bilag og ændringsforslagene uden for tillægsbetænkningen er optaget i tillæg D).

Formanden:

Fra finansministeren har jeg modtaget meddelelse om, at han ønsker at tage følgende ændringsforslag tilbage:

Nr. 11, nr. 14, nr. 29, nr. 162, nr. 190, nr. 200, nr. 205, nr. 207, nr. 227, nr. 230, nr. 247, nr. 248, nr. 364, nr. 447, nr. 500, nr. 502, nr. 504, nr. 571, nr. 572, nr. 595, nr. 596, nr. 625 og nr. 680.

Ønsker nogen at optage dem? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er disse ændringsforslag bortfaldet.

Hr. Bjørn Poulsen (SF) har meddelt mig, at han ønsker at tage følgende ændringsforslag tilbage:

Nr. 321, nr. 323, nr. 325, nr. 327 og nr. 329.

Ønsker nogen at optage dem? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er disse ændringsforslag bortfaldet.

Hr. Bilgrav-Nielsen (RV) har meddelt mig, at det radikale venstre trækker sig tilbage

[Formanden]

som medforslagsstiller til ændringsforslag nr. 13, og at han ønsker at tage ændringsforslag nr. 161 og nr. 238 tilbage.

Ønsker nogen at optage ændringsforslag nr. 161 og nr. 238? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er disse ændringsforslag bortfaldet.

Det af hr. Bilgrav-Nielsen (RV) på blad nr. 333 stillede ændringsforslag nr. 739 kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg tingets samtykke hertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Ændringsforslagene sættes først til forhandling.

Formanden:

Taletiden er som fastsat i forretningsordenen, dvs. 20 minutter i første og 10 minutter i anden omgang for ordførere, for andre henholdsvis 10 og 5 minutter.

Forhandling

Camre (S):

Jeg hørte i Radioavisen til morgen, at statsministeren udtalte, at vi i morgen skal stemme for eller imod den bedste finanslov nogen sinde, og jeg må sige, at det under mig lidt, at statsministeren anvender den formulering, for i løbet af i dag vil vi ved afstemningerne om ændringsforslagene ændre regeringens forslag mod regeringens ønsker. Men jeg kan så forstå, at de gange, hvor det lykkes et flertal bestående af socialdemokratiet, SF og det radikale venstre at rette regeringens forslag til, bliver det bedre, end det var fra regeringens hånd, og den erkendelse kan jeg naturligvis kun takke statsministeren for.

Det finanslovsforslag, som vi nu skal drøfte ændringsforslagene til, er regeringens første eget finanslovsforslag. Det adskiller sig fra tidligere forslag ved at have indarbejdet en række ændringer, både opad- og nedadgående, som forudsætter vidtgående ændringer i lovgivningen, ændringer, som ikke var foretaget, da forslaget blev fremsat.

Regeringen tog det første skridt til at få sit finanslovs mål realiseret, da man i oktober forhandlede udskrivningslov og finanslov med de to støttepartier, det radikale venstre og fremskridtspartiet, og nåede frem til det

herostratisk berømte Rio Bravo-forlig, forliget, hvor statsministeren begik det kunststykke at få fremskridtspartiet til at opgive dets hidtidige politik og stemme for en række nye skatter og afgifter og samtidig få den borgerlige presse til at udråbe fremskridtspartiets gruppeformand, hr. Dohrmann, til helt. Havde slaget ved Rio Bravo været alvor, må man gå ud fra, at helten snarere var blevet hængt for faneflugt fra fremskridtsideerne.

Resultaterne er blevet en forhøjelse af sygedagpengebidraget fra 1 til 1,85 pct., hvilket giver staten en merindtægt på 2,095 mia kr. om året, videre en ordning, som betyder, at arbejdsmarkedets parter selv skal betale for arbejdsmarkedsuddannelserne, en merindtægt for staten på 1,36 mia kr., hvilket både er en belastning for erhvervenes konkurrenceevne og en urimelighed over for denne gruppe uddannelser i et uddannelsessystem, der i øvrigt bygger på, at den offentlige sektor er økonomisk ansvarlig for det. Af andre elementer kan nævnes besparelser på boligområdet, både hvad angår det almennyttige byggeri og boligydelsen til pensionister, nedsettelse af mejeritilskuddet med 300 mill. kr., forhøjelse af mineralvandsafgiften og en uspecificeret post for yderligere besparelser. Socialdemokratiet finder ikke, at dette forlig løser nogen problemer, tværtimod, og vi vil stemme imod de negative elementer, det indebærer.

Socialdemokratiet var inde i en kort forhandlingsrunde med regeringen og tilbød at medvirke til en socialt afbalanceret politik og til en budgetforbedring, der var netto 700 mill. kr. større end regeringens, men regeringen var ikke interesseret i et forlig med socialdemokratiet.

Efter Rio Bravo-forliget udtalte statsministeren, at de væsentlige spørgsmål vedrørende finanslovsforslaget for 1984 nu var på plads. Der viste sig imidlertid at være det besynderlige ved forliget, at fremskridtspartiet ikke ville stemme for finansloven, ja, man ville endda stemme imod, så det må siges at være et mærkeligt forlig, der ikke giver regeringen et fast parlamentarisk flertal for dens finanslov.

Efter Rio Bravo har regeringen så forhandlet sig frem til en særlig aftale med det radikale parti om yderligere besparelser og nedskæringer.

[Camre]

Den første post i aftalen er en nedsættelse af medicintilskuddene, hvilket netto skulle give staten 245 mill. kr. om året. Jeg har forstået, at fremskridtspartiet er imod denne afgift, og det er socialdemokratiet også, så jeg har svært ved at se, hvordan de forenede mindretal, regeringen og det radikale venstre, vil få det igennem.

Så er der den begyndende betaling for sygebehandling, her i første omgang fysioterapi. Det er vi ligeledes imod.

Det næste mærkelige og uklare punkt er Århus tandlægehøjskole, som skulle nedlægges, men her er de forenede mindretal allerede indbyrdes uenige, så det bliver heldigvis heller ikke til noget. Socialdemokratiet er naturligvis enig i nødvendigheden af at tilpasse kapaciteten, men stemmer imod nedlæggelsen af Århus tandlægehøjskole ensidigt.

Kommunerne, hvis økonomi er blevet stærkt vanskeliggjort af bloktilskudsreduktionerne, skal betale 300 mill. kr. i renter af skatteudbetalingerne, og amtskommunerne skal betale bunden opsparing på 285 mill. kr. Det er direkte ødelæggende, og vi anbefaler at stemme imod.

Et af de mest negative punkter i aftalen er det radikale venstres accept af, at staten i 1984 inddrager 90 pct. af D.O.N.G.s fortjeneste ved driften af olierørledningen i datterselskabet DORAS. Dette strider imod en politik, vi har været enige med de radikale om, nemlig at D.O.N.G.-koncernen skal udvikle sig på et almindeligt kommercielt grundlag. Nu svækker man opbygningen af vores nationale olieselskab, og man tvinger på denne måde D.O.N.G. til at gå ud og låne flere penge, end det ellers ville være nødvendigt. Gennemførelsen af særskatten på DORAS er en beslutning, som både regeringen og de radikale vil komme til at fortryde.

Vi vender os også imod diverse anlægsnedsættelser på vejområdet og for Københavns lufthavn.

Endelig indeholder aftalen en budgetreguleringskonto på ikke mindre end 890 mill. kr. Det er et klart signal om, at flere nedsættelser er i vente, og jeg vil godt spørge finansministeren: er det sygeskatten, der skal gennemføres for at fylde budgetreguleringskontoen ud? Til forklaring af, hvordan kontoen skal udfyldes, nævner finansministeren i sin oversigt over forliget kun, at man overvejer

at afhænde statens aktier i kryolitselskabet. Det er ingen besparelse, det er salg af aktiver, og vi er stærkt imod, at staten afvikler sit engagement i de sunde og veldrevne virksomheder, der her er tale om.

Hele aftalen mellem regeringen og det radikale venstre er præget af meget tvivlsomme og luftige posteringer, hvis reelle indhold ikke forbedrer den samfundsøkonomiske balance. Med disse nedsættelser og nye skatte- og afgiftsindtægter opnår regeringen en meget lille reduktion af underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet set i forhold til 1983.

Regeringen vil fortælle os, at der knytter sig magiske virkninger til en reduktion af budgetunderskuddet. Det er lykkedes i medierne at gøre det nettotal, som hedder drifts-, anlægs- og udlånsunderskuddet, til et særligt virkemiddel i den økonomiske politik, uanset at enhver sagkyndig betragtning siger, at underskuddet er uden nogen som helst entydig virkning på landets økonomi. Jeg siger ikke uden betydning, men jeg siger uden nogen entydig virkning på landets økonomi. Det er nemlig sammensat af alle mulige enkeltposter, som hver især har en bestemt økonomisk virkning, og som ikke bare kan lægges sammen og bruges som ét samlet middel. Regeringen opnår netop ved sin sammensætning af indsatsen mod underskuddet en lang række negative virkninger, som er langt væsentligere end et par milliarders nedgang i totaltallet.

Vi vil også reducere underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet, og vi har lagt en klar politik op for dette, men vi vil bruge andre midler. Det er ikke de svageste grupper, der hele tiden skal holde for. Der må ske en retfærdig omfordeling, således at det først og fremmest bliver de grupper, der uden egen indsats skaffer sig urimelige andele af samfundets produktion, der skal bære nedsættelserne. Disse grupper af passive kapitalister og spekulanter, skattetænkere, er jo direkte blevet forgyldt i denne regerings tid.

Vi ønsker en socialt rimelig fordeling af de nødvendige byrder, men regeringen lægger en anden ideologi til grund for sine indgreb, en ideologi, der indebærer, at kapitalen skal smøres godt for at køre godt, og at de svageste grupper skal gøres endnu svagere.

[Camre]

Det er nok endnu alene en række mindretal, der har mærket regeringens politik, men disse mindretal bliver større og større, og de generelt skadelige virkninger af en polarisering af samfundet vil blive stadig mere mærkbare. Det gælder i ganske særlig grad ledigheden og dens følger. Regeringens egne økonomer, finansministerens egne økonomer, siger klart i budgetredegørelsen, at ledigheden vil vokse til 310.000 i 1984, fra 10,7 pct. i 1983 til 11,8 pct. i 1984 ifølge EFs tal. Jeg har godt set, at Industrirådet nu har fremlagt nogle, jeg tør vel sige valgprægede prognoser. Dem tager jeg ikke nær så højtideligt, som jeg tager de dygtige og sagligt arbejdende økonomers i budgetdepartementet. Det betragter vi som den alvorligste anklage mod regeringens politik, og derfor vil vi ikke tage medansvar for, at regeringen overlever denne finanslovbehandling.

Socialdemokratiet har stillet 99 ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1984. Disse ændringsforslag dækker de økonomiske virkninger af den politik, socialdemokratiet ville føre, hvis vi havde regeringsansvaret.

Vores forslag falder i tre hovedgrupper. For det første beskæftigelsesfremme. Vi vil på DSBs anlægsvirksomhed og bygning af nye jernbanevogne foretage en udvidelse på 185 mill. kr. Civilforsvaret skal udbygges for 20 mill. kr., boligbyggeriet forøges kraftigt gennem forøgelse af kvoterne for almennyttige boliger til 12.000 og ungdomsboliger til 3.000 om året. Der foreslås tilskud til opretning og forbedring af boliger og til byfornyelsesarbejder, og også statens bygninger skal repareres. På boligministeriets område udgør forslagene i alt 997,9 mill. kr.

Der skal bygges for 35 mill. kr. flere cykeltier, erhvervsstøtten og støtten til teknologisk forskning og udvikling udvides med 431,9 mill. kr. Der ansættes mere personel i politiet, og på miljøområdet skal der gøres en større indsats for vedligeholdelse af fredede bygninger, miljøinvesteringer og beskæftigelse i statsskovene, i alt 151,4 mill. kr.

Den offentlige jobskabelsesindsats foreslås øget med de 243,8 mill. kr., som regeringen har skåret væk, og arbejdsformidlingens indsats styrkes. De alvorlige nedskæringer på arbejdsmarkedsuddannelserne, som regeringen har indarbejdet i finanslovsforslaget for 1984, imødegår vi ved at stille forslag, der

genopretter den skade, som regeringens nedskæringer indebærer på dette område.

De samlede beskæftigelsesfremmende virkninger af alle socialdemokratiets ændringsforslag er beregnet til 12.000 personer, og derfor fremkommer tilsvarende nedgang i udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge.

På energiområdet foreslås en udvidelse af indsatsen for energibesparelse, nye energiteknologier, forskning, udnyttelse af vedvarende energi, kraftvarmeværker og en styrkelse af den offentlige indsats på olie- og gasudvindingsområdet.

Den næste hovedgruppe af ændringsforslag fra socialdemokratisk side sigter mod, hvad vi kan kalde social genopretning. Vi foreslår en ophævelse af 9 måneders reglen i bistandsloven, øget uddannelseshjælp i henhold til bistandsloven, 5 pct. opregulering af sygedagpenge, arbejdsløshedsdagpenge og efterløn og ophævelse af karensdagen. Endvidere foreslår socialdemokratiet at opretholde momsfrigtagelsen for mejeriprodukter uændret. Det koster 540 mill. kr. i mindre indtægt til staten.

På undervisningsområdet foreslår socialdemokratiet Statens Uddannelsesstøtte opreguleret med 350 mill. kr. og en genoprettelse af hele den uddannelsesindsats mod ungdomsarbejdsløsheden, som regeringen har skåret bort. Forskningsinvesteringerne foreslår vi forøget med 50 mill. kr., også ud fra hensynet til den beskæftigelsesmæssige virkning, der ligger i at øge forskningen i produktionen.

Det tredje hovedpunkt, jeg vil nævne blandt vores ændringsforslag, er skatteforslagene. Aktieselskabsskatten foreslår vi forøget fra 40 pct. til 50 pct., hvilket for staten alene giver en merindtægt på 1,9 mia kr. Der skal gennemføres en indsats mod forskellige former for skattetænkning og skatteflugt. Det giver 400 mill. kr. mere. Den særlige indkomstskat skal omlægges, spiritus-, vin-, øl- og tobaksbeskatningen skal pristalsreguleres, og kredittiden på tobaksafgift skal afkortes. Disse tre ændringer giver et merprovenu på 1,060 mia kr.

Sammenfattende kan det fastslås, at alle de af socialdemokratiet foreslåede nye udgifter og mindre indtægter – de mindre indtægter er altså momsfrigtagelsen, afvisning af takstforhøjelser for DSB m.v. – bliver dækket af nye socialt velafbalancerede skatter og

[Camre]

afgifter og af besparelser. Der er over ½ mia kr. større indtægter end udgifter i socialdemokratiets forslag. Socialdemokratiet lever altså med disse forslag op til kravet om nedbringelse af statens budgetunderskud.

Socialdemokratiet stemmer for en række af det radikale venstres ændringsforslag, ændringsforslag, som i et vist omfang dækker vore forslag. Vi stemmer derimod imod det radikale venstres forslag om en besparelse på forsvarsbudgettet på ½ mia kr. og ligeså imod det radikale venstres forslag om at fjerne 50 mill. kr. fra forsvarsbudgettet for at hindre bevillinger til NATOs mellemdistanceraketter. Vi har selv stillet et forslag om en tekstanmærkning, som vi forventer at få flertal for. Denne tekstanmærkning forhindrer totalt, at Danmark kommer til at bidrage til mellemdistanceraketterne, og den fører de penge, som ville være gået til raketterne, hvis ikke et folketingsflertal havde sagt nej til dem, tilbage inden for forsvarsforliget til det øvrige forsvar. Vi ønsker nemlig ikke at bryde forsvarsforliget, og det ville vi gøre, hvis vi tog pengene helt ud af forsvarsbudgettet, sådan som det radikale venstre foreslår det.

Socialdemokratiet vil endvidere stemme for nogle af SFs og enkelte af VS' ændringsforslag, som helt eller delvis er sammenfaldende med vore forslag.

Vi har tilbudt regeringen forhandlinger om finanslovsforslaget for 1984. Vi finder, at en finanslov bør hvile på et bredt flertal og altså være et udtryk for de samlede økonomiske virkninger af en politik, som de ansvarlige partier i dette land kan nå sammen om. Sådan har det været i de mange år, da vi udviklede vort velfærdssamfund, og sådan bør det også være nu, hvor vi både må foretage en række vanskelige tilpasninger af velfærdssamfundet for at sikre dets eksistens og samtidig tage nye fremsynede initiativer, for at Danmark kan klare sig i en stadig stærkere international omstilling, som jeg næppe overdriver ved at kalde en ændret økonomisk verdensorden.

Socialdemokratiet vedkender sig sit medansvar for udviklingen af det samfund, vi kender, og vi ønsker at tage et medansvar for dets forandring, også når dette medansvar nødvendiggør upopulære beslutninger. Men regeringen ønsker ikke vores deltagelse. Regeringen har ikke brug for at forhandle med socialdemokratiet. Det tror den i hvert fald.

Den endelige afstemning i morgen vil sandsynligvis overbevise regeringen om noget andet. En regering, der ikke har sin egen parlamentariske basis bag sit finanslovsforslag, kan naturligvis ikke reddes af den opposition, hvis indflydelse regeringen så direkte bekæmper. Det er der ikke noget nyt i. Sådan har vores situation også været, når vi dannede regering, og det er en logisk følge af selve parlamentarismen.

Så vil jeg gerne her til allersidst efter den meget omfattende behandling, der er foregået i finansudvalget af hele ændringen af finanslovsforslaget for 1984, benytte lejligheden til at sige tak til finansudvalgets sekretariat. Vi har jo nu prøvet i opposition at tilpasse et finanslovsforslag og gennemgå hele denne meget vanskelige proces, og det er ulige mere vanskeligt, når man er i opposition, end når man er i regering og får hjælp fra ministeren og ministerens embedsmænd. De fire medarbejdere – for der er ikke flere – i finansudvalgets sekretariat har på ganske enestående måde bistået os i dette arbejde, og det vil jeg gerne på mine kollegers og egne vegne sige mange tak til disse fire medarbejdere for.

Gammelgaard (KF):

Da firkløverregeringen tiltrådte for 15 måneder siden, var dansk økonomi præget af store balanceproblemer med indbygget negativ, selvforstærkende virkning.

Balanceproblemerne eksisterer stadig, men der er nu en udvikling i gang, der har givet erhvervslivet og forbrugerne optimisme tilbage. Så godt som alle de vigtigste økonomiske indikatorer er i fortsat bedring.

Det indenlandske statsunderskud er nedbragt til et betydeligt mindre beløb, end det var forudset ved regeringens tiltræden. Dengang forventede man, at i 1983 ville det indenlandske statsunderskud blive på 80 mia kr., og det bliver på under 60 mia. Det er altså en væsentlig nedsættelse, der her har fundet sted, en positiv udvikling som følge af regeringens politik.

Betalingsbalanceunderskuddet over for udlandet er halveret fra sidste år til i år. Beskæftigelsen er på vej ind i en positiv udvikling. Det hænger ikke mindst sammen med, at renten er afgørende nedbragt. Obligationsrenten er nedbragt fra omkring 22 til ca. 14 pct., og også den korte rente, kassekreditren-

[Gammelgaard]

ten, er blevet bragt ned til gavn for erhvervs- livet og til gavn for investeringerne. Inflation- en er blevet noget nær halveret i den tid, den nuværende regering har siddet ved roret.

De tre hovedhjørnestene i firkløverregerin- gens politik er for det første fastholdelse af en stabil kronekurs, for det andet en stram indkomspolitik og for det tredje offentlige besparelser. Det er ikke mindst det sidste, der er på dagsordenen i dag under drøftelsen af ændringsforslagene til finanslovsforlaget.

Alt i alt kan vi konstatere, at der i 1983 er gennemført besparelser af et omfang, så vi har kunnet nå de foreløbige økonomiske mål. Vi kan samtidig fastslå, at der i 1984 må gennemføres besparelser af det nu foreslåede omfang eller i hvert fald nær derved, hvis den økonomiske udvikling fortsat skal være gunstig. Hvis man vil målet, må man også bruge midlerne. Hvis man vil ændre kursen mod afgrunden, må man også have mod til at foretage besparelser.

Vi er vel alle enige om, at gælden snart må falde i stedet for at stige, ellers truer ka- tastrofen os, og de unge må til sin tid konsta- tere, at enhver økonomisk forbedring går til at betale vores gæld. Enhver må dog kunne se, at den gæld så hurtigt som muligt må nedad i stedet for opad, altså om nogle få år. Men skal det kunne lade sig gøre, må bespa- relserne gennemføres. Her vil jeg gerne sige til socialdemokratiet: lad os blive fri for, at landets største parti går sammen med pressio- nsgrupper for at få nogle stemmer, der allig- vel opvejes af andre, som vil falde fra.

Når det spørgsmål rejses, ikke mindst fra socialdemokratisk side, om der har været sparet for meget – det siger man jo, og det har også den socialdemokratiske ordfører sagt i dag – er svaret: det har ikke været for meget, der har været sparet, for underskud- det på det offentlige regnskaber begynder først til næste år at gå nedad. På trods af de store besparelser går det kun meget lidt ned og kun, hvis vi får gennemført besparelser af det af regeringen foreslåede omfang.

Da det er altafgørende for vort internatio- nale renommé, at vi får underskuddet redu- ceret, kan det altså siges med sikkerhed, at der ikke er sparet for meget. Men for lidt da? Er der sparet mindre, end der burde væ- re sparet? Det hører vi jo ikke mindst fra fremskridtspartiets side.

Ja, de oprindeligt foreslåede besparelser var større end de gennemførte, så derudfra kan man godt sige, at der er sparet for lidt. Men det er jo en kendsgerning, at der ikke i folketinget kunne samles flertal for større besparelser end de gennemførte og dem, som vi får gennemført i forbindelse med denne finanslov, så selv om man eventuelt kunne have ønsket sig større tal, er det altså teori. Der var ikke og der er ikke baggrund for mere.

De aftaler, der er indgået – i første om- gang mellem regeringen, fremskridtspartiet og det radikale venstre og her til sidst mel- lem regeringen og det radikale venstre – om finanslovsbesparelser, betyder, at det inden- landske statsunderskud fra 1983 til 1984 for første gang i mange år nedbringes. Det er helt nødvendigt, at vi får igangsat denne ud- vikling, når vi inden dette tiårs udgang skal have fjernet underskuddet fuldstændig, så vi kan begynde at nedbringe gælden. Derfor anbefaler vi naturligvis – det er en økono- misk nødvendighed – at de ændringsforslag, som regeringen har stillet som udmøntning af de indgåede forlig, bliver vedtaget.

Om de socialdemokratiske ændringsforslag vil jeg sige, at regeringen og socialdemokrati- et står langt fra hinanden, også når det gæl- der udformningen af den økonomiske poli- tik. De socialdemokratiske ændringsforslag er ikke udtryk for en ansvarlig finanspolitik. Forslagene markerer i alt for høj grad en tilbagevenden til den økonomiske politik, som førte Danmark til afgrundens rand. Æn- dringerne er genbrug af de forslag, socialde- demokratiet fremsatte under de økonomiske forhandlinger i oktober i år, og som satte partiet totalt uden for indflydelse på den økonomiske politik. Nu ligger det klart, at socialdemokraterne fortsat holder sig uden for indflydelse, når det gælder tilrettelægge- sen af den danske økonomi.

Jeg skal i morgen nærmere vende tilbage til socialdemokratiets formodede holdning til den endelige afstemning om finanslovsforsla- get, men alene i ændringsforslagene kan vi jo se markeret en holdning, som sætter social- demokratiet uden for indflydelse. Det er ikke ansvarlig finanspolitik, og det vil jeg gerne illustrere.

En forhøjelse af selskabsskatten fra 40 til 50 pct. skal give en merindtægt på 1,9 mia kr. En stramning af kredittiden for tobaksaf-

[Gammelgaard]

gift skal give 0,5 mia kr. i merprovenu, mens en fortsat indeksning af giftskatterne skal indbringe 360 mill. kr. ekstra. Lidt mere, nemlig 400 mill. kr., skal en stramning af leasingreglerne give.

På udgiftssiden indgår forslag om at ophæve karensdagen og 9 måneders reglen. Det vil koste adskillige hundrede millioner kroner. Dagpenge og efterløn skal opreguleres med 5 pct. Prisen her er lige ved 600 mill. kr. Sygedagpenge skal også reguleres, det vil koste et par hundrede millioner kroner.

Det er konstateret, at socialdemokratiets indtægtsforslag alle rammer produktion og beskæftigelse, de vil skabe større arbejdsløshed, og når vi sammenholder indtægts- og udgiftsforslagene med hinanden, viser det alt i alt, at man fra socialdemokratiets side ikke er indstillet på at føre den politik til bekæmpelse af arbejdsløsheden, som er nødvendig.

Gennem en stram finanspolitik skal renten bringes ned, og inflationen skal bremses. Det er regeringens opskrift. Kun derved får man skabt mange nye og varige arbejdspladser i det private erhvervsliv.

Det var meget interessant at høre den socialdemokratiske ordførers store tiltro til budgetdepartementet og de økonomer, der dér er beskæftiget. Jeg synes, der er grund til at citere fra den redegørelse, vi netop har modtaget fra budgetdepartementet, om, hvad de socialdemokratiske ændringsforslag betyder:

»Såfremt det sammen med socialdemokratiets ændringsforslag forudsættes, at de af regeringen foreslåede budgetforbedringer ikke vedtages, vil der være tale om en så markant lempelse af finanspolitikken for 1984, at underskuddene på betalingsbalance og statsfinanser vil stige mærkbart. Det må endelig under disse omstændigheder anses for sandsynligt, at det opnåede rentefald heller ikke kan fastholdes.

Regeringen kan ikke acceptere en sådan udvikling, men ønsker derimod faldende underskud på betalingsbalance og statsfinanser og et yderligere fald i renteniveauet til gavn for investeringer, produktion og beskæftigelse i den private sektor.«

Det er, hvad budgetdepartementets økonomer siger om de socialdemokratiske ændringsforslag, og som sagt, jeg forstod, at den socialdemokratiske ordfører har meget stor tillid til disse økonomer.

I forbindelse med bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden har socialdemokratiet stillet 5 forslag, som det konservative folkeparti vil undlade at stemme til. Vi mener også, at der er brug for yderligere bevillinger her, men vi vil ikke binde dem til bestemte formål som foreslået af socialdemokratiet på et tidspunkt, hvor regeringen har indledt et arbejde med nye udspil på dette område.

Vi vil altså undlade at stemme til ændringsforslagene på undervisningsministeriets område nr. 317, 318, 328 og 347 og på arbejdsministeriets område nr. 517.

Jeg har forstået på socialdemokratiet, at ikke alle ændringsforslagene er lige ultimative; vi har jo modtaget en pressemeddelelse af 6. december 1983, der begrundet, hvorfor socialdemokratiet nu vil stemme imod finanslovsforslaget, og her nævnes nogle ganske specielle forslag, som man vil have gennemført for at stemme for finanslovsforslaget.

Hvis regeringen skulle følge socialdemokratiet i dets krav om at ophæve statslige besparelser på milliardbeløb og forhøje erhvervslivets skatter med mindst lige så mange penge, så ville landets økonomi igen være på vej imod afgrunden, så vi må også afvise det, der ligger i oplægget af 6. december.

Socialdemokratiet har stillet et ændringsforslag, hvad angår forsvarsbevillingerne. Socialdemokratiets forslag til tekstanmærkning indebærer, at der af bevillingen på 225 mill. kr. til infrastrukturarbejder kun kan betales ca. 26,7 mill. kr. til INF-arbejder. Jeg kan sige, at det konservative folkeparti vil undlade at stemme til socialdemokratiets forslag i konsekvens af folketingets tidligere vedtagelser på dette område.

Det radikale venstre har også stillet forslag på dette område. Det radikale venstre foreslår forsvarsbudgettet nedsat med 550 mill. kr., heraf 500 mill. kr. som et uspecificeret beløb og 50 mill. kr. på bidrag til de internationalt finansierede NATO-anlægsarbejder. Af forsvarsforliget af 12. august 1981 fremgår, at ændringer i aftalen forudsætter enighed mellem de partier, der har indgået aftalen. Under henvisning hertil vil det konservative folkeparti naturligvis også afvise dette radikale ændringsforslag. Det radikale forslag vil alt i alt betyde, at forsvarsbudgettet reduceres med ca. 50 mill. kr., og det må vi klart afvise fra konservativ side.

[Gammelgaard]

Vedrørende dette område undlader vi altså at stemme til det socialdemokratiske forslag til tekstanmærkning, og vi stemmer imod det radikale forslag.

Hvad angår de øvrige radikale forslag vil jeg sige, at regeringen ser i øjnene, at en række af de radikale ændringsforslag vedtages imod regeringspartierne stemmer, men det forhindrer ikke opnåelsen af målet: nedbringelse af det indenlandske statsunderskud fra 1983 til 1984.

Jeg kan meddele, at vi stemmer for 2 ændringsforslag fra det radikale venstre. Det er under § 17, indsættelse af ny konto, teknologisk udvikling vedrørende vedvarende energi, og det er ændringsforslag nr. 105, kontrollen i forbindelse med udførsel af kød. Disse 2 forslag kan vi tilslutte os, men vi afviser de øvrige.

Hvad angår fremskridtspartiet, er der tale om, at man stiller et betydelig færre antal ændringsforslag, i hvert fald i økonomisk omfang, end hidtil, men som jeg var inde på indledningsvis, er der ikke parlamentarisk mulighed for at gennemføre disse ændringsforslag. Der er tale om urealistisk store besparelser, og hvis jeg igen skal henholde mig til budgetdepartementets økonomer, så må jeg sige, at de konkluderer, at de forventer en meget betydelig stigning i arbejdsløsheden og en stærk stigning i betalingsbalanceunderskuddet, hvis fremskridtspartiets ændringsforslag vedtages. Vi må altså afvise de mange ændringsforslag, der er stillet om meget store besparelser fra fremskridtspartiets side, men noterer os, at der trods alt er tale om mere realistiske forslag end tidligere. De har et mindre omfang i kroner og øre.

Socialistisk folkeparti har stillet en række forslag ud fra en ideologisk holdning. Man siger i bemærkningerne til forslagene, at et arbejderflertal ville prioritere indtægter og udgifter på finansloven på en anden måde. Der ville blive tale om en anden fredspolitik, en anden arbejdsmarkedspolitik, en anden uddannelses- og kulturpolitik, en anden socialpolitik, en anden miljø- og energipolitik og f.eks. også en anden skattepolitik. Man har koncentreret sine ændringsforslag om 4 hovedområder: fredspolitikken, hvor vi i realiteten skal meldes ud af NATO og det danske forsvar skal noget nær nedlægges, EF-politikken, hvor man vil melde os ud af EF, beskæftigelsespolitikken, hvor man vil vælge en

løsning med en anden fordeling af arbejdet, som det hedder, og så taler man også om en løsning af det danske fattigdomsproblem. Man vil forstå, at vi i ét og alt er uenige med socialistisk folkeparti, og det gælder også på det ideologiske plan. Derfor afviser vi SFs forslag.

Det samme gælder i øvrigt VS' ændringsforslag, som, om end endnu mere yderliggående, er båret af den samme grundholdning, som kommer frem i SFs forslag.

Den socialdemokratiske ordfører nævnte spørgsmålet om tandlægehøjskolen i Århus. Her vil jeg gerne henvise til den skrivelse, vi har fået fra undervisningsministeren i finansudvalget, hvori han nærmere redegør for, hvorledes den besparelse på 1,8 mill. kr. i 1984, som man har påtænkt, skal udmøntes. Han siger, at han har ingen speciel interesse i ensidigt at reducere optagelsen til tandlægeuddannelsen i Århus.

Afslutningsvis vil jeg gerne takke formanden for folketingets finansudvalg for myndig ledelse af udvalgets forhandlinger vedrørende finanslovsforslaget og specielt takke finansudvalgets sekretariat. Det har igen ydet en helt utrolig stor indsats til hjælp for finansudvalgets medlemmer. Man har været særdeles beredvillig til faktisk på et hvilket som helst tidspunkt af døgnet at stå til rådighed og være til hjælp og til gavn for finansudvalgets medlemmer. Der er her tale om en støtte, som vi på ingen måde kunne undvære. Jeg takker finansudvalgets sekretariat meget for deres indsats.

Fogh Rasmussen (V):

Jeg vil starte med at takke finansudvalgets sekretariat for det store arbejde, der er udført i forbindelse med færdiggørelsen af finanslovsforslaget. For os alle sammen i finansudvalget er det meget værdifuldt, at vi altid kan hente en venlig og effektiv hjælp i forbindelse med gennemgangen af de mange hundrede ændringsforslag, som der jo også i år har været.

Forhandlingen i dag drejer sig i hovedsagen om ændringsforslagene til finanslovsforslaget, og derfor vil jeg ikke ved denne lejlighed komme dybere ind på den mere generelle finanspolitik. Det er klart, at vor holdning til de mange ændringsforslag, som er stillet, har sammenhæng med vores syn på finans-

[Fogh Rasmussen]

politikken i øvrigt, og derfor kunne der være god grund til allerede ved denne lejlighed at fremsætte nogle enkelte bemærkninger vedrørende den finanspolitiske situation i det hele taget.

For venstre er det helt afgørende, at statens underskud bliver bragt ned fra 1983 til 1984. Vi tror, at en nedbringelse af statens underskud vil have overordentlig stor virkning, også psykologisk. Vi tror, det vil have en virkning, at underskuddet og dermed statens gældsætning bringes ned. For os er der ingen som helst tvivl om, at en reduktion af statens underskud vil skabe grundlag for et yderligere rentefald.

Med de ændringsforslag til finanslovsforlaget, regeringen har stillet, er der udsigt til, at statens underskud falder fra 1983 til 1984. Det vil efter de opgørelser, der er foretaget, falde med godt og vel 1 mia kr. Det kan måske umiddelbart se ud af lidt, men det er dog et fald, og det er en helt ny udviklingstendens efter mange år med stadig stigende underskud. Det er helt afgørende for venstre at fastholde denne linje, og vor holdning til de mange ændringsforslag vil være bestemt af dette. Vi støtter naturligvis på den baggrund regeringens ændringsforslag.

Vores afstemningsmønster vil herudover være helt enkelt: vi stemmer som en hovedregel imod alle andre ændringsforslag. Fra denne hovedregel vil vi gøre 7 undtagelser, som jeg kort skal redegøre for her.

For det første har socialdemokratiet stillet 5 ændringsforslag om større bevillinger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Vi er enige i, at der er behov for større bevillinger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden, men vi er ikke enige i den måde, socialdemokratiet har foreslået at anvende pengene på. Vi vil derfor undlade at stemme til ændringsforslag nr. 317, 318, 328, 347 og 517, som alle vedrører større bevillinger til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Det drejer sig i alt om et beløb på knap 86 mill. kr., der på denne måde kan afsættes til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Vi er altså enige i formålet, men ikke enige i den detaljerede anvendelse af pengene og undlader derfor at stemme.

Dernæst støtter vi ændringsforslag nr. 15 vedrørende DSBs takster, der er stillet af socialdemokratiet. Ifølge ændringsforlaget opgives en indtægt på 50 mill. kr. Vi er indstil-

let på at opgive denne takstforhøjelse som følge af den aftale, der er truffet mellem regeringen og det radikale venstre, hvorefter der gennemføres takstforhøjelser på gods-transport som foreslået af regeringen. Derimod gennemføres ingen takstforhøjelser for passagerer.

Videre støtter vi ændringsforslag nr. 716 stillet af det radikale venstre om at yde yderligere 600.000 kr. til statens pædagogiske forsøgscenter.

For det fjerde støtter vi ændringsforslag nr. 105, som også er stillet af det radikale venstre. Ifølge dette forslag nedsættes merudgiften for fjerkræproducenter ved kontrol af fjerkrækød osv. Efter det forslag, der oprindeligt var stillet af regeringen, ville der blive tale om en merudgift for fjerkræproducenterne på ca. 26,6 øre pr. kontrolleret kg fjerkrækød. Efter det ændringsforslag, som det radikale venstre har stillet, reduceres denne merudgift til 13,3 øre pr. kg. Vi har i finansudvalget fået oplyst, at merudgiften for en typisk fjerkræproducent efter det oprindelige forslag ville have været på over 86.000 kr. om året. Det føler vi er en meget voldsom belastning på én gang, og vi er indstillet på en halvering af denne merudgift og stemmer derfor for det radikale venstres ændringsforslag.

For det femte kan vi støtte ændringsforslag nr. 281, der også er stillet af det radikale venstre og omhandler teknologisk udvikling vedrørende vedvarende energi.

Videre vil vi undlade at stemme til ændringsforslag nr. 471 og 475. Disse ændringsforslag er stillet af det radikale venstre og går ud på at flytte 3 mill. kr. fra miljøministeriets driftsudgifter til fredningsstyrelsen. Vi mener nu ikke, at det er noget særlig fornuftigt forslag, det skal jeg ikke lægge skjul på, men vi må forudse, at hvis vi stemmer imod nedsættelsen af miljøministeriets driftsudgifter og derved får det forslag forkastet, så vil et flertal alligevel forøge udgifterne til fredningsstyrelsen med 3 mill. kr., og så ville der blive tale om en budgetforværring, som vi ikke kan acceptere. I konsekvens af det vil vi undlade at stemme til begge ændringsforslag.

Endelig vil vi for det syvende undlade at stemme til ændringsforslag nr. 714. Det er et forslag, der er stillet af socialdemokratiet, om en ny tekstanmærkning vedrørende NATOs infrastrukturprogram. Vi vil undlade at stem-

[Fogh Rasmussen]

me, og denne stillingtagen skal ses i lyset af vores holdning til de dagsordener, som folketinget tidligere har vedtaget om dette emne.

Bortset fra disse 7 undtagelser er vores afstemningsmønster altså helt klart: vi afviser samtlige andre ændringsforslag.

Vi stemmer imod fremskridtspartiets ændringsforslag. Jeg skal ikke her fordybe mig så meget i fremskridtspartiets ændringsforslag. Det er for en stor dels vedkommende gamle kendinge fra tidligere finanslovdebatter, hvor vi har haft lejlighed til at diskutere dem i detaljer.

Som et eksempel på en nydannelse kan jeg nævne fremskridtspartiets forslag om at tage henvend 40 mia kr. fra ATP-fonden og Lønmodtagernes Dyrstidsfond og putte dem i statskassen, tilsyneladende til at finansiere en skattelettelse. Venstre har flere gange talt om at decentralisere opsparingen i ATP-fonden og Lønmodtagernes Dyrstidsfond, men vi kan slet ikke støtte, at de penge, som tusinder af lønmodtagere har sparet op, med en flot armbevægelse puttes lige lukt i statskassen.

Vi har tidligere set forslagene fra fremskridtspartiet om gradvis at afvikle al støtte fra Danmark til Grønland og Færøerne. Det kan vi naturligvis ikke støtte i år, som vi heller ikke har kunnet støtte det de tidligere år.

Jeg synes også, det må vække til eftertanke i f.eks. landbruget, at fremskridtspartiet med sine ændringsforslag til finanslovsforslaget har lagt op til en omkostningsforøgelse på omkring 25 pct. i forbindelse med forskellige landbrugsordninger.

Vi må altså afvise fremskridtspartiets ændringsforslag.

Socialistisk folkeparti har sædvanen tro fremsat sine, ja, man kan vel godt sige propaganda- eller paradeforslag om at afvikle Danmarks medlemskab af NATO og EF. Jeg behøver næppe mange ord til at understrege, at venstre selvfølgelig må afvise disse forslag.

Socialistisk folkeparti lægger derudover op til en ren udgiftsekspllosion på budgetterne for socialministeriet, for undervisningsministeriet og for arbejdsministeriet. Det er helt uacceptabelt i den nuværende økonomiske situation, og vi må derfor også afvise disse ændringsforslag, ligesom vi i øvrigt må afvise de ændringsforslag, der er stillet af venstre-socialisterne.

Så kommer jeg til socialdemokratiets mange ændringsforslag. I den offentlige debat

har socialdemokratiet hævdet og gjort et stort nummer ud af, at partiet har anvist dækning for sine udgiftkrævende forslag for 1984. Socialdemokratiet har oven i købet hævdet, at partiets ændringsforslag sammenlagt vil give en budgetforbedring i forhold til regeringens forslag, og vi har også i dag hørt hr. Camre tale om, at socialdemokratiet skam er indstillet på at nedbringe statens underskud.

Realiteten er, at det passer ikke, hvis man skal tage socialdemokratiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for pålydende. Socialdemokratiet er kun nået til dette resultat ved at overvurdere indtægterne og undervurdere udgifterne ved partiets ændringsforslag. Umiddelbart indebærer socialdemokratiets ændringsforslag merindtægter på omkring 5 mia kr. og merudgifter på ca. 5 mia kr. Ved at indregne et fald i arbejdsløsheden på 12.000 personer får socialdemokratiet frem en nettoforbedring af statsfinanserne på ca. 1,2 mia kr., og det er selvfølgelig helt, helt urealistisk. Det er urealistisk, at socialdemokratiets forslag skulle nedbringe ledigheden med 12.000 personer. Tværtimod vil partiets ændringsforslag skabe større arbejdsløshed ved at gennemføre højere selskabsskatter og større afgifter.

Hertil kommer, at en del af de indtægter, socialdemokratiet har foreslået, i virkeligheden er luft, når de skal sammenlignes med regeringens finanslovsforslag. En del af merindtægterne i socialdemokratiets ændringsforslag vedrører ægtefællebeskatningen, men de ændrede regler vedrørende ægtefællebeskatningen er allerede indeholdt i regeringens budgetforbedring og giver i øvrigt kun 800 mill. kr. i indtægt, ikke den milliard, socialdemokratiet har foreslået. Man kan selv sagt ikke regne denne indtægt med 2 gange, og ved sammenligning med regeringens finanslovsforslag er man altså nødt til at se væk fra denne merindtægt.

Socialdemokratiets forslag om udvidet beskatning af kursgevinster, om stop for afskrivning på finansiel leasing og om skærpet kapitalvindingsskat har i øvrigt kun delvis fundet flertal i folketinget, ja, hovedparten af forslagene er direkte blevet afvist af et flertal i folketinget. Desuden får regeringen selv gennemført et indgreb mod leasing, og indtægten af det har regeringen ikke indregnet i det oprindelige forslag til finanslov for 1984.

[Fogh Rasmussen]

Når man skal sammenligne regeringens og socialdemokratiets forslag, kan denne merindtægt derfor heller ikke medregnes.

Socialdemokratiet har på disse punkter anslået en merindtægt på samlet 600 mill. kr., og når man tager hensyn til, at der ikke er flertal i folketinget for en stor del af socialdemokratiets forslag, så skal denne merindtægt reduceres til højst 100 mill. kr.

Det resultat, vi får frem, er, at der sammenlagt skal fjernes mindst halvanden milliard kroner af socialdemokratiets påståede merindtægter. Hvis det antages, at socialdemokratiets forslag i bedste fald – jeg understreger: i bedste fald – er neutrale over for beskæftigelsen, så bliver nettoresultatet af finansloven en forringelse med mindst halvanden milliard kroner, og så er der slet ikke taget hensyn til, at en række af udgiftsposterne i socialdemokratiets forslag formodentlig er sat for lavt, men det beror selvfølgelig på et skøn, og derfor er der ingen grund til at diskutere det. Der er heller ikke taget hensyn til, at renten helt givet ville stige, hvis socialdemokratiet fik gennemført sine forslag.

Hvis socialdemokratiets ændringsforslag til finanslovforslaget blev vedtaget, ville det derfor betyde, at statens underskud på ny ville vokse fra 1983 til 1984. Det ville på ny sætte gang i en ond cirkel, der starter med større underskud, hvorved renten går op. Det skaber ringere beskæftigelse og dermed færre indtægter til statskassen, større dagpengeudgifter, hvorved der på ny bliver større underskud, højere rente osv., den onde cirkel, som i mange år har været kendetegnende for den økonomiske politik, som socialdemokratiet har haft ansvaret for.

På den baggrund kan det slet ikke undre, at vi klart må afvise den budgetforværring, som socialdemokratiet har lagt op til.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg er helt uforstående over for, hvor hr. Fogh Rasmussen får disse tal fra. Vi har ikke på noget tidspunkt hævdet, at der i vore tal skulle ligge en budgetforbedring på 1,2 mia kr. Der er tale om nye skatteindtægter på 4,5 mia kr. og udgifter på 4,0 mia kr. Det vil sige en halv milliard kroner i budgetforbedring i vore forslag.

Jeg forstår heller ikke de enkelttal, hr. Fogh Rasmussen nævnte vedrørende skatterne. Vores skatteindtægter består af 1,9 mia kr. til staten, som skyldes en forøgelse af aktieselskabsskatten. Der er ikke tale om 600 mill. kr. på leasing. Der er tale om, at vi forhøjer kildeskatteprovenuet ved, at fradrag efter konkurs og akkord afskæres, hvor skatteyderen mangler evne og vilje til at betale de skyldige udgifter. Der er tale om begrænset udvidelse af beskatningen af kursgevinster og fradrag for kurstab, stop for afskrivning efter leasingloven, som i vidt omfang er gennemført, mere effektive foranstaltninger mod skatteflugt til udlandet og et udvidet og effektiviseret samarbejde mellem skattevæsen og toldvæsen. Det giver 400 mill. kr.

Så er der ægtefællesbeskatningen, hvor jeg forstår, at regeringen får 800 mill. kr. hjem. Vi får altså 1 mia kr. hjem, fordi vi laver reglerne lidt anderledes. Så er der særlig indkomstskat, som giver 200 mill. kr., indeksring af giftskatter, som giver 360 mill. kr., og en stramning af kredittidene vedrørende punktafgifter for tobak m.v. på 500 mill. kr.

Det giver nøjagtig 4,46 mia kr., så tallene hænger vist fint sammen.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Jeg takker naturligvis hr. Camre for denne yderligere gennemgang af socialdemokratiets ændringsforslag, men hr. Camre svarede slet ikke på det, der er det væsentlige i sagen, nemlig at socialdemokratiet har regnet indtægterne med 2 gange. Socialdemokratiet har medregnet indtægter, som allerede er indregnet i regeringens forslag til finanslov. Alligevel hævder hr. Camre, at socialdemokratiets forslag netto giver en forbedring, i hvert fald ikke en forringelse af finanslovforslaget.

Det resultat kommer hr. Camre kun til ved at regne indtægter med 2 gange. Det er i hvert fald ikke i overensstemmelse med den regnebog, jeg har regnet efter.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Nu må jeg lige gøre opmærksom på, at det, vi fremsætter ændringsforslag til her, er det finanslovforslag, regeringen har fremsat i folketinget, og som ligger trykt. Vi fremsætter

[Camre]

ikke ændringsforslag til ændringsforslag, for så vil vi jo alle sammen komme til at vente indtil de sidste 2-3 dage på at se, hvad regeringen kom med, og så skulle vi til at stille ændringsforslag til det. Det er rigtigt, som hr. Fogh Rasmussen siger, at regeringen har gjort noget, der er parallelt, men de forslag, vi stiller, er forslag til det oprindelige forslag til finanslov.

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Det kan måske være rigtigt, men så er den eneste måde, hvorpå socialdemokratiets ændringsforslag kan bringe en provenuforbedring, at socialdemokratiet støtter de besparelser og de budgetforbedringer i øvrigt, regeringen har aftalt med en række partier her i folketinget. Jeg har forstået, at det har socialdemokratiet ikke haft tanker om, og derfor holder den konklusion, jeg har draget, nemlig at socialdemokratiets ændringsforslag netto vil indebære en forringelse af statsbudgettet.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Vi kender alle afstemningsmeldingerne fra vore kolleger her i folketinget til finanslovsforslaget. Vi sad i torsdags i mere end 2 timer hos statsministeren til en samtale - jeg skal vist ikke sige forhandling, så lad mig nøjes med at sige samtale. Det er ganske klart, at det, socialdemokratiet er kommet med, er forslag i sidste fase for at skabe et forlig om finanslovsforslaget. Det forudsætter naturligvis, at finansloven ser ud, som den ser ud efter afstemningen i morgen, plus at socialdemokratiet har stillet nogle krav om en indsats mod ungdomsarbejdsløsheden og visse sociale genopretninger, noget, der beløber sig til små 2 mia kr., som fuldt ud betales med nye indtægter.

Jeg må sige til hr. Fogh Rasmussen, at jeg forstår ikke rigtig, at når regeringen opkræver større skatter på forskellige områder, så rammer det ikke produktion og beskæftigelse. Når regeringen tager en forhøjelse af kildekatteprovenuet ind, så rammer det ikke produktion og beskæftigelse. Men hvis vi hæver afgiften på øl, så rammer det produk-

tion og beskæftigelse. Det er en helt speciel regnebog, der også er brugt dér.

Bjørn Poulsen (SF):

Det kunne være fristende for at gøre det hele endnu mere forvirret at komme med vores udregning af de forskellige indtægtsforslag, som er stillet af socialdemokraterne og regeringen, men ikke engang selv om finansministeren opfordrer mig til det, vil jeg gøre det nu. Jeg tror, forvirringen i forvejen er total.

Jeg vil også starte denne debat om ændringsforslagene med at sige mange tak for det arbejde, der er udført ikke mindst af finansudvalgets sekretariat. Det er uvurderligt at have disse mennesker som hjælp, når man skal prøve på at tygge sig igennem alle de mange paragraffer og ændringsforslag, vi jo arbejder med. Jeg vil samtidig sige tak til mine kolleger. Jeg synes, at vi gør det godt i dagligdagen, og vi prøver da i hvert fald at hjælpe hinanden, så langt vi overhovedet kan.

Der er flere ordførere, der har været inde på, at SFs ændringsforslag er principielle og er bestemt ud fra de holdninger, vi har, og det er fuldkommen rigtigt. Vi ser en finanslov som noget, der bør afspejle den holdning, man nu engang har til tingene rent politisk, og derfor kan det ikke undre nogen, og det gør det jo heller ikke, at vi har nogle besparelser på nogle områder, hvor ikke mindst de borgerlige partier har den stik modsatte opfattelse.

Dette finanslovsforslag med disse mange ændringsforslag er i og for sig en videreførelse af det finanslovsforslag, der blev vedtaget for et år siden. Også i det finanslovsforslag, der blev vedtaget sidste år, efter at alle ændringsforslagene var blevet vedtaget, var der nogle besparelser inde i billedet, som gjorde et meget stort indhug i nogle af de privilegier, som man gennem tiderne har fået tilkæmpet sig, især inden for arbejderbevægelsen, og vi kan meget tydeligt se, at det finanslovsforslag, vi har i år, følger det op. Der er ingen tiltag for at få yderligere beskæftigelse. Der er yderligere nedskæringer. Nogle af disse nedskæringer er endda totalt uigennemsigtige budgetreguleringer, hvor man overhovedet ikke aner, hvad de indeholder; og det kunne være rart, hvis f.eks. finansministeren

[Bjørn Poulsen]

i dag ville åbne lidt op for, hvad der egentlig talt dækker sig bag disse mange minustal på de forskellige budgetreguleringer.

Man har også talt om, at dette lovforslag plus ændringsforslagene har gjort noget og vil gøre noget for, at balancen i økonomien i dette samfund bliver forbedret. Det kan da være, at det er rigtigt. På den anden side er det lige så stensikkert, at det vil gå ud over beskæftigelsen. I og med at vi har så mange arbejdsløse i forvejen, ser fremtiden ikke lys og lykkelig ud for de 300.000, der for øjeblikket er arbejdsløse, foruden alle dem, der i forvejen er smidt ud af arbejdsmarkedet.

Der tales også meget om, at der er investeringer på vej. Jeg har lidt på fornemmelsen, at der skrives betydelig mere om disse investeringer, end der egentlig talt foretages af investeringer. De fleste investeringer foregår for øjeblikket vist mere i overskrifter i den borgerlige presse end rundt omkring i det private erhvervsliv.

Når vi ser på, hvor store investeringer der er foretaget, ser vi, at de faktisk ligger på 1979-80-niveauet, og jeg tror ikke på – det er der mange der er enige med mig i – at vi vil se den meget store opgang i disse investeringer, når det kommer til stykket. Man glemmer hele tiden, at de ting, man eventuelt producerer, jo også skal sælges. Der er ikke meget, der tyder på, at der bliver store chancer for det.

Når man skal prøve på at omtale disse mange ændringsforslag, så kan man jo gå i dybden, og så skal man bruge den samme taletid, som normalt bruges i de store fora, f.eks. i Sovjetunionen, det vil sige 4-5 timer. Det er den eneste måde, man kan gå i dybden på, og derfor er man nødt til at prøve på at trække nogle enkelte ting frem. Jeg skal fortælle noget om, hvordan vi stemmer, ikke mindst hvorfor vi stemmer på den måde.

På skatteområdet er der jo kommet nogle ændringsforslag fra socialdemokratiets side, og forhøjelsen af selskabsskatten og den hurtige tilbagebetaling af tobaksafgifterne er 2 ting, vi absolut kan støtte. Jeg har meget svært ved at se, at en forhøjelse af selskabsskatten vil betyde, at det kommer til at gå ud over investeringer o.lign. I den situation, vi er i i dag, ikke mindst hvor den borgerlige regering praler meget af, at den har fået sat renteniveauet ned, selv om det først og fremmest er sket, fordi det samme er sket i udlan-

det, har jeg meget svært ved at se, at det skulle være en mindre giftig affære at investere i erhvervslivet end eventuelt at investere i obligationer o.lign. Derfor tror jeg ikke på, at en forhøjelse af selskabsskatten vil have den negative virkning, man taler så meget om.

Socialdemokratiet har også foreslået inddækning af giftafgifterne. Det har vi på et tidligere tidspunkt forhandlet meget med socialdemokraterne om, og vi har stadig væk den opfattelse, at vi ikke vil være med til det.

Et andet område, der ligger snublende nær, i hvert fald i finanslovsforslaget, er momstilskuddet til mælkeprodukter. Vi støtter det forslag, der gør, at det tilskud bibeholdes. Vi mener ikke, at tiden er inde til at påføre især børnefamilier yderligere udgifter, og det gør man i forslaget fra finansministeren. Vi vil støtte det ændringsforslag, der ligger fra socialdemokratiets side herom.

Et andet område, man har prøvet på fra regeringens side i hvert fald at være lidt hård over for, er den kollektive trafik. Vi har stillet nogle ændringsforslag – det har det radikale venstre og socialdemokratiet også gjort – ud fra, at vi mener ganske bestemt, at ikke mindst DSB skal styrkes. Regeringen har jo selv fundet ud af, at højere takster på passagertrafikken ikke er lykkelige. Man har også i regeringen måttet konstatere, at grunden til, at betalingsbalancen er så fin, er, at der spares kolossalt på energiimporten. Det er nogle af de fakta, mange andre økonomer har fundet ud af, og derfor er det også meget fornuftigt af regeringen at indse, at så skal man nok ikke jage folk fra togene over i privatbilerne. Derfor vil vi naturligvis støtte alle forslag, der gør, at taksterne ikke forhøjes. Vi ser helst, at det forslag, vi selv har stillet, der drejer sig om alle takster, bliver vedtaget, men hvis ikke det sker, vil vi naturligvis støtte de andre forslag.

Der er forslag fra både os og fra andre om at give flere penge til rullende materiel og til nyanlæg inden for DSB. Vi vil stemme for, idet vi mener, det er nødvendigt, at DSB får nyinvesteringer på begge områder, ellers får vi problemer med DSB i fremtiden. Det er klart, at uden en renovering ind imellem, uden nyanskaffelser ind imellem, vil det rullende materiel ikke kunne holde. Derfor er det nødvendigt.

[Bjørn Poulsen]

Dette bringer mig over til spørgsmålet om, hvad der sker inden for området offentlige arbejder. Jeg må henstille meget til socialdemokratiet, at de tager deres forslag med hensyn til tilskud til cykelstier tilbage. Det er for mig at se vanvittigt at komme med et forslag, der sætter aktivitetsniveauet ned. Det er sådan set det, der er sket, og det er fuldkommen uforståeligt, at fordi man har lavet en eller anden stiv investeringsplan på et sådant område, hvor investeringerne i 1983 var 92 mill. kr., vil man nu nedsætte tilskuddet ved et ændringsforslag. En ting er, at regeringen vil nedsætte det, men jeg kan ikke forstå, at socialdemokratiet vil være det parti, der måske er årsag til, at der kommer færre penge til cykelstier. Det vil ske, hvis det socialdemokratiske forslag bliver vedtaget, så jeg vil meget, meget kraftigt henstille til socialdemokraterne, at de i første række enten stemmer for SFs forslag eller for det radikale venstres forslag. Ellers bliver der en nedgang, og det synes jeg ikke at der er nogen som helst grund til.

Vi vil gøre, hvad vi kan for at nedsætte bevillingerne til motorveje. Vi mener, at skal der investeres, kan pengene bruges til mere fornuftige ting end yderligere motorveje o.lign., og derfor håber vi på, at der sker en nedsættelse på disse områder.

Jeg synes, at finanslovsforslaget plus ændringsforslag afspejler noget meget interessant, og her vil jeg pege på landbrugsområdet. Vi står i den situation, at landbruget i 1984 får færre penge, end det gjorde i 1983. De penge, man har prøvet på at dele ud via forskellige former for lovforslag, er for det første penge, vi andre har fremskaffet. Lad det være én ting. Men man bruger faktisk færre penge end det, den tidligere regering sammen med det radikale venstre og SF lagde på bordet.

Jeg synes, det må være interessant at vide, ikke mindst for landbruget, at denne liberale regering, denne regering med en venstrelandbrugsminister, sætter landbruget så højt eller måske på nuværende tidspunkt vurderer, at krisen i landbruget er overstået, så det ikke længere er nødvendigt, at landbruget får så mange penge. Det tror jeg ikke mindst landbruget vil være meget, meget interesseret i at få en forklaring på. Det er sådan set det, der sker. At der bliver nogle penge i 1985, 1986 og 1987, nemlig disse 400 mill. kr. om året,

er en anden ting, men jeg synes, det er interessant, at netop i 1984, hvor vi i forvejen ved, at landbrugets indtægter kommer til at gå ned, giver denne regering dem et lille skub til. Men det er klart, at hvis man ønsker liberale løsninger, så er det jo et spørgsmål om, at man skal lade falde, hvad ikke kan stå.

Der er et ændringsforslag fra det radikale venstre om tilskuddet til kødkontrol. Det radikale venstre mener, at fjerkræbranchen skal have dette tilskud. Vi er ikke enige med de radikale og vil ikke stemme for dette forslag. Jeg må indrømme, at hvis man skulle ind på systemet igen med, at staten giver tilskud til kødkontrol, så tror jeg nok, at man skal gøre det på en helt anden måde. Den kontrol, man har i dag, er jo mildest talt ikke særlig god. De sidste undersøgelser med hensyn til medicinrester i mælk o.lign. viser, at den kontrol, vi har på området, faktisk ikke duer. Stikprøvekontrol er noget meget farligt noget og ikke noget, man kan bygge på i fremtiden.

Ændringsforslagene på socialområdet er mere eller mindre interessante, men man kan i hvert fald sige én ting, nemlig at forbedringer er der meget langt imellem. Det er vel nok det mest sørgelige ved dette finanslovsforslag plus ændringer, at det viser en total mangel på social holdning. Alene det, at man vil fastholde, at varighedsbestemmelserne skal slå igennem på den måde, de gør, viser noget om, hvad det er for en holdning, man egentlig har over for de mennesker i dette samfund, som det kommer til at gå galt for på den ene eller den anden måde, og som ender på varighedsbestemmelserne. Jeg synes, det er uanstændigt, at man bliver ved med at køre frem med disse ting, og jeg synes, at man i denne regering skulle tænke helt anderledes med hensyn til, hvorledes man skal hjælpe folk, der kommer i nød.

Jeg vil pege på, at det er begrænset, hvad vi har stillet af ændringsforslag. Det er også ud fra, at det, man kalder social genopretning, mange steder efter SFs mening kan være mange ting. Social genopretning er efter vores mening ikke bare, at man går tilbage til det, der var for et år siden. Det er, at man indfører nogle virkelig fornuftige minimumsgrænser for, hvad folk skal have i dette samfund, hvis de af den ene eller den anden grund kommer i økonomisk nød. Det er der i

[Bjørn Poulsen]

hvert fald ikke lagt op til, hvis man bare laver en almindelig social genopretning, det vil sige tilbagefører systemet til det, det var tidligere. Der skal mange flere ting til. Det er for os at se helt umuligt ud fra dette finanslovsforslag at stille ændringsforslag, som gør, at vi får en betydelig bedre socialforsorg i dette land. Derfor har vi været meget tilbageholdende med at stille ændringsforslag på dette område, men vi vil komme igen, om ikke på finanslovområdet, så i hvert fald på andre områder.

På boligministerens område er vi meget enige med socialdemokraterne i, at vi skal have højere kvoter for almennyttigt boligbyggeri og også for ungdomsboliger, og det er helt naturligt, at dér, hvor beskæftigelsen og energibesparelserne og ikke mindst mulighederne ligger for at give folk, der bor i de ældre boliger, en rimelig bolig, nemlig sanering og byfornyelse, skal der flere penge til. Vi vil stemme for de ændringsforslag, der er stillet på disse områder, for at forbedre den nuværende situation.

Jeg synes, det er lidt kedeligt, at man, når vi allerede på nuværende tidspunkt må erkende, at private andelsboliger ikke er den store succes, mange troede, alligevel fastholder fra visse partiers side, at der skal gives penge til den sektor. At man i det hele taget kan have den opfattelse, at private andelsboliger kan erstatte almennyttige boliger, er for os helt uforståeligt. Mennesker kan med et forholdsvis lille indskud komme til at sidde i en rimelig bolig i den almennyttige sektor, hvorimod de, hvis de kun kan komme ind i andelsboligerne, faktisk skal lægge 100.000 kr. på bordet. Det kan i hvert fald ikke kaldes et socialt afbalanceret forslag, at man bliver ved med at holde på den slags ting.

Indenrigsministeriets område er et af de områder, der virkelig har været i vælten inden for de sidste par år. De slagsmål, der har været om bloktilskuddene, afspejler sig også i dette finanslovsforslag. Nu er der oven i købet kommet nogle nye ting til, idet Rio Bravo-forliget langt om længe er endt i, at nu skal amterne have en over snuden, fordi de har hævet deres skatteprocenter mere end det, fremskridtspartiet tillader. Det kunne være interessant at vide, hvordan man egentlig talt vil lave denne tvangssparing. Det, vi indtil nu har fået at vide om det, har ikke gjort os meget klogere. Vi kan selvfølgelig på

andre måder, via spørgsmål, finde ud af, hvad det egentlig talt er, man lægger op til. Jeg kan forstå, at det er på dette område, man skal ønske fremskridtspartiet til lykke med, at de har fået noget igennem. Om man også skal ønske det radikale venstre til lykke med det, ved jeg ikke rigtig. Det er noget, jeg nok skal lade være med at berøre i den nuværende situation; der bliver jo mere debat i løbet af dagen.

Man har i sidste øjeblik fundet ud af, at man vil nedlægge Århus tandlægehøjskole. Jeg skal være den første til at erkende, at lige så snart det blev kendt, skyndte alle sig at dementere det, og derfor står vi nok i den situation, at der ikke rigtig er nogen, der tør stå ved det, de er blevet enige om, og derfor vil man nok hen ad vejen så skjult som muligt forsøge på at nedlægge denne tandlægehøjskole. Det er desværre den måde, man meget tit laver den slags ting på. Vi har jo også i dag en anden ting på bordet som en del af ændringsforslagene, nemlig Ranum seminarium, hvor man vil prøve på at få det nedlagt ved hjælp af en tekstanmærkning.

Jeg er bange for, at man fra nogle ministres side totalt undervurderer folketingets muligheder for at opdage, hvad det er man prøver på at lave. Men jeg kan i hvert fald sige én ting, og det er, at vi vil modsætte os forsøgene på at nedlægge Århus tandlægehøjskole, og jeg er overbevist om, at det vil der være flertal for i dette folketing.

En anden ting, de radikale har været med til at lave, er en nedsættelse af tilskuddet til medicinen. Når nu socialministeren er til stede, kunne det være meget rart, hvis han er i stand til at svare os på, hvordan man dog har tænkt sig f.eks. at friholde disse 3 grupper mennesker, man nævner i papirerne. Vi er nogle, der har prøvet på at bruge vores fantasi til at finde ud af, om det, det drejer sig om her, er, at nogle flere mennesker skal på bistandskontoret for at få et eller andet tilskud for at modvirke denne nedgang i det generelle medicintilskud, eller hvad det er, man egentlig talt har tænkt sig. Hvis socialministeren vil være i stand til, skal vi sige at åbne lidt op for godteposen og fortælle os noget om, hvad det er han tænker på, vil vi være glade for det.

Spørgsmålet om tilskud til energikonsumlenthonorar, som jo er en del af det forlig,

[Bjørn Poulsen]

der lige er indgået, har været behandlet tidligere i dag, så det skal jeg ikke gå ind på.

Undervisningsministerens område er et af dem, der har været en del i vinden, men på mange måder må vi erkende, at ministeren er blevet klogere. Det meget store spørgsmål om rengøring på universiteter o.lign. ser jo ud til at være faldet i hak, men jeg skal sige til undervisningsministeren, at tekstanmærkingen om Ranum seminarium accepterer vi ikke. Den vil vi stemme imod.

Til sidst skal jeg kun sige, at på arbejdsministerens område har vi set nogle meget grove forsøg på besparelser på betaling for EIU-kurser, på tilskud til EFG-elever, på tilskud til tekniske skoler o.lign. Jeg vil sige, at de er uacceptable.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen om ændringsforslagene og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00, hvor vi først går til punkt 11 på dagsordenen: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 11.54

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik først til dagsordenens punkt 11, som var:

Spørgsmål til ministrene:

Spm. nr. S 277

1) Til udenrigsministeren af:

Steen Folke (VS):

»Hvad er grunden til, at ministeren har fyret et flertal af de regeringskritiske medlemmer af det sikkerheds- og nedrustningspolitiske udvalg og specielt af udvalgets formandskab i forbindelse med forlængelsen af udvalgets mandat for en 3-årig periode?«

Skriftlig begrundelse

Det er formentlig ikke nogen overdrivelse at sige, at i udvalgets hidtidige formandskab på seks personer er professor Bjarne Nørretranders og kommitteret Henning Gottlieb de to, der står den borgerlige regerings syns-

punkter i sikkerhedspolitikken nærmest. Det er interessant nok de eneste to, der overlever udenrigsministerens udrensning i toppen af SNU.

I selve udvalget tager ministeren afsked med pressens repræsentanter. Det vil i praksis sige Aktuelt's Ruth Nørthen og Informations Jørgen Dragsdahl, hvoraf ingen er under mistanke for at sympatisere med regeringens sikkerhedspolitik. Til gengæld finder ministeren interessant nok plads til redaktør Niels Jørgen Haagerup, hvis militante konservatisme i disse sager er velkendt.

Udvalget har i sit hidtidige arbejde i alt for høj grad været præget af de etablerede og officielle synspunkter, men har dog givet plads til afvigende synspunkter og opretholdt en vis uafhængighed i forhold til udenrigsministeriet. Udenrigsministerens udrensning viser, hvad en liberal holdning er værd i praksis.

Steen Folke (VS):

Ministerens udskiftning af 4 ud af 6 medlemmer af det sikkerheds- og nedrustningspolitiske udvalgs formandskab må karakteriseres som det, det er: en udrensning.

Ministeren er sluppet af med alle de potentielt regeringskritiske medlemmer af udvalget. Lad mig af hensyn til de pågældendes omdømme skynde mig at præcisere, at de ikke nødvendigvis alle var kritisk indstillet til den borgerlige regerings sikkerhedspolitik, og ikke en eneste af dem, vil jeg gerne sige, var egentlig venstreorienteret og f.eks. NATO-modstander, men de udmærkede sig ved at søge at fastholde en vis uafhængighed i forhold til regeringen og i forhold til udenrigs- og forsvarsministeriet. Og de administrerede SNU's oplysningsmidler efter en pluralistisk linje, som ikke tog hensyn til, om de støttede projekter var venstre- eller højreorienterede. Dette har øjensynlig været for meget for ministeren, mere end hans erklærede liberale sindelag kunne bære.

Historien om udrensningen i SNU er endnu et lille afsnit i føljetonen: Det borgerlige frisinds endeligt.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Det er jo fantastisk at høre på. Men hr. Steen Folkes spørgsmål og begrundelse bygger også på én meget væsentlig misforståelse,

[Udenrigsministeren]

nemlig den, at man udpeger sådan et udvalg medlemmer efter, hvorvidt de er regeringskritiske eller ej. Sådan har denne regering ikke opfattet tingene, og mig bekendt har den tidligere regering heller ikke gjort det.

De ændringer, der er sket i sammensætningen af det sikkerheds- og nedrustningspolitiske udvalg, er alene baseret på et ønske om at sikre en løbende udskiftning, især i formandskabet, under hensyntagen til ønsket om en rimelig bredde i udvalget.

Jeg skal minde om, hvad der står i SNU's mandat. Der står, at udvalgets medlemmer udpeges ud fra hensynet til en alsidig repræsentation af politisk og faglig sagkundskab på de sikkerheds- og nedrustningspolitiske områder. Den alsidige politiske sagkundskab, det er noget, der giver sig selv, fordi hvert af de partier, der er i folketinget, udpeger et medlem af udvalget.

Den faglige sagkundskab, der altså er det andet element, udelukker på forhånd, at der ved udvælgelsen bliver taget hensyn til de pågældendes politiske holdninger – naturligvis, og det er heller ikke sket. De nye medlemmer af udvalgets formandskab er alle personer, som igennem deres arbejde direkte har bevist, at de er sagkyndige på det sikkerheds- og nedrustningspolitiske område. Jeg har ikke på noget tidspunkt, hverken fra deres egen eller fra andres side, erfaret noget om deres politiske tilhørsforhold.

Hvad angår specielt universitetsrepræsentanterne, så har regeringen ønsket at genskabe en bedre balance imellem landets universiteter, sådan som det for øvrigt også oprindeligt var tilsigtet af den tidligere regering. Det er af mange grunde ganske nyttigt, og det svarer også til den praksis, der f.eks. bliver fulgt i det økonomiske råds formandskab, og som jo også netop er forudsat i SNU's mandat, hvorefter såvel udvalg som formandskabsmedlemmer er udpeget for en 3-årig periode.

Steen Folke (VS):

Jeg tror ikke, at det lykkes ministeren at få nogen uden for denne sal her til at tro på, at der ikke er taget politiske hensyn ved den ændring af sammensætningen af både formandskab og udvalg, der er foretaget. Det er faktisk temmelig iøjnefaldende, at i formandskabet har man tilbage efter udrensningen

dels hr. Bjarne Nørretranders, der er kendt som stærk kritiker af de socialdemokratiske og folketingsflertallets synspunkter i atomraketdebatten, og dels kommitteret i statsministeriet hr. Henning Gottlieb, som jo altså først og fremmest er statsministerens mand. Det er de to, som bliver tilbage af et samlet formandskab, et formandskab, som er langt fra mine idealer om, hvordan sådan et skulle være sammensat – hvis der skulle have været egentlig alsidighed, så skulle der have været en venstreorienteret med – men som altså dog har forsøgt at varetage en forholdsvis uafhængig, selvstændig linje i forhold til ministeriet.

Jeg synes også, det er opsigtsvækkende, at ministeren af udskiftninger i de almindelige udvalg udrenser to presserepræsentanter: Ruth Nørthen fra Aktuelt og Jørgen Dragsdahl fra Information, som begge er kendt for at være regeringskritiske i disse sager.

Man kunne godt argumentere for helt at fjerne enhver presserepræsentation, men så er det unægtelig svært at få øje på, hvordan redaktør Niels Jørgen Raket-Haagerup kommer ind i sådan et udvalg. Om noget så er han journalist og politiker. Han er blevet smuglet ind som forsker, men han er i hvert fald ikke mere forsker, end Jørgen Dragsdahl er. Jeg mener, det er ganske tydeligt, at regeringen har taget politiske hensyn.

Jeg vil gerne spørge udenrigsministeren, om han vil kommentere en passus i den pressemeddelelse, som han lod udsende den 6. december. Der står nemlig nogle af de samme ting, som han gentager nu, men der står, at de foretagne ændringer i formandskabet *bl.a.* er baseret på et ønske om at give mulighed for en løbende fornyelse af formandskabet. Må jeg spørge ministeren: hvilke andre hensyn er taget, hvilke andre grunde er der til disse ændringer i formandskabet?

Lasse Budtz (S):

Det er klart, det efterlader også hos os en fornemmelse af, at der vitterlig er sket en politisk drejning af udvalgets sammensætning. Det er måske rimelig nok, at man har fjernet journalistgruppen, som på flere måder jo var amputeret allerede fra starten af flere grunde, men jeg må tilslutte mig hr. Steen Folkes opfattelse i hvert fald på ét punkt: jeg forstår ikke, hvordan man kan fjerne en så

[Lasse Budtz]

kompetent journalist som Jørgen Dragsdahl fra Information, når man putter en anden journalist som Niels Jørgen Haagerup ind. Jeg vil oprigtigt talt gerne høre ministerens begrundelse for at smide én journalist ud og lade en anden komme ind.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Hr. Steen Folke beder om at høre, hvilke andre årsager der var. Det har jeg just redegjort for, nemlig bl.a. ønsket om, at det ikke kun er Københavns universitet, der er repræsenteret, men også andre universiteter; her bliver det altså Århus universitet, hvor der også foregår en betydelig forskningsvirksomhed på dette område.

I øvrigt er det trist, synes jeg, at høre hr. Steen Folkes mistænkeliggørelse og urimelige undervurdering af de nye medlemmer, der kommer ind i repræsentantskabet.

Jeg takker hr. Lasse Budtz for, mener jeg, en saglig bemærkning om pressens repræsentanter. Her vil jeg minde om, at det jo var den tidligere regerings ønske at få en bred repræsentation, men at dette ikke lykkedes, fordi størstedelen af dem, man opfordrede til at træde ind, af principielle grunde ikke ønskede at træde ind. Det mener jeg var rigtigt. Som tidligere journalist kender jeg til den konflikt, man kommer ud i; jeg ville heller ikke have sagt ja til at træde ind i sådan et udvalg. Det, der skete, var derfor, at der kom en særdeles skæv medierepræsentation i udvalget. Det vælger vi så at ophæve nu ved at sige farvel og tak til de to medierepræsentanter, der var tilbage. I den forbindelse henviser man til, at hr. Niels Jørgen Haagerup skulle være journalist. Nå ja, én gang journalist, altid journalist, men man har også sådan en på posten som udenrigsminister, men jeg vil da gøre opmærksom på, at enhver, der kender bare en smule til den eksisterende danske litteratur på området, vil vide, at hr. Niels Jørgen Haagerup er fuldt kvalificeret som forsker, fuldt på linje med de andre forskere, der indgår i udvalget.

Hr. Steen Folke henviser til sine egne idealer. Ja, dem har vi jo stiftet bekendtskab med for nylig, da VS viste, hvad man i praksis mener om sådan noget som bredde og åbenhed i politisk arbejde.

Steen Folke (VS):

Jeg vil gerne understrege, jeg ikke ønsker at mistænkeliggøre ét eneste af de ny medlemmer, der udpeges til dette udvalg. Jeg ønsker at mistænkeliggøre regeringen eller udenrigsministeren – eller rettere: jeg mener, at regeringen og udenrigsministeren mistænkeliggør sig selv med denne udrensning. Man kan altså ikke, tror jeg, bilde ret mange ind, at det ikke i høj grad er politiske hensyn, der har været styrende for de udskiftninger, der er foregået både i udvalget som helhed og især i udvalgets formandskab.

Men jeg forstår, at vi ikke kommer længe med sagen i dag. Vi har fremsat et beslutningsforslag for ganske nylig, efter at dette blev kendt, et beslutningsforslag, som slet og ret går ud på at oprette et nyt og uafhængigt sikkerheds- og nedrustningspolitisk udvalg, der så kunne få lov at arbejde med alternativer til regeringens sikkerhedspolitik og administrere en del af oplysningsmidlerne, sådan at man ikke risikerede, at de dele af opinionen, som arbejder mere kritisk i forhold til regeringens sikkerhedspolitik, skulle blive totalt udsultede.

Gert Petersen (SF):

Nu er formandskabet jo et meget vigtigt organ; det er sådan set magtorganet i SNU. Formandskabet arbejder formelt set uafhængigt, men det består jo af mennesker af kød og blod, og derfor må udenrigsministeren have os undskyldt, at vi forholder os til disse mennesker, deres holdninger osv. Det var min oplevelse af det hidtidige formandskab, at selv om de, når det drejede sig om de generelle udenrigs- og sikkerhedspolitiske vurderinger, stod på samme grundlag som flertallet i denne sal, så var der betydelige nuancer og en betydelig pluralisme i deres holdninger. Jeg er lidt nervøs for det nye formandskab, men jeg er villig til at lade tvivlen komme dem til gode. Lad os nu se, hvordan de arbejder.

Der er imidlertid én ting, jeg godt vil spørge udenrigsministeren om: ligger der i nyudnævnelserne noget ønske om at ændre den bevillingspraksis, som det hidtidige formandskab så at sige har skabt præcedens for ved fordeling af midler til oplysende arbejde og debatarbejde omkring konfliktspørgsmål? Det vil jeg godt vide.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Til hr. Gert Petersens spørgsmål kan jeg svare klart nej, al den stund der efter min mening ikke er skabt noget som helst præcedens. Det har man ikke haft mulighed for. Hr. Gert Petersen vil vide fra oversigten over, hvad der er gjort, at det er et så forvirret billede, at et egentligt præcedens ikke kan trækkes ud.

Årsagerne til udskiftningen har jeg gjort rede for; det er ønsket om bredde, det er ønsket om at få flere universiteter repræsenteret. Den holdningskontrol, som i virkeligheden ligger i hr. Steen Folkes spørgsmål, er mig fjern – i modsætning til hvor nær den jo ligger på hr. Steen Folke og hans parti – men jeg ved da, at der er flere af dem, der er kommet ind i formandskabet nu, som formentlig vil betakke sig meget for at blive betegnet som mit lydige redskab, det være sig i politisk eller sikkerhedspolitisk henseende.

I øvrigt vil jeg sige til hr. Steen Folkes bemærkninger: jeg gør mig ikke håb om at bilde hr. Steen Folke noget ind. Jeg gør mig ikke engang håb om at kunne forklare ham noget stille og roligt.

Gert Petersen (SF):

Jeg takker i og for sig for svaret, men jeg undrer mig over og er en lille smule foruroligt over, at udenrigsministeren siger, der ikke ligger noget præcedens. Formandskabet har fordelt 1,7 mill. kr. i det forløbne år. Det er dog en slags præcedens, den måde, hvorpå disse penge er fordelt.

Formanden:

Det var vist et indirekte spørgsmål, der lå i det.

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Efter min mening foreligger der absolut intet præcedens. Det ville også være højest usædvanligt i det tilfælde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 289

2) Til statsministeren af:

Birkholm (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at folketings vedtagelse den 1. december 1983 af den

af Niels Helveg Petersen foreslåede dagsorden statsretligt indebærer en accept af folketings og udenrigsnævnets begrænsede magt over regeringens udenrigspolitik, altså en accept af udtalelserne om, at »regeringen har statsretten på sin side«, når den trods folketingsflertallet i udenrigsanliggender?»

Skriftlig begrundelse

Den redegørelse, som statsministeren gav folketings i forbindelse med forespørgselsdebatten om udenrigsministerens udtalelser, indeholdt som bekendt ikke den af socialdemokratiet og det radikale venstre begærede afstandtagen fra udenrigsministerens udtalelser. Til gengæld understregede statsministeren bl.a., »at folketingsretligt bindende virkning ved en folketingsbeslutning eller på anden måde, f.eks. ved lov, kan pålægge regeringen at foretage bestemte udenrigspolitiske skridt. Det vil igen sige, at den ordning, vores grundlov giver os at arbejde med, går ud på, at det er udenrigsministeren og regeringen, der bærer det selvstændige ansvar . . . for de dispositioner, der træffes i mellemfolkelige anliggender. Regeringens forhold til rådgivning fra det udenrigspolitiske nævn må ses på denne baggrund.«

Statsministeren sammenfattede sin udlægning af de statsretlige problemer således: »Retligt og forfatningsjuridisk er danske regeringer ikke forpligtet til at følge folketingsbeslutninger om udenrigspolitiske sager.«

Statsministeren tilføjede – som han måtte gøre det – at folketingsretligt jo så til gengæld kan skride ind med politiske sanktioner, dvs. tvinge regeringen til at gå af. I dette tilfælde valgte flertallet imidlertid – på foranledning af Niels Helveg Petersen – at ophøje statsministerens statsretlige udlægninger til folketingsvedtagelse. Derfor spørgsmålet.

Birkholm (VS):

Af hensyn til de medlemmer i salen, som ikke har den skriftlige begrundelse, vil jeg lige repetere, at statsministerens erklæring den 1. december 1983 bl.a. indeholdt følgende udtalelse:

». . . at folketingsretligt bindende virkning ved en folketingsbeslutning eller på anden måde, f.eks. ved lov, kan pålægge regeringen at foretage bestemte udenrigspolitiske skridt. Det vil igen sige, at den ordning,

[Birkholm]

vores grundlov giver os at arbejde med, går ud på, at det er udenrigsministeren . . . , der bærer det selvstændige ansvar . . . for de dispositioner, der træffes i mellemfolkelige anliggender.«

Statsministeren konkluderede:

»Retligt og forfatningsjuridisk er danske regeringer ikke forpligtet til at følge folketingsbeslutninger om udenrigspolitiske sager.«

Nu skete der jo det under forespørgselsdebatten den 1. december 1983, at disse udtalelser på foranledning af hr. Niels Helveg Petersen blev ophøjet til folketingsvedtagelse. Derfor mit spørgsmål.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Det siger sig selv, at en dagsorden vedtaget af folketinget aldrig i sig selv kan få statsretlig betydning, men i øvrigt nærer jeg ikke noget ønske om at deltage i den polemik, som hr. Birkholm så tydeligt forsøger at indlede over for hr. Niels Helveg Petersen. Jeg henviser til den tale, som jeg holdt i folketinget den 1. december i år.

Birkholm (VS):

Skal det forstås som en bekræftelse på det af mig stillede spørgsmål?

Knud Lind (FP):

Man har jo rodet lidt rundt i det spørgsmål, der drejer sig om det udenrigspolitiske nævn. I det spørgsmål, der er stillet her, taler man om, at dagsordenen statsretligt skulle indebære en accept af folketingets og udenrigsnævnets begrænsede magt over regeringen. Jeg vil godt spørge statsministeren, om han vil give mig ret i, at hr. Birkholms spørgsmål er forkert formuleret og i strid med lov om udenrigspolitisk nævn, fordi det udenrigspolitiske nævn overhovedet ikke har nogen magt over regeringen. Det er et nævn, hvor regeringen kan rådføre sig, og hvor regeringen kan underrette om de ting, som regeringen foretager sig udenrigspolitisk. Derfor burde spørgsmålet i sig selv være standset, inden det nåede så langt.

Wilhelm (VS):

Det er jo klart, hvorfor det udenrigspolitiske nævn er det eneste udvalg, som er grundlovsfæstet. Det er i erkendelse af, at i alle

andre sager kan vi nå at gøre fadæserne om ved at vælte regeringen, men det kan man ikke på udenrigsområdet. Der kan regeringen have bundet landet, før den bliver væltet. Derfor er der nogle forpligtelser, og man kan undre sig over, at de ikke er bindende. Jeg mener, det hænger sammen med – og jeg synes også, det fremgår af grundlovens forudsætninger – at dér har man været i bekneb, fordi grundloven ikke anerkender partier, så kan man heller ikke anerkende et 11 mands udvalg. Men realiteten har jo været overholdt i de 30 år, vi har haft 1953-grundloven.

I hvert fald har regeringen klart overtrådt, hvad der står i Alf Ross' statsforfatningsret, side 393. Jeg vil gerne spørge statsministeren, om den praksis, han har udviklet, betyder, at man nu ikke længere vil acceptere det, der har været gældende statsforfatningsret. Jeg citerer:

»Da regeringen er pligtig at rådføre sig med nævnet forud for beslutninger af større rækkevidde, ligger heri forudsætningsvis en pligt for regeringen til i så fald at meddele nævnet alle fornødne oplysninger.«

Regeringen har selv erklæret, at den ikke gav oplysningerne forud. Den har selv erklæret, at den gav direktiverne til FN-missionen, før den hørte nævnet, og derfor er spørgsmålet altså: falder disse betingelser fra Alf Ross' statsforfatningsret væk efter statsministerens nye udlægning af forfatningen?

Statsministeren (Poul Schlüter):

Jeg kan svare hr. Wilhelm, at jeg under den redegørelse, jeg syntes det var rigtigt af mig at give under debatten den 1. december 1983, nøje støttede mig til den almindeligt anerkendte fortolkning af grundlovens bestemmelser på dette punkt. Nu var det jo ikke således, at professor Ross nøjedes med at udtale sig om den ene side af sagen, som hr. Wilhelm refererede til. Den redegørelse, jeg gav i folketinget, er i ganske nøje overensstemmelse med de statsretskyndiges udlægning af grundloven – og det er vel egentlig meget godt.

Jeg må sige til hr. Knud Lind, at hr. Knud Lind har fuldstændig ret. Således som det udenrigspolitiske nævn er konstitueret både efter grundloven og efter den særlige lov om udenrigspolitisk nævn, er det udenrigspoliti-

[Statsministeren]

ske nævn et forum, hvor regeringen rådfører sig med medlemmerne om udenrigspolitiske anliggender. Udenrigspolitisk nævn adskiller sig jo ganske fra andre folketingsudvalg. Her er tale om fortrolige, lukkede møder. I den forstand – men også kun i den – ganske som årsmøderne i VS.

Birkholm (VS):

Det spørgsmål, som jeg her har stillet til statsministeren, er et spørgsmål af meget vidtrækkende og principiel betydning, for det angår både parlamentarismens gyldighed og folketingets magt over udenrigspolitikken i Danmark.

Statsministeren gav her i anden omgang et bekræftende svar på det spørgsmål, jeg oprindeligt stillede, og det havde jeg også ventet. Statsministeren mener også at have belæg for det hos statsforfatningsekspertene. Det kan vi senere vende tilbage til at diskutere, men jeg vil alligevel fremhæve, at Alf Ross i sin statsforfatningsret, som tidligere blev citeret her, siger om det udenrigspolitiske nævns betydning, at det er meningen med det udenrigspolitiske nævn, at det skal være et organ til kontrol af regeringens udenrigspolitik på dens forberedende stadier. Hvis regeringen ikke desto mindre trods dette princip, fremhæver Alf Ross, så kan folketinget jo bare drage den politiske sanktion, det vil sige afsætte regeringen.

Nu var forholdet det, at hr. Niels Helveg Petersen den 1. december valgte at gøre noget andet. Han valgte ikke alene at undvige den politiske sanktion, han valgte at ophøje statsministerens erklæring til folketingsvedtagelse – den erklæring, hvor statsministeren udtalte, at regeringen med statsretten på sin side kan trods folketingsflertallet. Statskup er nok for vidtrækkende et ord i den forbindelse, men det må være berettiget at konkludere – og statsministeren har nu bekræftet det – at hr. Niels Helveg Petersen den 1. december anførte et flertalskup mod parlamentarismen. Det parlamentariske demokrati blev på hr. Niels Helveg Petersens foranledning indskrænket endnu et lille stykke.

Formanden:

Der findes regler for taletiden under spørgstiden.

Wilhelm (VS):

Jeg bad ikke statsministeren gentage sine almindelige bemærkninger om, at han mente at holde sig inden for forfatningsretseksperternes fortolkning i almindelighed. Jeg bad ham forholde sig til tre helt præcise linjer i Alf Ross' statsforfatningsret, der lyder, at regeringen er pligtig at rådføre sig med nævnet forud for beslutningerne, og at der heri forudsætningsvis ligger en pligt for regeringen til at meddele nævnet alle fornødne oplysninger. De to ting overtrådte regeringen i forbindelse med FN-dagsordenerne. Hvis statsministeren ikke siger andet, end han hidtil har sagt, så er det, jeg har bedt ham om at præcisere: falder nu disse betingelser væk? Hvis statsministeren ikke vil svare mere konkret, end han gjorde i første omgang, kan jeg kun fortolke det sådan, at den nuværende regering mener, at disse meget præcise betingelser falder væk i den almindelige snak om, hvad der er almindelig, generel opfattelse af statsforfatningsretten.

Knud Lind (FP):

Jeg synes, der var et par ord, der faldt ud hos den sidste spørger, nemlig at regeringen bør rådføre sig om sager af større betydning. I den forbindelse vil jeg godt spørge statsministeren, om der ikke ligger et skøn hos statsministeren med hensyn til at vurdere, hvad der er sager af større betydning.

Statsministeren (Poul Schlüter):

Hr. Knud Lind har igen ret. Det er således, at det drejer sig om udenrigspolitiske anliggender af større rækkevidde.

Jeg har ikke noget at føje til i forhold til hr. Birkholms andet indlæg. Jeg må igen henvise til den tale – den var da nok så grundig og udførlig – som jeg holdt den 1. december. Hr. Birkholm kan have ret i noget af det, han siger. Man kommer ikke uden om at komplimentere ham. Hans indlæg viser tydeligt, at der er store huller i hans uvidenhed.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 291

3) Til *arbejdsministeren* af:

Ebba Strange (SF):

[Ebba Strange]

»Hvilke overvejelser har ministeren gjort sig, efter at Køge byråd har afvist at deltage i en samkøring af CRAM-registret med sygedagpengeregistret i Køge, og har ministeren andre planer om registersamkøring i kontroløjemed?«

Skriftlig begrundelse

Ifølge oplysninger til folketingets retsudvalg gennem justitsministeren 20. december 1982 og 17. november 1983 besluttede kontakto rganet for de offentlige revisionsorganers ledere på et møde den 10. juni 1982, at man skulle forsøge en samkøring mellem CRAM og sygedagpengeregistret i en kommune for at se, om man gennem en sådan samkøring kunne belyse, hvorvidt de samme borgere i en vis periode modtog både arbejds-løsheds- og sygedagpenge.

Forud var gået forhandlinger med arbejdsdirektoratet og med registertilsynet. Den 9. september 1982 nævner arbejdsministeren i en redegørelse til statsrevisorerne som en mulighed, at man anvender registersamkøring som en skærpelse af kontrollen med, om der skete dobbeltudbetaling til dagpenge-modtagere.

På et statsrevisormøde den 3. november 1982 oplyste rigsrevisoren, at rigsrevisionen forberedte et forsøg med samkøring mellem CRAM og sygedagpengeregistret i Køge kommune.

Imidlertid kræver samkøring, der resulterer i personidentificerbart materiale, at der skal foreligge godkendelse fra den politisk ansvarlige registermyndighed. Det vil i den aktuelle sag sige ud over arbejdsministeren Køge kommune.

På et møde i Køge byråd den 6. ds. besluttede et flertal i byrådet at sige nej til samkøringen. Baggrunden for beslutningen var bl.a., at kommunen ikke bliver registeransvarlig myndighed for det nye register, der ville opstå, og derfor kun får uklar indflydelse på, hvad registret bruges til. Den 7. ds. besluttede registertilsynet ikke at behandle sagen, da de ikke mente, at der mere var en sag.

Samkøringsbestemmelserne i lov om offentlige registre er efter spørgerens mening så vage, at de efterlader store muligheder for stærkt øget EDB-kontrol med borgerne. Endvidere er de kontrolregistre, der åbenbart har

størst interesse for de centrale myndigheder, rettet mod grupper af borgere, der er i svage økonomiske positioner.

På denne baggrund er det nødvendigt at få oplyst, om ministeren er i gang med nye planer, efter at den første plan nu åbenbart ikke kan gennemføres.

Ebba Strange (SF):

Vi er nogle, der dels gennem folketingets retsudvalg, dels gennem dagspressen har fulgt spørgsmålet i den lange periode, flere år, hvor denne sag har løbet, hvorvidt man kunne samkøre CRAM med sygedagpengeregistret i Køge. Her på det allersidste i november måned er sagen ligesom faldet på gulvet, i og med at Køge kommune har sagt nej, og på den baggrund har registertilsynet så overhovedet nægtet at behandle sagen. Herefter kunne det godt være, vi slog os til tåls med, at så havde man opgivet alle tanker om samkøring af CRAM med andre registre. Det fremgår imidlertid af dagspressen, at det har man næppe. Derfor er jeg interesseret i at høre arbejdsministeren, om man i arbejdsministeriet har konkrete planer for andre samkøringer end den, man hidtil har planlagt.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg har naturligvis erfaret, som også fru Ebba Strange har gjort det, at Køge byråd på et møde den 6. december 1983 har besluttet, at kommunen ikke skal deltage i det planlagte registersamkøringsforsøg mellem det centrale register for arbejdsmarkedsstatistik, kaldet CRAM, og kommunens sygedagpengeregister.

Jeg har ligeledes erfaret, at registerrådet på et møde den 7. december har besluttet, at registertilsynet ikke skal udtale sig i sagen, når Køge byråd ikke ønsker at deltage i forsøget.

Det er som bekendt rigsrevisionen, der har taget initiativ til planerne om samkøringsforsøget, og de nærmere planer er udarbejdet i et samarbejde mellem rigsrevisionen og arbejdsdirektoratet. Arbejdsdirektoratet har først i går modtaget registertilsynets skriftlige svar. Der er derfor endnu ikke taget stilling til, om der skal overvejes tilsvarende forsøg. Direktoratet vil i denne forbindelse rette henvendelse til rigsrevisionen for at høre, om

[Arbejdsministeren]

der kan forventes eventuelle udspil fra rigsrevisionens side.

Ebba Strange (SF):

Dengang CRAM blev oprettet, var vi nogle, der stemte imod oprettelsen – vi i SF gjorde det – med den begrundelse, at det, man lavede her, var et register, der var kolossalt velegnet til at føre kontrol med enkeltpersoner, og da det drejer sig om enkeltpersoner, der er arbejdsløse, vil det sige med enkeltpersoner, der står i en svag stilling i det danske samfund. Det svar, vi fik fra den daværende arbejdsminister, den socialdemokratiske arbejdsminister, var, at det var rigtignok ikke tanken med CRAM. Tanken med CRAM var at få et overblik over, hvorledes arbejdsløsheden fordelte sig i dette land på unge og ældre og kvinder og mænd geografisk osv. osv. Det ville man bedre kunne få med et EDB-register.

Nu vil jeg godt spørge ministeren, om ministeren anser CRAM for at være et velegnet middel til netop at føre denne personkontrol på EDB-basis, og om ministeren synes, at det er en god idé at foretage samkøringer mellem CRAM og andre registre, der indeholder følsomme oplysninger.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, om arbejdsministeren ikke finder, at uagtet man vel kan finde nogle mennesker, der overtræder de love, vi har vedtaget herinde, så er det en uhyrlig høj pris, der skal betales ved en sådan samkøring: opgivelse eller prisgivelse af den personlige integritet. Finder arbejdsministeren ikke, at man under disse omstændigheder bør opgive denne samkøring?

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg kan sige til fru Ebba Strange og til hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg egentlig godt forstår deres betragtninger. På den ene side har baggrunden for, at rigsrevisionen har taget dette op, vel været et ønske om at kontrollere, hvordan arbejdsløshedsforsikringen kørte i forhold til sygedagpengeordningen, om der var nogen risiko for fejl i systemet. På den anden side kan jeg godt forstå de betragtninger, man kommer med om faren for at få alt ind i registre. Jeg tror, det var hr. Bernhard Baunsgaard, der brugte vendin-

gen, at man prisgiver den personlige integritet. Jeg kan kun sige, at det er egentlig en sag, som sådan set ikke rigtig har været oppe. Jeg har ikke taget stilling til den, idet det er en sag, der har kørt mellem rigsrevisionen og arbejdsdirektoratet. Som det ligger i øjeblikket, hvor Køge byråd har sagt nej til at gå ind i forsøget, kan jeg ikke på indeværende tidspunkt sige, om rigsrevisionen vil komme med et nyt forslag. Der er, således som det er oplyst for mig, ingen konkrete planer eller overvejelser i anledning af den beslutning, der er blevet truffet af Køge byråd. Det er ganske klart, for den beslutning blev truffet den 6. december, og det er jo ikke ret længe siden.

Hvis det skulle komme dertil, at der skulle dukke en lignende sag op, som på et tidspunkt vil ende på mit bord – det kommer vi tilbage til i et senere spørgsmål – så vil jeg meget nøje se på de ting, som både fru Ebba Strange og hr. Bernhard Baunsgaard har understreget i deres indlæg, for jeg forstår godt de bekymringer, som de giver udtryk for.

Ebba Strange (SF):

Jeg takker for svaret, fordi det i hvert fald siger mig, at vi har lidt tid at løbe på. Der vil ikke ske noget overilet fra arbejdsministeriets side, inden vi har haft lejlighed til at kigge på en ny sag.

I den anledning vil jeg godt sige – det er ministeren også helt klart over – at det jo til syvende og sidst bliver arbejdsministeren, der bliver den politisk ansvarlige for det nye register, selv om det er arbejdsdirektoratet og rigsrevisionen, der skal foretage de mere tekniske forberedelser af en eventuel samkøring. Derfor vil jeg godt slutte denne runde med at spørge ministeren, om ministeren ikke mener, at f.eks. Køge kommune ville kunne foretage den kontrol af dobbeltudbetaling på en anden måde. Det var bl.a. det, der lå i byrådets svar dernedefra, sådan som jeg har forstået det i hvert fald, at man på lokalt plan ville kunne kontrollere, om der skete den dobbeltudbetaling. Selvfølgelig er ingen af os interesserede i, at der sker dobbeltudbetaling, men vi er interesseret i, at kontrollen ikke kommer til at omfatte den totale registrering.

Bernhard Baunsgaard (RV):

[Bernhard Baunsgaard]

Jeg vil gerne fortsætte mit spørgsmål om den personlige integritet og prisgivelsen af den ved en sådan samkøring og spørge, om ministeren ikke nu, før den næste sag kommer, vil tænke dette spørgsmål igennem og, hvis ministeren når til et positivt resultat, sørge for, at det bliver meddelt de forskellige myndigheder, at ministeren er imod opgivelsen af den personlige integritet for at fange nogle folk, der måske misbruger disse systemer.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Jeg vil gerne sige til hr. Bernhard Baunsgaard, at jeg i hvert fald ikke kan gå ind for, at man skal prisgive den personlige integritet. Jeg tror, det er en sag, der går på tværs af partiinteresser. Det går på spørgsmålet om at sikre, at vi ikke får en »fagre ny verden«-fremtid, men at vi får et eller andet, som også er til at leve med, samtidig med at vi, som fru Ebba Strange fremhævede det, også må have nogle kontrolmuligheder, idet vel ingen af os finder, at det er rimeligt, at man både kan få arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge på samme tidspunkt. Hvordan kan man finde en rimelig måde til at sikre sig, at den slags ting ikke sker? Men jeg kan sige, at den forsøgsordning, som nu er faldet i Køge kommune, er jo en udløber af noget, som det over for mig er oplyst at rigsrevisionen allerede i 1980 har peget på, så det er ikke noget med, at der sker noget fra den ene dag til den anden, det kan jeg berolige fru Ebba Strange med.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 292

4) Til *arbejdsministeren* af:

Ebba Strange (SF):

»Mener ministeren, at arbejdsformidlingslovens § 91, stk. 5, åbner mulighed for, at arbejdsdirektøren kan pålægge andre myndigheder at udlevere registre til samkøring med arbejdsdirektoratets registre?«

Skriftlig begrundelse

Arbejdsformidlingslovens § 91, stk. 5, pålægger offentlige myndigheder på begæring af arbejdsdirektøren at give arbejdsdirektøren eller et arbejdsformidlingskontor enhver

oplysning til brug ved administrationen af reglerne i dette afsnit (det er kapitlet om arbejdsledelsesdagpenge).

I forbindelse med planerne om samkøring af CRAM med sygedagpengeregistre i Køge kommune var der den 11. marts 1981 drøftelser mellem rigsrevisionen og registertilsynet. Under disse drøftelser var der enighed om, at den omtalte paragraf gav hjemmel til, at arbejdsdirektoratet kan indhente en lang række oplysninger i andre EDB-registre end arbejdsdirektoratets egne, hvis der er lovhjemmel herfor i disse andre registre. Dog under forudsætning af at registertilsynet godkender hvert enkelt tilfælde af samkøring.

Efter at Køge kommune nu har afslået at lade sygedagpengeregistret samkøre med CRAM, er spørgeren interesseret i at vide, om arbejdsministeren udlægger § 91, stk. 5, således, at samkøringen kan ske alligevel blot på et krav fra arbejdsdirektøren, og om ministeren i givet fald finder, at dette er en acceptabel fremgangsmåde.

Ebba Strange (SF):

Dette spørgsmål ligger i klar forlængelse af det første, vi har talt om. Når jeg har stillet det også, så er det, fordi man, når man slår op i arbejdsformidlingslovens § 91, stk. 5, bliver lidt usikker på, hvad den egentlig betyder. Det kan godt være, at vi også skulle have inddraget justitsministeren i dette spørgsmål – men det kan vi jo gøre ved en senere lejlighed – for selve samkøringsbestemmelserne hører egentlig hjemme i lov om offentlige registre. Men lige præcis i arbejdsformidlingsloven står der altså noget om, at arbejdsdirektøren kan forlange at få enhver oplysning fra en anden offentlig myndighed. Når jeg har stillet dette spørgsmål, så er det, fordi jeg blev lidt usikker på, om forholdet er det, når nu Køge kommune siger nej, at man i virkeligheden kan risikere, at arbejdsdirektøren går ud og siger: ja men I skal, for det har jeg ret til ifølge arbejdsformidlingslovens § 91, stk. 5.

Jeg vil godt høre, om man – juristerne i arbejdsministeriet eller andre – har lært arbejdsministeren noget om, hvordan denne bestemmelse egentlig skal fortolkes.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

[Arbejdsministeren]

Det kan jeg svare bekræftende på, det har de gjort. Arbejdsløshedslovens § 91, stk. 5, som fru Ebba Strange understreger det, pålægger offentlige myndigheder på begæring at give arbejdsdirektøren enhver oplysning til brug ved administrationen af statens tilsyn med arbejdsløshedskasserne. Denne bestemmelse giver arbejdsdirektøren mulighed for hos andre offentlige myndigheder at fremskaffe oplysninger om indtægts- og beskæftigelsesforhold, der er af betydning for udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge. Bestemmelsen er derfor af stor betydning for tilsynet med, om arbejdsløshedsdagpenge udbetales retmæssigt.

Der er ikke i bestemmelsen fastsat begrænsninger med hensyn til formen eller metoden for indhentelse af oplysninger, og bestemmelsen er derfor efter arbejdsministeriets opfattelse ikke til hinder for, at oplysninger indhentes fra andre registre, men arbejdsløshedslovens § 91, stk. 5, er imidlertid ikke tilstrækkelig hjemmel til at gennemføre en registersamkøring. Der er som bekendt fastsat særlige regler for oprettelse og samkøring af registre i loven om offentlige myndigheders registre. Disse regler sikrer, at det offentliges oprettelse og anvendelse af EDB-registre med personoplysninger sker på en sådan måde, at den enkelte borgers retsbeskyttelse og integritet ikke krænkes. En samkøring af registre skal efter disse regler godkendes af den eller de ministre, under hvis område de pågældende registre hører. Reglerne i registerloven kræver endvidere, at der forinden indhentes udtalelser fra registertilsynet.

Arbejdsdirektøren vil derfor ikke på egen hånd kunne kræve registersamkøringforsøget i Køge kommune eller noget andet sted gennemført.

Ebba Strange (SF):

Jeg vil ikke forlange, at ministeren skal svare på det nu, men jeg vil godt spørge, om ministeren som registeransvarlig for dette foretagende er tilfreds med den bestemmelse. Der ligger bag mine spørgsmål bl.a. noget om, om vi skal revidere loven om offentlige registre, lave nogle bedre regler for samkøring af registre, for det er meget lidt, der ligger i registerloven om det. Nu forstår jeg svaret sådan, at det kan arbejdsdirektøren altså ikke, uden at ministeren har taget stil-

ling, og hvis der er andre offentlige myndigheder involveret, så skal de i givet fald også tage stilling til det, og så skal registertilsynet høres. Men mit tillægsspørgsmål går altså på, om ministeren er tilfreds med den lovhjemmel, hun har, eller om hun kunne ønske sig andre lovregler for dette foretagende.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

På det foreliggende grundlag må jeg sige, at jeg er egentlig meget tilfreds, for jeg går ikke sådan rundt og føler mig selv som en registermyndighed. Jeg tror, det er den første og eneste sag, jeg har haft i min tid som arbejdsminister, hvor det spørgsmål har været på tale, og jeg kan være tilfreds med, at kompetencen ligger hos ministeren og ikke et andet sted. På det grundlag kan jeg altså være tilfreds.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt loven om offentlige registre fungerer godt nok, eller om den skal laves om, må jeg sige: det kan jeg ikke svare på, for jeg er ikke inde i den lovgivning, så jeg vil ikke kunne give fru Ebba Strange et fyldestgørende svar på det område.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Spm. nr. S 286

5) Til forsvarsministeren af:

Pelle Voigt (SF):

»Hvilke disciplinære forholdsregler vil ministeren tage over for de officerer, der var ansvarlige for, at søværnet trak uskyldige forbipasserende bilister på Kalundborg havn ud af deres biler med magt og beskød de flygtende med løst krudt fra lette håndvåben som led i øvelsen Smallplay III/83?«

Skriftlig begrundelse

Der henvises til artikler i Holbæk Amts Vestreblad den 7. december 1983 og Kalundborg Folkeblad den 8. december 1983.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

To af flådens minelæggere, nemlig Møn og Fyn, skulle som deltagere i en af vores øvelser, der hedder Smallplay III/83, anløbe Kalundborg havn. Selve øvelsessituationen var en spændingsperiode, hvor fjenden hav-

[Forsvarsministeren]

de gennemført sabotageaktioner og muligvis landsat mindre kampgrupper, der kunne optræde i en civil påklædning. Jeg understreger, at der altså var tale om øvelsessituationen. Da minelæggerne ankom til Kalundborg havn, satte man derfor bevogtningspersonalet i land for at beskytte skibene mod angreb. Fjenden, der blev spillet af andet personel fra søværnet, skulle under øvelsen forsøge at komme om bord i skibene.

Der var indhentet tilladelse hos Kalundborg politi til at anvende løs ammunition, og alt deltagende personel var forud for øvelsen blevet instrueret om sikkerhedsbestemmelserne for brug af løsskydningsammunition. Efter aftale med Kalundborg havnekontor var øvelsen henlagt til kaj 12 på grund af dennes øde beliggenhed, og politiet var orienteret om dette. Man havde imidlertid ikke fastsat en egentlig grænse for øvelsesområdet. Øvelsestidspunktet var lagt således, at det lå imellem JKL-færgens afgang til Kalundborg og den næste JKL-færges ankomst.

Der var under øvelsen otte tilfælde, hvor civile personer var involveret, i seks tilfælde blev biler og personer standset og undersøgt, i ét tilfælde blev der brugt løs ammunition mod en civil bil, som ikke standsede, og endelig var der ét tilfælde, hvor en mørklagt civil bil forsvandt fra området uden at blive standset af bevogtningspersonalet.

Der var fra øvelsesledelsens side gjort meget for, at denne øvelse skulle medføre færrest muligt gener for civilbefolkningen, men jeg erkender, at der altså har været nogle tilfælde, hvor civile har følt sig generet. Jeg kan desværre ikke på nuværende tidspunkt sige, i hvilket omfang der er gjort noget for, men forsvarskommandoen vil foranstalte, at der bliver foretaget en auditørundersøgelse for at få opklaret, om der er overtrådt sikkerhedsbestemmelser eller andre regler i forbindelse med episoden.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes, det var et overordentlig omfattende og udtømmende svar, ministeren her kom med, og det vil jeg da godt sige tak for, men samtidig vil jeg egentlig godt bede ministeren om at udtrykke sin opfattelse af det passerede.

Det er efter min mening helt uacceptabelt, at man i militærøvelser inddrager civile for-

bipasserende, som ikke har noget som helst at gøre i øvelsen, som en slags brikker i spillet. Nu hedder øvelsen jo Smallplay, og det er da klart, at man skal øve sig, og tiden er måske til små julelege og den slags, men jeg vil da gerne høre ministeren, om søværnet eller ministeren som søværnets chef har tænkt sig i hvert fald at undskylde over for disse mennesker, der tilfældigvis, da løjerne gik løs, befandt sig på Kalundborg havn, om man har tænkt sig at undskylde det passerede i det mindste, indtil man finder ud af, hvordan man skal placere ansvaret.

Jeg må sige, at jeg har en fornemmelse af, at folk i det område af Sjælland, som vi her taler om, har god grund til, når søværnet dukker op og begynder at skyde, at blive noget nervøse, for det har jo ikke i alle tidligere tilfælde været sådan, at det var løst krudt, der blev anvendt.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Jeg takker for hr. Pelle Voigts indledende bemærkninger. Jeg bestræber mig altid på at give hr. Pelle Voigt så udtømmende svar som muligt.

Med hensyn til min holdning vil jeg gerne henvise til, at der jo netop bliver iværksat en auditørundersøgelse, og det må være rigtigt, at vi afventer resultatet af denne undersøgelse, førend vi tager stilling til, om der er grund til at foretage sig videre. Det må bl.a. afhænge af, om der er sikkerhedsregler eller bestemmelser, der er overtrådt. Jeg er naturligvis ked af den omtale, det har givet anledning til, og at der måske er nogle, der har følt sig generet. Jeg kan også sige til hr. Pelle Voigt, at under fremtidige øvelser af tilsvarende art vil der blive truffet foranstaltninger til afspærring af havneområdet i samarbejde med politiet. Men som sagt mener jeg, vi må afvente auditørundersøgelsen for at se, om den giver anledning til videre.

Det var altså løst krudt, der blev anvendt. I denne sammenhæng vil jeg godt sige, at det skarpe krudt kan vi jo gemme til folketingsalen i morgen.

Pelle Voigt (SF):

Jeg vil dog gerne spørge, om de undersøgelser, som ligger bag ministerens meget omfattende svar, og det arbejde, der tilsyneladende allerede er gjort i sagen, samt et al-

[Pelle Voigt]

mindeligt kendskab til danske retsregler ikke umiddelbart godtgør, at det faktisk ikke er lovligt at hive civilpersoner ud af deres biler, at udsætte dem for chikane og at skyde efter dem med løst krudt, uanset om man er i uniform eller man tilhører en rockerbande, eller hvad man nu gør. Det forekommer mig, at det ville være ganske enkelt også for et ikke-juridisk uddannet medlem af dette ting eller for en hvilken som helst borger i dette land at gå ind på et bibliotek og finde adskillige bestemmelser, som er overtrådt i denne forbindelse. Jeg vægrer mig ved at tro, at søværnets optræden i denne sag er lovlig, og jeg må da spørge, om ministeren ikke kan bekræfte, at sådan noget må man altså ikke udsætte almindelige danske medborgere for.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Som nævnt synes jeg, at også jeg må afvente den auditorundersøgelse, der pågår.

Jeg vil nu gerne sige til hr. Pelle Voigt, at der var tale om en øvelse, hvori var indlagt det element, at nogle af søværnets folk optrådte i civil påklædning. Der var altså tale om en situation, som måske kunne opstå under beredskabsmæssige forhold. Jeg er som sagt ked af, hvis det har voldt gene, og som nævnt må undersøgelsen jo vise, om der er sket nogen overtrædelse af sikkerhedsbestemmelserne. Men jeg vil også i den sammenhæng sige, at jeg lægger en betydelig vægt på, at vort forsvar har mulighed for at øve sig, har mulighed for at træne – også under situationer, som i en given situation er realistiske. Men det må naturligvis ikke gå ud over folk på en alvorlig måde. Som sagt må undersøgelsen give nærmere resultater på det felt.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra de pågældende ministre er modtaget skriftlige besvarelser af spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget:

Knud Østergaard: spm. nr. S 197, 198 og 244

Grethe Kindberg Jørgensen: spm. nr. S 212

Anne Grete Holmsgård: spm. nr. S 220

Svend Auken: spm. nr. S 225

Maisted: spm. nr. S 237-241

Dræbye: spm. nr. S 242 og S 245

J. K. Hansen: spm. nr. S 249

Arne Jensen: spm. nr. S 251

Yvonne Herløv Andersen: spm. nr. S 252

Tommy Dinesen: spm. nr. S 253 og S 254

Torben Lund: spm. nr. S 255

Kirsten Fog Hjort: spm. nr. S 261

Barsøe-Carnfeldt: spm. nr. S 262

Erenbjerg: spm. nr. S 263

Knud Lind: spm. nr. S 270

Svend Heiselberg: spm. nr. S 271.

Spm. nr. S 197

Til *undervisningsministeren* (18/11 83) af:

Knud Østergaard (KF):

»Finder ministeren det rimeligt, at snedkerfagets lærlingeudvalg hindrer en mester, der i 34 år som faglært maskinsnedker har beskæftiget sig med møbelfabrikation – heraf de seneste 10 år som indehaver af og aktiv medarbejder i et velrenommeret møbelsnedkeri – i at opnå godkendelse som oplæringssted for en industrisnedkerlærling?«

Begrundelse

Spørgsmålet stilles på baggrund af en konkret sag fra Mühlbrands Møbelsnedkeri i Fjølstervang ved Herning.

Skønt den lokale fagkomité har sagt god for lærestedet, har snedkerfagets lærlingeudvalg afvist at godkende virksomheden som uddannelsessted for industrisnedkere, medmindre der ansættes en faglært sådan.

Imidlertid har virksomheden flere gange forgæves annonceret efter faglærte snedkere, hvorfor man i stedet beskæftiger tømrere og maskinsnedkere.

Forskellen i udbuddet mellem færdiguddannede maskinsnedkere og industrisnedkere ligger blandt andet i, at industrisnedkeruddannelsen i modsætning til maskinsnedkeruddannelsen er forholdsvis ny (fra 1970-71). Da det endvidere hos det faglige udvalg er oplyst, at forskellen mellem de to uddannelser er, at en maskinsnedker skærer træet til, hvor industrisnedkeren samler det, forekommer afslaget endnu mere uforståeligt, idet

[Knud Østergaard]

Mühlbrands Møbelsnedkeri leverer færdigproducerede møbler – uden brug af industrisnedkere. Det skulle således være muligt for en industrisnedkerlærling at blive oplært på tilfredsstillende vis i den pågældende virksomhed.

Svar (7/12 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg mener, det er fuldt berettiget, at sagen rejses. Jeg kunne selv have stillet det spørgsmål. Men en minister står ikke over loven.

I henhold til lærlingeloven og EFG-loven er det de faglige udvalg, der tager stilling til, hvorvidt en virksomhed kan godkendes til uddannelse af lærlinge/EFG-elever. De faglige udvalgs afgørelse kan indbringes for ankenævnet vedrørende læresteder og praktikvirksomheder, der træffer den endelige administrative afgørelse.

Jeg er bekendt med, at ankenævnet på sit møde den 2. november 1983 har behandlet sagen om godkendelse af firma Mühlbrands Møbelsnedkeri v/Ib Mühlbrand.

Ankenævnet har tiltrådt den af snedkerfagets lærling udvalg truffene beslutning, hvorefter virksomheden ikke kan godkendes som uddannelsessted for industrisnedkerlærlinge, idet ankenævnet ikke kan tilsidesætte det af snedkerfagets lærling udvalg udøvede faglige skøn.

Jeg kan ifølge gældende lov ikke gribe ind i sagen.

Jeg har i juli 1983 skrevet til de faglige udvalg og indtrængende opfordret dem til at revidere deres praksis. Hvis der ikke finder væsentlige lempelser sted i godkendelseskriterierne, vil jeg overveje at gennemføre ændringer i det lovmæssige grundlag for fastsættelsen af disse kriterier.

Spm. nr. S 198

Til *undervisningsministeren* (18/11 83) af:

Knud Østergaard (KF):

»Såfremt ministeren kan bekræfte, at der i forbindelse med snedkerfagets lærling udvalgs bedømmelse af Mühlbrands Møbelsnedkeris egnethed som oplæringssted for industrisnedkere har været tale om, at to af udvalgets medlemmer blev erklæret for inhabile med den begrundelse, at de er tømrer-

uddannede, vil ministeren da kommentere dette forhold?«

Begrundelse

Det forekommer uheldigt, at et flertal i et fagligt landsudvalg med i alt kun fem medlemmer kan erklære 2 af udvalgets medlemmer for inhabile i en given sag, idet udvalget efter spørgerens opfattelse principielt bør være sammensat således, at medlemmerne vil være i stand til at håndtere alle uddannelsesmæssige spørgsmål inden for et givet fagområde.

Svar (7/12 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

I anledning af det stillede spørgsmål skal jeg oplyse, at jeg har spurgt snedkerfagets lærling udvalg, om der i forbindelse med udvalgets behandling af spørgsmålet om bedømmelse af Mühlbrands Møbelsnedkeris egnethed som uddannelsessted for industrisnedkerlærlinge har været inhabilitetsproblemer, og hvori disse har bestået.

Når jeg har modtaget udvalgets besvarelse, vil jeg overveje, hvorledes det rejste problem kan løses.

Spm. nr. S 212

Til *socialministeren* (22/11 83) af:

Grethe Kindberg Jørgensen (CD):

»Vil ministeren oplyse, hvilke forholdsregler der kan træffes, for at i forvejen hårdt ramte ofre for vold ikke skal rammes endnu hårdere ved at skulle anvende tildelt erstatning til betaling af nødvendig efterbehandling?«

Begrundelse

Det kan ikke anses for rimeligt, at voldsofre må anvende udbetalt erstatning til betaling af nødvendig behandling, som f.eks. fysiurgisk genoptræning. Dette er sket i et konkret tilfælde, hvor de sociale myndigheder har nægtet at betale for behandling ved et optræningscenter af et 100 pct. invalideret voldsoffer under henvisning til, at vedkommende var i besiddelse af et restbeløb fra erstatningen. En eventuel lovændring må derfor skønnes at være påkrævet for at undgå lignende situationer. Der henvises bl.a. til artikler i

[Grethe Kindberg Jørgensen]

Morgenavisen Jyllands-Posten den 20. og 22. november 1983.

Svar (6/12 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Ifølge bilstandslovens § 46, stk. 1, kan der ydes hjælp til dækning af udgifter til sygebehandling m.v., der ikke dækkes efter anden lovgivning, såfremt ansøgeren ikke selv har midler til at afholde udgiften.

Afgørelsen heraf beror på en konkret vurdering af ansøgerens økonomiske muligheder i hvert enkelt tilfælde.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt en erstatning efter loven om erstatning til ofre for forbrydelser kan påvirke denne vurdering, har justitsministeriet over for socialministeriet udtalt, at det følger af § 7, stk. 1, i loven om erstatning til ofre for forbrydelser, at der bl.a. ikke skal ydes erstatning efter loven, i det omfang skaden dækkes af ydelser efter den sociale lovgivning eller af andre økonomiske ydelser, som tilkommer skadelidte i anledning af skaden. Nævnet vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser har over for justitsministeriet oplyst, at nævnet i praksis i overensstemmelse med denne bestemmelse venter med at tage stilling til spørgsmålet om erstatning, indtil de sociale myndigheder har afgjort spørgsmålet om ydelser efter den sociale lovgivning.

Efter socialministeriets opfattelse vil det herefter være overordentlig velbegrunderet at se bort fra en sådan erstatning i tilfælde, hvor hjælp efter § 46, stk. 1, kan komme på tale. Socialministeriet vil snarest udsende vejledende retningslinier herom. For så vidt angår den sag, der har givet anledning til spørgsmålet, kan man henvise pågældende til at indbringe sagen for amsankenævnet.

Spm. nr. S 220

Til *industriministeren* (24/11 83) af:

Anne Grete Holmsgård (VS):

»Vil ministeren sørge for, at de enkelte chauffører ikke gøres ansvarlige for, om der transporteres giftstoffer m.v. med transportere via Helsingør-Helsingborg, og at det i stedet bliver de transporterende firmaer, der pålægges ansvaret for indholdet af transporterne?«

Begrundelse

Jeg er naturligvis enig i, at giftige transportere bør være kendt for myndighederne, samt at det må sikres, at sådanne transportere ikke kommer med færgeoverførsler uden for de fastsatte tidsgrænser. Men det er mindst talt uacceptabelt at gøre de enkelte chauffører ansvarlige for, hvad der er i de enkelte transportere og oven i købet gøre dem strafansvarlige herfor. Det er vogmanden, speditøren eller afsenderen, der er ansvarlig for, hvad der transporteres, og det må være dem, der udfylder de nødvendige attester. Man kunne udmærket gøre det til en fast regel, at en sådan attestering skal foreligge, inden den pågældende lastbil får ret til at køre om bord på færgen.

Den nuværende praksis, hvor det er de enkelte chauffører, der gøres ansvarlige, svarer til, at man gør de enkelte sømænd ansvarlige for, om rederier f.eks. smugler våben til Sydafrika. Det er naturligvis uacceptabelt. Hverken chauffører eller sømænd har nogen andel i, hvad der transporteres, ligesom de ikke har nogen mulighed for at kontrollere indholdet. Derfor bør ministeren straks få afviklet den indførte praksis om, at chaufførerne skal attestere, hvad der er i godsladningerne, og i stedet gøre de transporterende firmaer ansvarlige.

Svar (6/12 83):

Industriministeren (Stetter):

Regler for søtransport af lastbiler med farligt gods er med hjemmel i lov om skibes sikkerhed givet i »Skibstilsynets Meddelelser« nr. 376 og »Skibstilsynets Meddelelser B«, kap. VII.

For at sikre, at farligt gods bliver placeret rigtigt om bord på et skib, er det nødvendigt med kontrol og placering af godset før ombordkørslen.

Afskiberen skal udstede dokumenter, der skal indeholde oplysning om godsets klassificering og indeholde en erklæring om, at godset er korrekt emballeret, afmærket og etiketteret.

For at lette kontrollen kan chaufføren afkræves en erklæring om, hvorvidt han medfører farligt gods. Denne erklæring kan chaufføren afgive på grundlag af transportens dokumenter. Hvis transporten omfatter farligt gods, kan chaufføren tillige afkræves en erklæring om, at godset umiddelbart in-

[Industriministeren]

den ombordkørslen var korrekt stuvet, og at eventuelle tanke var tætte.

Jeg mener ikke, at der med disse regler er lagt et urimeligt ansvar på chaufførerne, og jeg finder det ikke rimeligt at søge reglerne ændret.

Herudover kan rederne og skibsførerne, hvis man finder det fornødent, kræve yderligere erklæringer fra afskiberen eller chaufføren for at transportere farligt gods, og jeg er bekendt med, at det blandt andet finder sted på Helsingør-Helsingborg overfarten.

Spm. nr. S 225

Til *undervisningsministeren* (25/11 83) af:

Svend Auken (S):

»Finder ministeren det forsvarligt, at der efter 1. februar 1984 ikke kan gives lægelig rådgivning på det højeste niveau døgnet rundt vedrørende behandling af akutte forgiftninger med kemikalier, såvel ved ulykkestilfælde i hjemmene som på arbejdspladserne?«

Begrundelse

I forbindelse med besparelser på rigshospitalet planlægges det pr. 1. februar 1984 at afskaffe døgnvagt på giftinformationscentralen. I perioden 1. januar-1. oktober 1983 har centralen haft ca. 1.250 forespørgsler, hvoraf ca. 40 pct. uden for dagarbejdstid. Ved en nedlæggelse af vagtordningen må det formodes, at forespørgsler vedrørende akutte forgiftningstilfælde ikke kan besvares. Det må derfor også antages, at mangelen på akut hjælp ved forgiftningsulykker betyder både en forøgelse af antallet af indlæggelser til observation og en forøgelse af antallet af tilfælde med dødelig udgang.

Svar (7/12 83):

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Spørgsmålet er begrundet i planer om at afskaffe døgnvagten på giftinformationscentralen på rigshospitalet pr. 1. februar 1984. Spørgeren antager, at dette vil føre til en forøgelse i antallet af indlæggelser til observation og i antallet af tilfælde med dødelig udgang.

I den anledning har jeg indhentet oplysninger fra rigshospitalets direktion om pla-

nerne for beredskabet på giftinformationsområdet.

Giftinformationscentralen er en integreret del af rigshospitalets arbejdsmedicinske klinik. Centralen er opbygget gennem en årrække, og siden 1979 har der af hensyn til centralens virksomhed været etableret lægevagt på arbejdsmedicinsk klinik. Vagten er etableret som rådighedstjeneste fra bopæl uden for normal dagarbejdstid. Etableringen af vagtordningen i 1979 kunne ske uden merudgifter for rigshospitalet. Efter indgåelsen af den nye overenskomst for yngre læger pr. 1. april 1981 har vagtordningen ført til ansættelse af yderligere 1 læge samt et ekstra forbrug af lægetimer ved arbejdsmedicinsk klinik.

Med henblik på at begrænse merudgifterne som følge af den nye overenskomst for yngre læger har rigshospitalets direktion med mit samtykke taget skridt til at nedlægge et antal lægelige vagtlag.

Direktionen har bl.a. foreslået at nedlægge det lægelige vagtberedskab på arbejdsmedicinsk klinik, fordi der efter direktionens opfattelse ikke i nævneværdigt omfang har kunnet konstateres tilkald til tjeneste på klinikken under rådighedstjenesten. Derimod sker der i et vist omfang telefonopkald til den vagthavende læge, og det er tilsyneladende muligt i det store og hele at passe vagten fra bopæl.

Direktionen har foreslået, at vagtberedskabet overtages af en anden afdeling på hospitalet, men har dog ikke hermed taget endelig stilling til, hvorvidt giftinformationscentralen fortsat vil kunne fungere uden for normal arbejdstid.

Dette vil blive afklaret under de forhandlinger, der nu skal gennemføres med arbejdsmedicinsk klinik, lægeråd, eventuelt andre afdelinger på hospitalet samt sundhedsstyrelsen og eventuelt arbejdstilsynet, der har henvendt sig til direktionen om sagen.

Efter direktionens opfattelse kan der næppe i øjeblikket tilvejebringes dokumentation for de af spørgeren nævnte konsekvenser for antallet af indlæggelser og helbredelsesmulighederne ved et eventuelt bortfald af giftinformationscentralens virksomhed uden for normal arbejdstid. Jeg kan i øvrigt tilslutte mig direktionens bestræbelser på, at giftinformationsfunktionen vil blive bevaret under en eller anden form som en del af rigshospitalets virksomhed.

Spm. nr. S 237

Til *miljøministeren* (25/11 83) af:

Maisted (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at genvindingsbranchen omsætter for over 1 mia kr. årligt og beskæftiger over 1.000 personer og for øvrigt har eksisteret i over 150 år?«

Svar (6/12 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Genvindingsbranchen består af både et indsamlingsled og behandlings- og oparbejdningsled. Styrelsen finder den oplyste omsætning og antallet af beskæftigede sandsynlig. En meget stor virksomhed som Det Danske Stålvalseværk A/S beskæftiger sig dog også med genanvendelse, og regnes den med, bliver tallene formentlig højere.

Om »branchen« har eksisteret i over 150 år, kan styrelsen ikke besvare præcist, men genbrug og anden økonomisering med råvarer er i alt fald ikke et fænomen, der er opstået i dette århundrede«.

Spm. nr. S 238

Til *miljøministeren* (25/11 83) af:

Maisted (FP):

»Er det ministerens hensigt at trække tæppet væk under genvindingsindustrien ved at give mulighed for tilskud til halv- og helofentlig virksomhed?«

Svar (6/12 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Det er naturligvis ikke min hensigt gennem en eventuel tilskudsordning inden for genanvendelse at »trække tæppet væk« under genvindingsindustrien. Det vil være formålet med en tilskudsordning at *forøge* genanvendelsen og derigennem også genvindingsindustriens aktiviteter.

Jeg vil dog påpege, at kommunerne løser meget væsentlige opgaver på affaldsområdet, og det vil derfor være uhensigtsmæssigt, såfremt der ikke kunne ydes tilskud, f.eks. til indsamlingsordninger i kommunal regie, hvis

de medfører permanent forøget genanvendelse.

Som det fremgår af min besvarelse af det af spørgeren stillede spørgsmål nr. 240, har jeg bedt miljøstyrelsen om at forberede en revision af genanvendelsesloven fra 1978, og jeg har endnu ikke haft mulighed for at tage stilling til lovforslagets udformning.

Miljøstyrelsen har i anledning af det stillede spørgsmål oplyst mig om, at ansøgninger om tilskud i medfør af en eventuel ændret genanvendelseslov foreslås forelagt et rådgivende udvalg med repræsentanter for de virksomheder, der beskæftiger sig med genanvendelse. Dette udvalg skal bl.a. påse, at der ikke sker konkurrenceforvridning til ugunst for eksisterende virksomheder.

Spm. nr. S 239

Til *miljøministeren* (25/11 83) af:

Maisted (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at enhver form for offentlige tilskud (påtænkt 300-350 mill. kr.) til produktion eller investering vil virke direkte konkurrenceforvridende over for den etablerede genvindingsindustri og går modsat regeringens ønske om privatisering?«

Svar (6/12 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise, idet jeg tillige henviser til min besvarelse af spørgsmål S 238:

»Den tilskudsordning, der foreslås i miljøstyrelsens udkast til revideret genanvendelseslov, omfatter tilskud til udrednings- og udviklingsprojekter med hensyn til renere teknologi og genanvendelse samt tilskud til anlægsinvesteringer med henblik på at fremme genanvendelsen. Der vil således ikke blive tale om ydelse af driftsstøtte til produktion.

Det kan endvidere oplyses, at det efter styrelsens opfattelse er muligt at etablere den foreslåede tilskudsordning således, at den ikke vil virke konkurrenceforvridende i forhold til den etablerede genvindingsindustri.

Det kan endelig oplyses, at det af miljøstyrelsens udkast til lovforslag klart fremgår, at tilskud ikke kan ydes til anlæg, der i væsentlig grad vil påvirke konkurrenceforholdene

[Miljøministeren]

til ugunst f.eks. for eksisterende genvindingsindustri.

I øvrigt skønner styrelsen, at tilskudsbehovet i en 5 års periode vil være i alt 225-350 mill. kr.«

Spm. nr. S 240

Til *miljøministeren* (25/11 83) af:

Maisted (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at kun ene og alene miljøstyrelsen er interesseret i en udvidelse af loven om genanvendelse?«

Svar (6/12 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg kan ikke bekræfte, at det kun er miljøstyrelsen, der er interesseret i en udvidelse af genanvendelsesloven fra 1978, som skal optages til revision i folketingsåret 1983-84.

Jeg har anmodet miljøstyrelsen om at udarbejde et udkast til revision af loven og i dette udkast indarbejde en bredere statslig tilskudsordning til genanvendelse, omfattende flere materialer end den gældende lov.

Der er på regeringens lov- og cirkulæreprogram afsat 45 mill. kr. årligt til denne tilskudsordning, men jeg vil påpege, at der ikke foreligger nogen endelig politisk afklaring af, om det er muligt at skaffe disse midler. Endvidere kan jeg oplyse, at jeg endnu ikke har haft lejlighed til at tage stilling til miljøstyrelsens udkast til lovforslag.

Miljøstyrelsens udkast til lovforslag har været udsendt til høring, og miljøstyrelsen har oplyst, at der i svarene er positive tilkendegivelser vedrørende mange af elementerne i styrelsens lovudkast, men også kritik på nogle punkter.

Disse spørgsmål er i øjeblikket genstand for forhandling mellem miljøstyrelsen og de berørte myndigheder og organisationer.

Et forslag til revision af genanvendelsesloven vil blive forelagt folketinget i begyndelsen af 1984.

Spm. nr. S 241

Til *miljøministeren* (25/11 83) af:

Maisted (FP):

»Kan ministeren bekræfte, at ingen sagkyndig fra genvindingsindustrien har været

medvirkende ved udarbejdelse af lovrevisionsforslaget vedrørende loven om genanvendelse, og vil ministeren drage omsorg for, at sagkyndige bl.a. fra genvindingsindustrien fremover får direkte indflydelse på lovgivningen om genvinding og genbrug?«

Svar (6/12 83):

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg har forelagt spørgsmålet for miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henvise:

»Redegørelsen om genanvendelse og rene teknologier, som miljøstyrelsen udsendte i september 1983, samt udkastet til revision af genanvendelsesloven er udarbejdet af miljøstyrelsen.

Både redegørelsen og lovforslaget har imidlertid været drøftet i en arbejdsgruppe, hvor erhvervslivet har været repræsenteret af Industrirådet og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. I øvrigt har også repræsentanter for de kommunale organisationer og industriministeriet været repræsenteret i arbejdsgruppen.

Udkastet til lovforslag er bl.a. sendt til høring i erhvervsorganisationerne, herunder genvindingsbrancherådet, og der har på grundlag af høringssvarene været ført forhandlinger med genvindingsindustrien.

Endvidere bemærkes, at der ifølge den nugældende lov og lovudkastet skal forhandles med bl.a. erhvervsorganisationer i forbindelse med initiativer på genanvendelsesområdet, jfr. genanvendelseslovens § 3.

Endelig foreslår miljøstyrelsen i lovudkastet, at repræsentanter for genvindingsindustrien udpeges til at deltage i det rådgivende udvalg, der skal bistå miljøstyrelsen i lovens administration.«

Spm. nr. S 242

Til *indenrigsministeren* (28/11 83) af:

Dræbye (RV):

»Vil ministeren tage initiativ til, at betydningsfulde lægemidler, som er taget væk fra det danske marked, igen bliver tilgængelige?«

Begrundelse

[Dræbye]

Lægemiddelfirmaet Gist-Brocades har efter ordre fra dets belgiske moderfirma trukket 2 midler tilbage fra det danske marked. Det drejer sig om præparaterne Pimafucin og Pimafucort, som begge er udmærkede midler i det spektrum af svampedræbende præparater, der bruges ved behandling af hud- og kvindesygdomme. Det har derfor givet anledning til bekymring blandt læger, at midlerne ikke mere forhandles i Danmark. De pågældende lægemidler indeholder natamycin, og det kan ikke afvises, at der er en sammenhæng med medicinalfirmaets økonomiske interesse i, at natamycin godkendes som tilsætningsstof til ost.

Svar (6/12 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg kan bekræfte, at den danske importør af præparaterne Pimafucin og Pimafucort har trukket disse tilbage fra det danske marked med virkning fra den 21. november 1983. Jeg er ikke bekendt med baggrunden for importørens beslutning om at trække præparaterne tilbage fra det danske marked. Jeg kan derfor hverken be- eller afkræfte, at beslutningen skulle have forbindelse med en eventuel interesse for firmaet i, at natamycin godkendes som tilsætningsstof til ost.

Et lægemiddelfirma er ikke efter lovgivningen forpligtet til at drive erhvervsvirksomhed med lægemidler her i landet, herunder ej heller til at markedsføre bestemte lægemidler. Et firma kan vælge ikke – eller ikke længere – at markedsføre et bestemt lægemiddel. Normalt er der tilstrækkelige økonomiske incitamenter til, at det danske marked forsynes med de nødvendige lægemidler. Sundhedsstyrelsen kan i særlige tilfælde tillade udlevering af et ikke markedsført lægemiddel og behandler årligt ca. 3000 ansøgninger herom.

Sundhedsstyrelsen har over for mig oplyst, at det ikke giver styrelsen anledning til bekymring, at de omhandlede præparater ikke længere markedsføres her i landet. Sundhedsstyrelsen vil selvsagt behandle enkeltansøgninger om udlevering af de pågældende præparater, hvis sådanne ansøgninger skulle fremkomme.

Spm. nr. S 244

Til **arbejdsministeren** (28/11 83) af:

Knud Østergaard (KF):

»Hvordan vil ministeren sikre, at der uddannes flere syersker til tekstilindustrien?«

Begrundelse

Flere tekstilvirksomheder i Hammerum herred har ifølge dagspressen i den senere tid måttet afvise nye ordrer på grund af mangel på uddannede syersker.

Uddannelsen foregår på Specialarbejder-skolen i Herning, hvor man ikke har kapacitet til at uddanne tilstrækkeligt mange nye syersker.

Det må forekomme rimeligt, at midlerne til specialarbejderskolerne fordeles på en sådan måde, at man først og fremmest tilgodeser de områder, der mangler arbejdskraft.

Svar (7/12 83):

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Uddannelsen planlægges og tilrettelægges af brancheudvalgene for tekstilindustrien og beklædningsindustrien, der består af et lige antal arbejdsgiver- og arbejdstagerrepræsentanter. Brancheudvalgenes indstillinger forelægges uddannelsesrådet for specialarbejdere, der ligeledes består af repræsentanter for arbejdsmarkedets parter. Rådet skal endvidere tage stilling til specialarbejderskolernes vurdering af uddannelsesbehovet i de lokalområder, skolerne dækker. På dette grundlag foretager uddannelsesrådet en samlet faglig og geografisk prioritering inden for de bevillingsmæssige muligheder. Både brancheudvalgene, skolerne og rådet prioriterer områder med gode beskæftigelsesmuligheder meget højt, men det er samtidig nødvendigt at være opmærksom på, at der kan opnås en rimelig udnyttelse af den etablerede kapacitet.

Særlig i de seneste år er der sket en meget væsentlig forbedring af uddannelsesmulighederne for syersker (syoperatører) inden for specialarbejderuddannelsen. Fra 1981 til 1983 er aktiviteten således steget med ca. 80 pct. Der er samtidig gennemført en forbedring af uddannelsens indhold ved godkendelse af nye undervisningsplaner og anskaffelse af nyt og moderne undervisningsudstyr i be-

[Arbejdsministeren]

tydeligt omfang. Der er endvidere sket en forøgelse af holdstørrelserne fra 10 til 12.

Direktoratet for arbejdsmarkedsuddannelserne har oplyst, at Ringkøbing amt disponerer over ca. 27 pct. af landets samlede kapacitet til at uddanne syoperatører. Specialarbejderskolen for Ringkøbing amt og arbejdsformidlingen i Herning har bedt om en nærmere drøftelse af mulighederne for i 1984 at udvide kapaciteten til uddannelse af syoperatører i amtet, og direktoratet og branceudvalgene vil naturligvis gå positivt ind i en sådan drøftelse med henblik på udarbejdelse af et samlet oplæg til uddannelsesrådet.

Der skal ikke herske tvivl om, at jeg – ligesom spørgeren – lægger helt afgørende vægt på, at der prioriteres på en sådan måde, at områder, der mangler arbejdskraft, tilgodeses, og jeg er overbevist om, at uddannelsesrådet også deler denne opfattelse.

Spm. nr. S 245

Til *boligministeren* (28/11 83) af:

Dræbye (RV):

»Er det muligt at omdanne et boliganpartsselskab til et interessentskab med brugsret til de enkelte lejligheder og derved omgå kapitel 2 og 3 i andelsboliglovgivningen, herunder maksimalprisbestemmelsen?«

Begrundelse

Spørgsmålet er begrundet i en konkret sag, hvor et anpartsselskab blev søgt omdannet til et interessentskab med brugsret til de enkelte lejligheder. I den konkrete sag blev omdannelsen ikke til noget, men hvis muligheden eksisterer, er der tale om et hul i lovgivningen. Såfremt svaret er bekræftende, ønskes oplyst, om ministeren vil tage initiativ til, at hullet stoppes.

Svar (7/12 83):

Boligministeren (Bollmann):

Det fremgår af det baggrundsmateriale, som jeg har modtaget til belysning af spørgsmålet, at det i det konkrete tilfælde – for at komme uden om maksimalprisbestemmelsen i andelsboliglovens § 5 – havde været overvejet at likvidere et boliganpartsselskab for at overdrage dets aktiver (ejendommen) til et

nyoprettet interessentskab, hvis interessenter var identiske med de tidligere anpartshavere.

Efter kapitel IV i lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber, jfr. lovbekendtgørelse nr. 372 af 27. juli 1983, gælder som altovervejende hovedregel, at der ikke må ske overdragelse af anparter af en fast ejendom med mere end 2 beboelseslejligheder – herunder samtidig overdragelse af samtlige anparter i ejendommen – til flere erhververe, såfremt anparterne er forbundet med brugsret til en beboelseslejlighed i ejendommen eller det er en forudsætning, at erhververen opnår en sådan brugsret. Jeg kan i øvrigt henvise til bemærkningerne til § 12 til forslag til lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber, L 143, fremsat i folketingsåret 1978-79.

For interessentskaber gælder, at de enkelte interessenter hæfter personligt og solidarisk for den gæld, som interessentskabet hæfter for, herunder f.eks. pantegæld i en ejendom, der ejes af interessentskabet. Et interessentskab kan derimod ikke som selskab påtage sig sådan hæftelse.

Såfremt en ejendom overdrages til et interessentskab, således at der til den enkelte interessents interessentskabskontrakt knyttes brugsret til en bolig i ejendommen, må jeg herefter, idet jeg lægger vægt på det anførte hæftelsesforhold, være af den opfattelse, at de enkelte interessenter herved får en så direkte delvis ejendomsret til den pågældende ejendom, at overdragelsen vil være omfattet af andelsboliglovens kapitel IV. En sådan overdragelse kan herefter kun lovligt finde sted i ejendomme med højst 2 beboelseslejligheder.

Der vil således efter min opfattelse ved overdragelse af en ejendom fra et anpartsselskab til et interessentskab, hvis interessenter er identiske med de tidligere anpartshavere, ikke kunne ske omgåelse af andelsboliglovens kapitel 2 og 3.

Jeg er dog ikke bekendt med domstolsafgørelser vedrørende spørgsmålet.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at boligstyrelsen i begyndelsen af efteråret fik kendskab til forhold af den art, som er beskrevet i spørgsmålet. Styrelsen har derfor siden haft opmærksomheden rettet på området for at få et indtryk af, om der kun er tale om enkeltstående tilfælde, eller om der er tale om et mere udbredt fænomen.

[Boligministeren]

Jeg har bedt boligstyrelsen om fortsat at være opmærksom på disse forhold, og jeg vil være parat til at overveje en evt. lovændring, hvis det til sin tid skønnes nødvendigt på grundlag af boligstyrelsens erfaringsmateriale.

Spm. nr. S 249

Til *ministeren for offentlige arbejder* (29/11 83) af:

J. K. Hansen (S):

»Vil ministeren tage initiativ til en drøftelse med Danairs ledelse om takstansættelsen på de danske indenlandske flyruter?«

Begrundelse

Ifølge presseforlydender har SAS haft rekordoverskud i såvel 1982 som 1983 på de internationale ruter: 631 mill. kr. i 1982 og 729 mill. kr. i 1983. Også de indenlandske ruter er nu overskudsgivende. En stor del af de rejsende på de indenlandske ruter går videre til internationale ruter, og det synes derfor rimeligt, at en del af overskuddet anvendes til en nedsættelse af taksterne på indenlandsruterne.

Svar (8/12 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Driftsresultatet på de danske indenrigsruter blev i perioden 1. oktober 1982–30. september 1983 (SAS' regnskabsår) i alt + 10,2 mio. kr. imod ÷ 105,6 mio. kr. året før. For SAS alene blev resultatet på indenrigsruterne i 1982-83 + 22,9 mio. kr. imod ÷ 68,6 mio. kr. i 1981-82. I en lang årrække forinden var indenrigstrafikken ligeledes tabgivende.

Ved vurderingen af det positive resultat for det seneste år må det tages i betragtning, at der er tale om et meget begrænset overskud i forhold til omsætningen, og hvad specielt SAS' resultat angår, skal man være opmærksom på, at omkostningerne er belastet med meget små kapitalomkostninger, fordi afskrivningerne på de anvendte fly nu er ubetydelige. Resultatniveauet er således langtfra tilstrækkeligt til at finansiere kommende investeringer i nye fly.

Hvad angår bemærkningerne i begrundelsen for spørgsmålet, skal jeg med hensyn til

de nævnte tal for SAS' overskud for god ordens skyld gøre opmærksom på, at de ikke blot relaterer sig til de internationale ruter, men omfatter hele SAS-gruppens resultat, altså også de mange datterselskaber uden for flyvirksomheden samt hele flyvirksomheden, altså også indenrigsruterne i alle de tre lande. Endelig bør jeg oplyse, at de nævnte overskudstal ikke er belastet med den skat, der skal betales af de tre moderselskaber.

På denne baggrund finder jeg ikke grundlag for at tage spørgsmålet op om en nedsættelse af taksterne på indenrigsruterne.

Spm. nr. S 251

Til *socialministeren* (29/11 83) af:

Arne Jensen (S):

»Finder ministeren ikke, at der er behov for at præcisere de gældende regler for lønmodtagernes egenbetaling af den første sygedag?«

Begrundelse

De gældende regler i forbindelse med en opstået arbejdsskade synes at blive fortolket forskelligt. Eksempelvis er en skolelærers fåresyge blevet betragtet som arbejdsskade, mens andre lønmodtagere i tilsvarende situationer ikke har kunnet få samme medhold.

Køkkenassistenter må af indlysende årsager ikke arbejde, når de er syge. Dette gælder også, såfremt der blot er tale om et ubetydeligt snitsår i en finger.

Det bør derfor præciseres, hvornår der i sådanne tilfælde skal trækkes for den første sygedag.

Svar (7/12 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Sikringsstyrelsen har oplyst følgende:

»Som det vil være bekendt, skal arbejdsgiveren udbetale sygedagpenge for 1. fraværsdag, hvis sygdommen skyldes en arbejdsskade i arbejdsskadeforsikringslovens forstand.

Efter praksis på arbejdsskadeområdet er det en betingelse for henførelse under loven, at tilfældet skyldes arbejdet eller de forhold, hvorunder dette foregår. Udbredt forekommende infektionssygdomme kan derfor almindeligvis ikke anerkendes som arbejdsskader, idet risikoen for at pådrage sig en smit-

[Socialministeren]

som sygdom normalt ikke er større på arbejdspladsen end uden for.

Efter gældende praksis om smitsomme sygdomme er det dog således, at personer, der i kraft af deres arbejde har nær fysisk kontakt med andre, vil kunne være omfattet af de almindelige regler om arbejdsskadeforsikring, hvis de smittes. Det er i så fald en betingelse, at der kan påvises en smittekilde på arbejdspladsen, og at det er rimelig sandsynligt, at smitten stammer derfra. I denne forbindelse indgår det også i bedømmelsen, hvilken risiko der er for smitte med den pågældende lidelse uden for arbejdspladsen.

Efter disse retningslinier vil fåresyge kunne anerkendes hos f.eks. lærere og institutionspersonale, hvis der kan påvises en smittekilde blandt børnene.

Småår og infektioner i disse kan i praksis betragtes som arbejdsskader, hvis såret/riften er – eller med rimelig sandsynlighed må antages at være – opstået på arbejdet, *eller* hvis infektionen må antages at hidrøre fra arbejdet. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet for en slagteriarbejder og formentlig også for en køkkenassistent.

Som det fremgår af det anførte, er der en ganske fast praksis for, hvornår en smitsom sygdom kan henføres under arbejdsskadeforsikringsloven. I øvrigt har sikringsstyrelsen den 6. juni 1983 udsendt en vejledning om forholdet mellem dagpengeloven og arbejdsskadeforsikringsloven.«

Socialministeriet kan henholde sig til sikringsstyrelsens redegørelse og finder ikke, at der er behov for at præcisere de gældende regler.

Spm. nr. S 252

Til *socialministeren* (30/11 83) af:

Yvonne Herløv Andersen (CD):

»Vil ministeren oprette afrusningsklinikker i tilslutning til hospitalernes alkoholambulatorier eller skadestuer?«

Begrundelse

Baggrunden for spørgsmålet er, at der inden for den sidste uge er sket yderligere 2 dødsfald i politiets detentioner. Disse dødsfald kunne have været undgået, hvis der havde været konstant opsyn med de anbragte under lægeligt ansvar.

Svar (7/12 83):

Socialministeren (Palle Simonsen):

Jeg er enig i, at der er behov for at undersøge mulighederne for alternativer til detentionsanbringelser, herunder akutklinikker og afrusningsklinikker m.v.

Socialministeriet har derfor taget spørgsmålet om akutklinikker til afløsning af anbringelse i detention op til forhandling med justitsministeriet, Amtsrådsforeningen, Københavns og Frederiksberg kommuner, som er de ansvarlige myndigheder på dette alkoholområde.

Jeg kan i øvrigt oplyse, at der er etableret en akutklinik for berusere på Koføeds skole og i Frederiksborg amt, hvor der er indledt et samarbejde mellem politi og forsorgshjemmet Skansegården. Alkohol- og Narkotikarådet er for tiden ved at udarbejde en model til vurdering af erfaringerne på Skansegården.

Spm. nr. S 253

Til *justitsministeren* (30/11 83) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Kan ministeren oplyse, hvornår de bebudede lovforslag vedrørende fragt og mærkning af farligt gods på landevejene udarbejdes?«

Begrundelse

Ministeren har 2 gange over for spørgeren lovet disse udarbejdet i slutningen af 1983.

Svar (7/12 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg kan oplyse, at arbejdet er i fuld gang. Der er indkommet en betydelig række bemærkninger til det udkast, der tidligere på året har været sendt til høring. Efter at disse har været bearbejdet i justitsministeriet, forestår der nu en række forhandlinger med de berørte myndigheder og interesseorganisationer. Der vil herefter blive taget stilling til det endelige indhold af bekendtgørelsen om national vejtransport af farligt gods.

Jeg vil tilføje, at justitsministeriet fortsat bestræber sig på så hurtigt som muligt at få et nyt regelsæt gennemført, men at man samtidig må lægge betydelig vægt på, at dette får

[Justitsministeren]

en for de berørte parter hensigtsmæssig udformning.

Spm. nr. S 254

Til *industriministeren* (30/11 83) af:

Tommy Dinesen (SF):

»Kan ministeren redegøre for, at det er chaufførerne og ikke speditørerne, der er ansvarlige for oplysningerne ved overførsel af farligt gods på færgerne?«

Begrundelse

Der henvises til svar på spørgsmål nr. S 176.

Svar (6/12 83):

Industriministeren (Stetter):

Reglerne for søtransport af lastbiler med farligt gods er med hjemmel i lov om skibes sikkerhed givet i Skibstilsynets Meddelelser nr. 376 og Skibstilsynets Meddelelser B, Kapitel VII. Som justitsministeren anførte i sit svar på spørgsmål S 176, er det skibsføreren eller eventuelt terminalpersonalet i færgehavnene, der foretager kontrol af godset i de lastvogne, der transporteres med færgerne.

Kontrollen udføres på grundlag af de transportdokumenter, afskiberen har udstedt. Dokumenterne skal indeholde oplysninger om godsets klassifikation og indeholde en erklæring om, at godset er korrekt emballeret, afmærket og etiketteret.

Chaufførerne kan afkræves en erklæring om, hvorvidt der medføres farligt gods. Denne erklæring kan chaufføren afgive på grundlag af transportens dokumenter. Hvis lasten omfatter farligt gods, kan chaufføren afkræves en erklæring om, at vognen umiddelbart inden ombordkørslen var forsvarligt stuvet, og at eventuelle tanke var tætte.

Det er således forskellige erklæringer, afskiberen og chaufføren skal afgive.

Spm. nr. S 255

Til *justitsministeren* (30/11 83) af:

Torben Lund (S):

Vil ministeren ændre rigspolitechefens kundgørelse bind nr. I, afsnit II, nr. 55 af 20. august 1980, således at det tilsikres, at en indbragt person altid bliver tilset af en læge

enten på hospital eller i detentionen, forinden det bestemmes, hvorvidt en detentionsanbringelse er forsvarlig og i givet fald med hvilket lægetilsyn, eller om vedkommende straks bør hospitalsindlægges?

Begrundelse

Efter den gældende kundgørelse er det det vagthavende personale på politistationen, som skal afgøre, om den indbragte skal hospitalsindlægges eller på anden måde undergives lægetilsyn.

Herved pålægges den vagthavende i virkeligheden et urimeligt ansvar, idet alene en læge har den fornødne baggrund for at foretage denne vurdering.

Tidligere undersøgelser har vist, at detentionsanbragte har en betydelig overdødelighed i forhold til normalbefolkningen og ofte er stærkt socialt belastede.

Et obligatorisk lægetilsyn forud for detentionsanbringelse må formodes samtidig at give en bedre mulighed for psykologisk og/eller social bistand til den pågældende, hvis der er behov herfor.

Svar (8/12 83):

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Politiet foretager årligt ca. 30.000 detentionsanbringelser af berusede personer. I nogle få tilfælde om året forekommer beklageligvis dødsfald i detentionerne. Risikoen for sådanne ulykker – som formentlig aldrig helt kan undgås – søgtes i 1980 nedbragt bl.a. ved den kundgørelse fra rigspolitechefen, som spørgeren omtaler. Kundgørelsen, der udsendtes efter bemyndigelse fra justitsministeriet, indeholder bl.a. regler om grundig visitation af de indbragte personer med henblik på fratagelse af genstande, der kan bruges til ildspåsættelse eller selvmordsforsøg i øvrigt, undersøgelse af oplysninger i det centrale kriminalregister, som kan tjene til belysning af eventuelt forhøjet selvmordsrisiko, herunder tidligere tvangsindlæggelser, indbringelse til lægeundersøgelse normalt på hospital, eventuelt ved tilkaldelse af vagtlæge, hvis den indbragte er bevidstløs eller lider af erkendbare sygdomme eller kvæstelser m.v. og grundigt tilsyn med de detentionsanbragte, normalt hver ½ time. Tilsynet kan

[Justitsministeren]

suppleres med akustisk eller TV-mæssig overvågning.

Det er min opfattelse, at der ikke siden 1980 er indtruffet sådanne ændringer, som gør det nødvendigt yderligere at skærpe kontrollen ved detentionsanbringelser, også fordi en lægeundersøgelse af alle indbragte vil medføre betydelige praktiske og økonomiske konsekvenser for politiet.

Hvis en sådan nyordning tænktes gennemført, ville det i øvrigt være meget nærliggende at overveje, om ansvaret for tilbageholdelse af berusede personer, der kan være til fare eller ulempe for sig selv eller andre, helt burde overføres fra politiet til social- eller sundhedsmyndighederne. En sådan omlægning vil ikke støde på principiel modstand fra justitsministeriets side.

Spm. nr. S 261

Til *indenrigsministeren* (1/12 83) af:

Kirsten Fog Hjort (SF):

»Hvilke besparelser ligger der i at lukke det psykiatriske plejehjem Stenslettegård?«

Begrundelse

Stenslettegård er Københavns kommunes billigste psykiatriske plejehjem, og institutionen er i modsætning til Lindegården på Sankt Hans hospital en åben institution. Spørgeren finder det svært at se nogen besparelse i at flytte Stenslettegårds patienter til Lindegården og Lindegårdens patienter til andre afdelinger på Sankt Hans hospital og til plejehospitalet Hedelund ved Greve.

Spørgeren står samtidig helt uforstående over for denne måde at løse problemerne i forbindelse med Stenslettegård på, da man ved at løse problemer ét sted blot overfører besværlighederne til et andet sted og en anden gruppe mennesker, dvs. til Lindegården, hvis patienter er ligeså svagt stillede som Stenslettegårds patienter og ikke selv i stand til at gøre opmærksom på deres situation, og hvordan de opfatter den.

Spørgeren finder de pårørendes bekymring for patienternes tilstand helt relevant, både hvad angår patienternes psykiske og fysiske tilstand.

Svar (7/12 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Af indhentede oplysninger fra Københavns magistrat fremgår, at der på budgettet for 1984 opnås en besparelse på 7,3 mill. kr. ved nedlæggelse af Stenslettegård.

Af de foreliggende oplysninger fremgår tillige, at der i de senere år har været konstateret en overkapacitet af psykiatriske plejepladser i Københavns hospitalsvæsen. På baggrund af besparelseskravene til hospitalsvæsenet på 245 mill. kr. i 1984 har Københavns kommune fundet det nødvendigt med en tilpasning af kapaciteten på dette område, hvilket kommunen har skønnet mest hensigtsmæssigt kunne ske gennem nedlæggelse af institutioner og udnyttelse af den overskydende kapacitet ved øvrige institutioner. Når valget er faldet på Stenslettegård, skyldes det, at denne institution har væsentlig ringere bygningsmæssige faciliteter end en række af de øvrige institutioner.

Alternativet til en nedlæggelse af Stenslettegård ville have været kapacitetstilpasning (besparelser) på andre, eventuelt alle de psykiatriske plejeinstitutioner gennem omrokeringer og lukning af enkeltafsnit. Man ville efter Københavns kommunes oplysninger ikke have kunnet opnå besparelser af tilnærmelsesvis samme størrelsesorden, idet besparelser på de »faste omkostninger« ved institutionsdrift kun opnås fuldt ud ved nedlæggelse af hele enheder.

Spm. nr. S 262

Til *ministeren for offentlige arbejder* (2/12 83) af:

Barsøe-Carnfeldt (UP):

»Vil ministeren give dispensation for praktisk afprøvning af satellit-TV-modtagning til danske eksportvirksomheder, som nødvendigvis har behov for en grundig test i egen regie som grundlag for eksport af driftssikkert og funktionsdygtigt antenneudstyr?«

Begrundelse

Nødvendigheden af en grundig praktisk afprøvning i egne laboratorier vil være en nødvendighed for eksportsucces. Danske firmaers antenneudstyrs funktion kan testes i vore nabolande, men dette er forbundet med

[Barsø-Carnfeldt]

ekstraomkostninger og visse tekniske problemer.

Svar (9/12 83):

Ministeren for offentlige arbejder (Arne Melchior):

Siden februar 1982 har post- og telegrafvæsenet givet fire elektronikvirksomheder og et universitetscenter tilladelse til opstilling og drift af et forsøgsmodtageanlæg for modtagning af radiosignaler fra eksperimentsatelliten OTS-2 under den forudsætning, at der er tale om egentligt teknisk udviklingsarbejde af antenne- og modtageudstyr med vægt på de særlige forhold, der gør sig gældende ved satellitmodtagning m.h.t. konstruktion og fastgørelse af indstillingselementer for parabol under forskellige ydre temperaturpåvirkninger og vurdering af variationer i modtaget signalstyrke m.m.

Benyttelsen af OTS-2-satelliten til forsøgssendinger af konstant karakter ophører med udgangen af 1983, hvorfor tilladelserne samtidig vil udløbe.

EUTELSATs operationelle kommunikationssatellit ECS-1, hvis kapacitet skal være reserve for næste satellit, ECS-2, der ventes klar medio 1984, vil fra midten af december 1983 være driftsklar til transport af teletrafik, foreløbig med en enkelt transponder udlejet til overføring af TV-programstof.

Såfremt modtagningen af TV-programstof skal ske i Danmark, skal post- og telegrafvæsenet til EUTELSAT betale transmissionsafgift på ca. 2 mill. kr. pr. år pr. transponder, medmindre sendelandets kunde vil betale Danmarks andel.

Det undersøges i øjeblikket, om der for modtagning til teknisk brug i laboratorier i kortvarige perioder kan træffes aftale med EUTELSAT om en reduceret betaling. Betalingsspørgsmålet skal være afklaret med EUTELSAT og de pågældende 4 firmaer og vedkommende universitetscenter, før tilladelser for modtagning af ECS-1 til laboratorieformål kan udstedes.

Spm. nr. S 263

Til *indenrigsministeren* (2/12 83) af:

Erenbjerg (S):

»Finder ministeren, at tilsynsrådet for Storstrøms amt i sin afgørelse vedrørende

byrådsmedlem Benny Schwartz Larsen er i overensstemmelse med reglerne om byrådsmedlemmers habilitet?«

Begrundelse

Sagen drejer sig om byrådets godkendelse af en kloakvedtægt.

Tilsynsrådet har i skrivelse af 9. november 1983 givet byrådet i Rudbjerg kommune medhold i, at byrådsmedlem Benny Schwartz Larsen erklæres inhabil i en sag vedrørende en kloakvedtægt, idet hans bror er lodsejer i det pågældende område. Byrådsmedlemmet har ikke selv personlig eller anden interesse i projektet.

Foreløbigt svar (6/12 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Da jeg ikke kender sagen, har jeg rekvireret tilsynsrådets skrivelse af 9. november 1983.

Når jeg har modtaget denne, vil jeg vende tilbage til sagen over for spørgeren.

Spm. nr. S 270

Til *indenrigsministeren* (2/12 83) af:

Knud Lind (FP):

»Vil ministeren oplyse, om det medicinske stof Mexaform fra firmaet Ciba-Geigy har været ordineret og solgt i Danmark, og om stoffet har givet anledning til livsvarige nerveskader, samt hvad sundhedsstyrelsen har foretaget sig i samme anledning?«

Begrundelse

I Berlingske Tidende den 28. november 1983 under overskriften »Nerveskader« skriver Inger og Svend Nielsen, Frederiksberg Allé 29, 1820 København V., følgende:

»Til dem, der hørte udsendelsen med hr. Knud Lind i Familiespejlet 18. november angående u-landsmedicin, kan jeg oplyse, at her i landet er der solgt u-landsmedicin fra Ciba-Geigy til 1978 (af mrk. Mexaform), hvor det blev fjernet, fordi stoffet gav livsvarige nerveskader. Den danske sundhedsstyrelse og Ciba har intet gjort for at hjælpe de skaderamte, tværtimod har de gang på gang benægtet, at der var danskere blandt de skadede, og har derfor gjort det næsten umuligt at komme igennem med en retssag. Derfor

[Knud Lind]

beder jeg Knud Lind om at se på medicinskadedes vilkår i velfærdsstaten Danmark med »verdens bedste sundhedsstyrelse.«

Svar (6/12 83):

Udenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Jeg kan oplyse, at præparatet Mexaform, Ciba, blev optaget i sundhedsstyrelsens specialitetsregister i juli 1963 og blev slettet af sundhedsstyrelsen den 15. maj 1978.

Sundhedsstyrelsen slettede samtidig alle præparater, der indeholdt stoffet cliokinol (ud over Mexaform Entero-Vioform og Joklokinol). Begrundelse for sletningen er nærmere omtalt i en meddelelse i Ugeskrift for Læger 140, side 1181, 15. maj 1978 (vedlagt)*.

Her gjorde formanden for sundhedsstyrelsens bivirkningsnævn, overlæge Asger Pedersen, rede for, at disse stoffer ikke kunne anses for hensigtsmæssige på grund af deres tvivlsomme effekt ved forebyggelse af turistdiarré, sammenholdt med deres potentielle risiko for alvorlige bivirkninger.

Disse alvorlige bivirkninger er specielt set i Japan og omtales under forkortelsen SMON-syndromet (subakut-myelo-optiko-neuropati).

For gruppen af præparater indeholdende cliokinol er der som omtalt i Danmark i alt rapporteret om 8 tilfælde af neurologiske bivirkninger, og i alle tilfælde må symptomerne betegnes som milde sammenlignet med SMON-tilfældene i Japan.

*) (Ikke optrykt her).

Spm. nr. S 271

Til *udenrigsministeren* (2/12 83) af:

Svend Heiselberg (V):

»Hvilke oplysninger kan udenrigsministeren give i anledning af tidligere finansminister Knud Heinesens beskyldninger bl.a. i TV-Aktuelt torsdag aften den 1. december 1983, gentaget i Aktuelt den følgende dag?«

Begrundelse

I forbindelse med forespørgselsdebatterne i folketinget torsdag den 1. december 1983 har Knud Heinesen, der er socialdemokratisk FN-delegeret, bl.a. udtalt at »det er pure opspind, at den danske delegation har anbefa-

let, at Danmark skal stemme for et sovjetisk resolutionsforslag i FN«. Bladet skriver, at dermed beskylder den tidligere finansminister den nuværende udenrigsminister »for at være fuld af løgn«.

Spørgeren bekendt har udenrigsministeren på intet tidspunkt i folketinget eller andetsteds i forbindelse med den danske delegation ved FN-generalforsamlingen fremført de synspunkter, som Knud Heinesen beskyldte ham for i TV-Aktuelt, og som senere er gengivet i dagspressen, bl.a. dagbladet Aktuelt.

Svar (8/12 83):

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Tidligere finansminister Knud Heinesen har ved fremsættelsen af sine udtalelser i TV-Aktuelt den 1. december 1983 tilsyneladende haft den opfattelse, at jeg skulle have refereret ham for at have anbefalet en positiv dansk stemme på et af Sovjetunionen i FNs generalforsamlings 1. udvalg fremlagt resolutionsforslag om fastfrysning af nukleare våben (L.2.).

Det har jeg ikke gjort.

I mit indlæg i folketinget den 1. december 1983 sagde jeg følgende om det sovjetiske resolutionsforslag:

»Her var der efter regeringens opfattelse tale om et rent propagandeforslag. Et flertal i FN-delegationen rådede regeringen til at undlade at stemme. Men hvis Danmark ikke sammen med sine allierede havde stemt imod et sådant klart sovjetisk propagandeforslag, så mener jeg, det ville have anbragt Danmark i en mildt sagt besynderlig situation.«

Under en efterfølgende ordveksling med tidligere udenrigsminister Kjeld Olesen under debatten sagde jeg følgende:

»Jeg er nødt til med det samme at tilbagevise hr. Kjeld Olesens påstand om, hvad der skulle være sket ved delegationen i New York. Det, der er sket, er, at regeringens indstilling har været, at vi skulle stemme nej til det pågældende sovjetiske forslag.«

Under de forhandlinger, der foregik om en række resolutionsforslag, blev det fra embedsmandside foreslået, at man kunne undlade at stemme til det sovjetiske forslag under forudsætning af, at man også kunne undlade at stemme til det svensk-mexikanske forslag og til det indiske forslag. Og denne tanke faldt selvsagt bort, da rådet fra blandt

[Udenrigsministeren]

andre hr. Heinesen til de to andre resolutionsforslag var, at man dér skulle stemme for.«

Som det vil ses af disse citater fra folketingets ordrette referat af forhandlingerne i folketinget den 1. december 1983, har jeg på intet tidspunkt refereret Knud Heinesen for at have anbefalet en positiv dansk stemme på det sovjetiske resolutionsforslag.

Knud Heinesen synes da også efterfølgende at have erkendt dette, idet han til Berlingske Tidende den 4. december 1983 udtaler følgende:

»Mine udtalelser var en kommentar til det talemanuskript, som udenrigsministeren uddelte til nogle ordførere umiddelbart før folketingsdebatten torsdag, og som Kjeld Olesen orienterede mig om. Udenrigsministeren ændrede senere talen, og det er jeg naturligvis tilfreds med.«

For mit vedkommende betragter jeg herefter sagen som afsluttet.

Supplerende besvarelse af skriftligt besvaret spørgsmål:

Ad spm. nr. S 1538

Formanden:

Fra indenrigsministeren er modtaget supplerende besvarelse af et af medlem af folketinget Knud Lind stillet spørgsmål.

Spørgsmålet, der sammen med begrundelsen og det foreløbige svar er optrykt i Folketingstidende 1982-83, forhandlingerne sp. 13360, var sålydende:

Til indenrigsministeren (11/8 83) af:

Knud Lind (FP):

Vil ministeren oplyse, hvorledes Kommunernes Landsforenings personale er placeret lønmæssigt i forhold til ansatte ude i kommunerne, og hvor meget overordnet personale der findes i form af direktører, kontorchefer, vicekontorchefer m.v. i Kommunernes Landsforening inklusive datterselskaberne, herunder deres lønmæssige placering?

Supplerende svar (2/12 83):

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Den 17. august 1983 meddelte jeg, at indenrigsministeriet ikke var i besiddelse af

oplysninger om de nævnte forhold vedrørende personale i Kommunernes Landsforening, samt at jeg havde forelagt spørgsmålet for Kommunernes Landsforening.

Kommunernes Landsforening har ved besvarelsen fremsendt en redegørelse for løn-, ansættelses- og normeringsforhold i Kommunernes Landsforening og øvrige fælleskommunale virksomheder samt et sammendrag af denne redegørelse.

Jeg har sendt et eksemplar af selve redegørelsen direkte til spørgeren.

Sammendraget af Redegørelse for løn-, ansættelses- og normeringsforhold i Kommunernes Landsforening og øvrige fælleskommunale virksomheder (Kommunernes Landsforening, oktober 1983) er affattet således:

1. Generelt om landsforeningen og de øvrige fælleskommunale virksomheder, herunder løntilsyn m.v.

Alle landets primærkommuner – på nær København og Frederiksberg – har tilsluttet sig Kommunernes Landsforening, hvis øverste myndighed er det årlige delegeretmøde. Den enkelte medlemskommunes kommunalbestyrelse udpeger en stemmeberettiget delegeret for hver påbegyndt 8.000 indbyggere i kommunen, dog højst det antal medlemmer, der findes i kommunalbestyrelsen.

Til daglig ledes landsforeningen af en bestyrelse, som vælges på delegeretmødet umiddelbart efter afholdt kommunevalg. Bestyrelsen har 11 medlemmer, der fordeles mellem partigrupperne på basis af det antal stemmer, de enkelte partier har fået ved amtsrådsvalgene.

Foreningens formål er dels at varetage kommunernes fællesinteresser over for de statslige myndigheder og andre organisationer i forbindelse med generelle kommunalpolitiske spørgsmål, dels at etablere forskellige fælles servicefunktioner og dels at fremme samarbejdet mellem kommunerne.

En voksende efterspørgsel efter serviceydelser har betydet en stadig stigende aktivitet i Kommunernes Landsforenings sekretariat og i de fælleskommunale virksomheder, der er knyttet til landsforeningen på forskellig vis.

1.1. De fælleskommunale virksomheder.

[Indenrigsministeren]

Landsforeningens sekretariat, der omfatter ca. 250 medarbejdere, er direkte underlagt formanden og bestyrelsen.

Kommunetryk ejes af Kommunernes Landsforening og er underlagt landsforeningens bestyrelse i alle spørgsmål.

Kommunernes Revisionsafdeling ejes også af Kommunernes Landsforening. Tilsynet med revisionsafdelingens virksomhed udøves af et tilsynsudvalg udpeget af landsforeningens og Amdsrådsforeningens bestyrelser. I revisionsafdelingens vedtægter er der fastlagt en særlig selvstændig kompetence vedrørende den revisionsfaglige ledelse. I administrative spørgsmål er revisionsafdelingen underlagt landsforeningens bestyrelse og tilsynsudvalget i henhold til retningslinier i vedtægterne.

Kommunedata I/S, der varetager en række kommunale EDB-opgaver, ejes af Kommunernes Landsforening og Amdsrådsforeningen i fællesskab.

Den kommunale Højskole i Danmark er en selvejende institution med landsforeningen, Amdsrådsforeningen, Københavns og Frederiksberg kommuner som stiftere.

Kommunernes gensidige Forsikringsselskab (KgF) er et gensidigt skadesforsikringsselskab, der ejes af de forsikrede, dvs. amtskommuner, kommuner, kommunale fællesskaber og andre kommunale virksomheder. Deltagere i selskabets generalforsamling vælges af amtskommuner og kommuner på Amdsrådsforeningens generalforsamling, landsforeningens delegeretmøde og kommuneforeningernes generalforsamlinger. Generalforsamlingen vælger 6 af bestyrelsens 9 medlemmer. De øvrige 3 medlemmer vælges af Kommunernes Landsforenings og Amdsrådsforeningens bestyrelser.

Kommunernes Pensionsforsikring A/S (KP) har som aktionærer en række kommuner og fællesskommunale virksomheder. Kommunerne og amtskommunerne udpeger på landsforeningens delegeretmøde og på Amdsrådsforeningens generalforsamling 50 af repræsentantskabets 65 medlemmer. Af bestyrelsens 16 medlemmer vælges 5 af de af kommunerne og amtskommunerne valgte medlemmer af repræsentantskabet, 3 af aktionærerne, 3 af landsforeningens bestyrelse, 1 af Amdsrådsforeningens bestyrelse og 4 af de forsikrede.

Kommunernes Hus Aps. har landsforeningen, Kommunernes Revisionsafdeling, Kommunernes gensidige Forsikringsselskab og Kommunernes Pensionsforsikring A/S som anpartshavere.

Kommunekemi A/S har landsforeningen, Københavns og Frederiksberg kommuner samt Danske Gasværkers Tjærekompagni som aktionærer. Til bestyrelsen vælger landsforeningen 5, Københavns og Frederiksberg kommuner i alt 2 og Tjærekompagniet 2 medlemmer.

Danske Gasværkers Tjærekompagni A/S har en række kommuner, amtskommuner og kommunaltejede virksomheder som aktionærer. Aktionærerne vælger 5 og landsforeningens bestyrelse 2 af bestyrelsens medlemmer.

Det kommunale momsfonds virksomhed er fastlagt ved indenrigsministeriets bekendtgørelser og har som en del af sin virksomhed etableret Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF), Dansk Hjælpe-middelinstitut (DHI) og Det fællesskommunale Løndatakontor (FLD), som primært drives på grundlag af bevillinger fra Momsfondet.

Kreditforeningen af Kommuner i Danmark er opbygget som andre kreditforeninger, hvor låntagerne vælger de styrende organer. Landsforeningen er således ikke umiddelbart repræsenteret.

Endelig har de regionale naturgasselskaber dannet interessentskabet Komgas I/S, hvis bestyrelse består af 11 medlemmer fra de regionale selskaber.

1.2. Tilsyn vedrørende løn- og ansættelsesforhold.

Kommunernes lønningsnævn har efter den kommunale styrelseslovs § 67 tilsyn med personale ansat i kommuner eller kommunale fællesskaber, men indenrigsministeriet har hidtil ikke ment, at dette tilsyn kunne omfatte de centrale kommunale sammenslutninger. Det betyder, at landsforeningen og de ovenfor nævnte virksomheder (med undtagelse af Komgas I/S) ikke er omfattet af lønningsnævnets tilsyn.

Landsforeningens bestyrelse er ansættende myndighed og indgår direkte overenskomst med personalet i landsforeningen og de tilsluttede institutioner, som omfatter:

Kommunernes Landsforening (KL)

[Indenrigsministeren]

Kommunernes gensidige Forsikringsselskab (KgF)

Kommunernes Pensionsforsikring A/S (KP)

Kommunernes Revisionsafdeling (KR)

Kommunetryk (KMT)

Kommunernes Hus Aps.

Disse overenskomster er på alle centrale punkter identiske med kommunernes overenskomster, ligesom vilkår for tjenestemandsansættelser sker efter nøjagtig de samme vilkår, som anvendes i kommunerne.

Landsforeningens bestyrelse fører sammen med Amsrådsforeningens bestyrelse tilsyn med overenskomster og lønpolitik i Kommunedata I/S (KMD). Det er bestemt i Kommunedatas vedtægter, at retningslinier for løn- og personaleforhold skal godkendes af interessenterne.

Det tilsyn, bestyrelsen i Kommunernes Landsforening fører med løn- og ansættelsesforhold, kan sammenlignes med lønningsnævnets tilsyn, idet bestyrelsen følger de almindelige normeringsregler og lønningsnævnets praksis.

De momsfondetablerede institutioner omfatter:

Amtskommunernes og Kommunernes Forskningsinstitut (AKF)

Dansk Hjælpemiddelinstitut (DHI)

Det fælleskommunale Løndatakontor (FLD)

Disse institutioner er ikke knyttet til landsforeningens bestyrelse, hvad angår løn- og ansættelsesforhold. Det er Momsfondets bestyrelse, der afgør løn- og ansættelsesvilkår, men landsforeningens sekretariat er rådgivende og yder en vis personaleadministrativ service over for disse institutioner.

Kommunekemi og Den kommunale Højskole afstemmer i fornødent omfang beslutninger om løn- og personaleforhold med Kommunernes Landsforening.

For de øvrige fælleskommunale virksomheder er det bestyrelsen i de enkelte selskaber, som indgår overenskomster og ansætter personale, men bestyrelsesrepræsentanter fra Kommunernes Landsforening lægger stor vægt på, at ansættelsesvilkårene i sammenlignelige stillinger og funktioner er i overensstemmelse med vilkårene i kommunerne.

I afsnit 2 gives en oversigt over normeringer (antal stillinger) og klassificeringer

(lønniveau) i Kommunernes Landsforening og de tilsluttede institutioner, hvor landsforeningens bestyrelse er ansættende myndighed, og i Kommunedata, hvor landsforeningens bestyrelse har et vist tilsyn.

I *notatets* afsnit 3 beskrives landsforeningens sekretariat og dets opgaver samt de overenskomster, landsforeningens bestyrelse indgår med sit personale.

I *notatets* afsnit 4, 5, 6 og 7 beskrives de øvrige fælleskommunale institutioner.

I *notatets* bilagsafsnit findes detaljerede beskrivelser af landsforeningen og de tilsluttede institutioners organisationsplaner, normeringer og klassificeringer.

2. Normeringer og klassificeringer i Kommunernes Landsforening og de tilsluttede institutioner samt Kommunedata.

For samtlige stillinger i landsforeningen og de tilsluttede institutioner samt Kommunedata gælder, at lønniveauet er fastsat på baggrund af lønningsnævnets retningslinier. Det betyder, at lønniveauerne følger de kommunale lønniveauer og klassificeringer, hvor stillingerne er sammenlignelige. Hvor det ikke er muligt at finde sammenlignelige stillinger i kommunerne, kan det blive nødvendigt at sammenligne med tilsvarende stillinger i centraladministrationen samtidig med, at den kommunale lønpolitik fortsat er styrende.

Endelig er der et særligt hensyn til det almindelige arbejdsmarked, idet bl.a. Kommunedata og forsikringsvirksomhederne må tage et vist hensyn til andre edb-firmaers og forsikringsselskabers lønpolitik, hvis de skal fastholde kvalificeret arbejdskraft.

For at give indtryk af sammenhængen mellem lønniveauer, antal stillinger og de enkelte institutioners opgaver er der i *notatets* øvrige afsnit givet en kort beskrivelse af de enkelte fælleskommunale institutioners opgaver.

De nedenstående* oversigter giver et summarisk billede af lønniveauerne i Kommunernes Landsforening og de tilsluttede institutioner pr. 1. april 1983 og for Kommunedata pr. 1. oktober 1982.

En mere detaljeret beskrivelse af lønninger og normeringer i Kommunernes Landsforening og de tilsluttede institutioner findes i bilagene I-XIV.*)

*) (Ikke optrykt her).

Man vendte herefter tilbage til dagsordenens punkt 10, der var:

10) Tredje behandling af lovforslag nr. L 1:

Forslag til finanslov for finansåret 1984.

Forhandlingen om ændringsforslagene genoptoges.

Forhandling

Emmert Andersen (CD):

Først vil jeg sige, at jeg kan tilslutte mig indlæggene fra regeringspartiernes ordførere, hr. Gammelgaard og hr. Fogh Rasmussen. Jeg skal ikke gentage, hvad de har sagt om ændringsforslagene, men blot tilkendegive, at CD fuldt og helt er i overensstemmelse hermed.

Dernæst vil jeg gerne takke finansudvalgets formand og sekretariatet for et meget stort og præcist arbejde. Nu er det anden gang i firkløverregeringens levetid, at denne skal have en finanslov igennem dette ting, og det er første gang, det er et helt selvstændigt firkløverfinanslovforslag. Finansloven, vi fik vedtaget sidste år, har givet succesrige resultater, finanslovforslaget for 1984 betyder en videreførelse af disse, hvorfor det er vigtigt at få forslaget vedtaget uændret. Det er en sejr for det samarbejdende folkestyre, at vi foreløbig er nået så langt, som vi rent faktisk er. Fire partier, i virkeligheden ret forskellige, er nået til enighed om finansloven, og herudover er der opnået forlig med to så forskellige partier som fremskridtspartiet og de radikale.

Selv om der også for CD er ting i finanslovforslaget, vi bedre kan lide end andre, er det en selvfølge, at vi er ubetinget for forslaget og følgelig stemmer for alle regeringens ændringsforslag. Dermed er den gode vilje næsten også opbrugt, og kun i ganske få tilfælde kan vi stemme for andre ændringsforslag, fordi de fleste af disse vil ødelægge den fine afstemning, der netop er opnået med det fremsatte forslag. Det hænger dog selvfølgelig også sammen med andre ting. Ved f.eks. at se på SFs bemærkninger til ændringsforslagene fra dette parti vil man se, at SF ho-

vedsagelig koncentrerer sig om udmeldelse af NATO og EF. Intet kan være fjernere for CD, som er en stærk tilhænger af disse organisationer.

Fremskridtspartiets holdninger til den offentlige sektor, til u-landshjælp, til kulturpolitik, til afvikling af Grønland og Færøerne osv. ligger fjernt fra CDs holdninger, og vi må selvfølgelig stemme imod dette partis ændringsforslag.

De radikale har også stillet nogle ændringsforslag, og her må vi stemme imod de allerfleste. Ændringsforslag nr. 71 forstår jeg simpelt hen ikke de radikale har stillet, og især forstår jeg ikke begrundelsen herfor. Forslaget vedrører Europabevægelsen i Danmark og går ud på, at kontoen skal udgå. Beløbet drejer sig om 725.000 kr. I bemærkningerne fra de radikale siges der, at forslaget tilsiger en ligestilling mellem Europabevægelsen og Folkebevægelsen mod EF. Ja men disse to ting har da overhovedet ingen lighedspunkter. Europabevægelsen er en organisation på linje med f.eks. Foreningen Norden og FN-forbundet, hvorimod Folkebevægelsen mod EF er en politisk bevægelse, der minsandten også har medlemmer i EF-Parlamentet og herfra modtager tilskud i lighed med andre politiske partier. Jeg synes virkelig, de radikale skulle tænke herover endnu en gang. Jeg efterlyser konsekvens, holdning. Hvad med f.eks. Foreningen Norden og FN-forbundet?

Også ændringsforslag nr. 451 og 453 fra de radikale må vi selvfølgelig tage afstand fra. For det første har vi et forsvarsforlig, der umuliggør besparelsen af de 550 mill. kr. For det andet kan man spørge til visdommen i de stillede ændringsforslag. Sådanne besparelser vil gøre ubodelig skade på forsvaret og gøre de øvrige udgifter på forsvarsbudgettet mindre effektive. Tankegangen er, at forsvaret ikke har været pålagt samme procentvise nedskæringer som øvrige områder på statsbudgettet, hvorfor der nu skal spares. Det er ikke logisk. Man sparer da heller ikke på sine forsikringer, hvis risikoen for, at et eller andet skulle ske, stiger. Forsvaret er vor forsikring for vor frihed og vort demokrati og skal have den størrelse, der er nødvendig for at kunne løse sine opgaver.

VS' ændringsforslag går mest ud på at afskaffe f.eks. det kongelige hus, kirken, landbrugs- og fiskeriordninger, Danmarks Tu-

[Emmert Andersen]

ristråd osv. De kan og bør vel næppe tages alvorligt og bliver det i hvert fald ikke af CD.

Jeg skal i øvrigt ikke gøre mange bemærkninger til socialdemokratiets ændringsforslag, blot at gennemførelsen af disse vil være i modstrid med finanslovsforslagets fint afstemte mekanismer og hensigter.

Maisted (FP):

Jeg vil godt starte med at opfordre statsministeren til at kalde en spade for en spade. Det nytter jo ikke, at statsministeren over for offentligheden prøver på at sige, at nu har vi gennemført for 30 mia kr. besparelser i 1983 og 1984. Dette er ikke rigtigt. Cirka halvdelen af beløbet er afgifter og skatter. Lad mig blot nævne den forhadte pensionsskat, som man har gennemført sammen med socialdemokratiet. Den skal give 5,5 mia kr. på den finanslov, der er til diskussion.

Statsministeren siger videre, at dette er det bedste finanslovsforslag, vi nogen sinde har set – eller i hvert fald i mange år. Dette er ikke rigtigt. Det værste finanslovsforslag, folkettinget så, var i 1983. Da var statsministeren også statsminister. Det næstværste – og måske det allerværste – bliver 1984. Dette er sandheden, hr. statsminister. Hvorfor ikke fortælle befolkningen, at sådan ligger det? Så kan statsministeren selvfølgelig forklare sig med, at hvis socialdemokraterne havde fået gennemført deres uhyrlige økonomiske politik, så var det blevet endnu værre. Men det forhindrer jo ikke, at man bliver nødt til at sige til befolkningen, at sandheden er, at 1984-finanslovsforslaget bliver enten det værste, Danmark nogen sinde har set, eller det næstværste, og i så fald er 1983 det allerværste. I begge tilfælde var statsministeren statsminister og ansvarlig for finanslovsforslaget.

Fremskridtspartiet har stillet ændringsforslag, der selvfølgelig tager højde for denne situation. Vi siger: vi har et underskud på statens budget på omkring 60 mia kr., derfor ønsker vi at ændre budgettet med 60 mia kr. Vi ønsker, at der skal være balance i tingene. Hvis vi skal vende den udvikling, vi er i, hvor vi har en gældsætning, som har historisk rekord både indenlands og udenlands, så er det nødvendigt, at vi laver balance i tingene. Lad mig sige med det samme, at det er en total fejlfortolkning af tingene, at fordi

pengene ikke kommer i de offentlige kasser, så forsvinder de op i den blå luft. Det er jo noget, enhver må kunne sige sig selv er det rene vrøvl. Hvis man ikke skal bruge penge til at finansiere den offentlige sektor, så får man frigjort midlerne, og de bliver selvfølgelig placeret i den private sektor til gavn for den eksportindustri, som vi har brug for. Det er tankegangen bag ved fremskridtspartiets ændringsforslag.

Vi siger heller ikke, at der er tale om rene driftsbesparelser. Vi siger, at de 40 mia kr. – dem, der kommer fra Lønmodtagernes Dyrstidsfond og ATP – er en styrkelse af statskassen. Det er lønmodtagerne, der er blevet tvunget til at støtte en socialistisk tanke med at danne disse store fonde, som vil blive brugt imod dem senere hen. Disse penge ønsker vi at overføre til statskassen.

Endelig ønsker vi at afskaffe alle disse mærkelige jobskabelsesordninger for flere milliarder kroner, hvor enhver jo har kunnet se, at det var nytteløst, det var spild af midler. De havde gjort betydelig bedre gavn i form af skattelettelser til styrkelse af dansk erhvervsliv, så var der kommet virkelige og reelle arbejdspladser. Vi troede, at denne borgerlige regering var enig med os i disse synspunkter. Her kunne man meget let have imødekommet os. Men sådan er det altså ikke gået. Man har ført ti timer lange forhandlinger med det radikale venstre og har ført en orienteringssamtale med fremskridtspartiet på en time eller to sammenlagt. Vi har ingen indflydelse haft på dette finanslovsforslag og på de ændringsforslag, der nu bliver gennemført.

Hvad er det så for aftaler, denne regering har indgået med det radikale venstre? Ja, de har givet dem lov til at stemme for mere end ½ mia kr. i udgifter med socialdemokraterne, SF og VS, uden at vi altså overhovedet har haft indflydelse på tingene. Og så kommer de og forlanger, at vi skulle stemme for yderligere udgifter for de syge med hensyn til en skærpelse af medicintilskuddene. Her skulle tilskuddene sættes ned. Fremskridtspartiet har selvfølgelig sagt nej. Når man kan være med til at bevilge penge til cykelstier og vindmøller, og hvad ved jeg for pjat, så er det da klart, at man ikke også kan stemme for at stille de syge ringere. Der må vel være en lille smule logik i tingene.

[Maisted]

For at finansministeren skal have en jordisk chance for at fortælle, at 1984-budgettet skulle være bedre end 1983, har man lavet en overførelse af ægtefællebeskatningen på 800 mill. kr. Det er rent bogholderi. Der er ikke én kroners besparelse, det er rent bogholderi. Endelig har man lavet en budgetreguleringskonto på omkring 890 mill. kr. Det eneste fornuftige her er et aktiv, der bliver solgt, det er Kryolitselskabets aktier, der skal sælges. Alt andet er fugle på taget, der skal gennemføres med det radikale venstre, og som det radikale venstre normalt opfører sig, bliver det selvfølgelig aldrig til noget. Så når vi er færdige med 1984, vil det vise sig, at underskuddet på den finanslov, vi taler om, er langt større end den værste eller næstværste for 1983.

Det er ganske indlysende, at fremskridtspartiet ikke kan støtte en sådan finanslov. Det er mærkeligt at tænke sig, at det konservative folkeparti igennem statsministeren vildleder befolkningen groft ved at nægte at fortælle den sandheden. Man startede med at føre fremskridtspolitik i 1976, da man ikke ville medvirke til at gennemføre finansloven. Hvorfor gjorde man det? Fordi man ville gennemføre besparelser. Jo, da sagde man: vi vil gennemføre 7 mia kr. besparelser på et udgiftsbudget på 77 mia kr. Nu afviser man fremskridtspartiet, der kommer og siger: o.k., vi har været forhandlingsvillige i 1983, og også igennem 1984 skal vi have gennemført 10 mia kr. besparelser på et udgiftsbudget på 187 mia kr. Hertil siger det konservative folkeparti med statsministeren og hr. Gammelgaard i spidsen, at det er urealistisk. Ja men hvad var det så i 1976, den 30. marts, da det konservative folkepartis politiske ordfører, hr. Poul Schlüter dengang, nuværende statsminister, krævede, at man lavede den slags reguleringer? Man foreslog dengang en 10 pct.s regulering. Nu kommer fremskridtspartiet og siger: vi vil godt være forhandlingsvillige, vi vil godt være med til at trække i den rigtige retning, vi skal have en 5 pct.s regulering på dette elendige budget, og så håber vi på, at det forstærkes i de næste år. Afvisning.

Hvorfor skal man så følge fremskridtspartiets politik? Det skal man selvfølgelig, fordi der af de budgetreguleringer, man f.eks. laver i år på omkring 10 mia kr., går % udelukkende til rentestigningerne – altså ikke til renterne, men til forøgelse af renterne. Og til

næste år, i 1985, vil rentestigningen formentlig være noget i størrelsesordenen 15 mia kr. I det år, 1985, skal man samtidig føre indkomstpoltik over for befolkningen. Har man ikke lavet fornuftige offentlige besparelser, så er der ikke plads til en fornuftig indkomstpoltik. Man kan ikke gennemføre en fornuftig skattelettelse, der gør det muligt for lønmodtagerne at acceptere en indkomstpoltik. Det skulle jo nødvendig gå ligesom sidste gang, da regeringen lovede lønmodtagerne som kompensation for, at de ville være med til en indkomstpoltik, 2,3 mia kr. i skattelettelser, og hvor man i finansudvalget havde fået forhåndstilsagn fra det radikale venstre og fremskridtspartiet – og sågar om, at socialdemokratiet ville undlade at stemme vedrørende denne skattelettelse – at de så springer alle sammen, når det kommer til stykket.

Nu har vi jo hørt gentagne gange her, at formanden forlods får en afstemningsliste, hvor partierne har tilkendegivet, hvordan de vil stemme, sådan at tingene faktisk allerede er på plads nu. Man havde på forhånd tilkendegivet fra det radikale venstres side, at man ville være med til at gennemføre denne skattelettelse. Men de er uberegnelige, hr. statsminister. De er ikke til at stole på. Det er jo sådan, fuldstændig som den tidligere statsminister har opdaget, at et stykke våd håndsæbe er ikke til at holde på. Det vil statsministeren også opdage efter det valg, vi nu kommer igennem. Det er fejltænkningen hos denne regering, at man ikke har sagt til sig selv: det radikale venstre aner vi aldrig hvor vi har. Dette med, at man har bundet dem op i håb om at få isoleret socialdemokraterne, SF og VS på den ene side og så de seks ikke-socialistiske partier på den anden side, det er en fejltænkning, for efter et valg ved man ikke en pind om, hvor man har det radikale venstre. Det vil statsministeren komme til at erkende. Det betyder igen, at denne regering ikke kan regere uden fremskridtspartiets stemmer, hverken før et valg eller efter et valg.

Socialdemokratiet har åbenbart intet lært af den økonomiske politik, de har ført, dengang hr. Heinesen fremlagde et budget for 1983, der sagde, at nu kunne man forvente et underskud på nogle og firs eller halvfems mia kr. De fortsætter med at fremture med en politik, hvor de siger: løsningen er øgede skatter og afgifter og øgede offentlige udgif-

[Maisted]

ter. Det er jo aldeles håbløst, og det er ufatteligt, at de ikke har lært spor af den historiske udvikling på dette område. Selvfølgelig vil fremskridtspartiet afvise ethvert forslag, der kommer fra de andre partier om øgede driftsudgifter. Det vil jo kun betyde øget arbejdsløshed, øget gældsætning både indenlands og udenlands.

Socialdemokraterne forsøger selvfølgelig også at føre stemmekøbspolitik. De fører social genopretningspolitik, siger de, fordi de sammen med SF og VS gerne vil give befolkningen indtryk af, at vi har et fattigdomsproblem her i landet.

Men der skal ikke spares én krone til vennerne på kulturområdet, altså den finere madlavning, fritidsundervisning af alle mulige arter, teatre, og hvad ved jeg; der skal ikke røres en krone, tværtimod skal der være en stigning i udgiftsbudgettet. Det er ca. 3 mia kr., man smider ud, og så vil man altså gerne vise sin gode vilje ved at give dem på fattigdomsparagraffen 200-300 mill. kr. Dobbelmoral og hykleri, så det klodser. Og den forfølges selvfølgelig af SF og VS og vel også med støtte fra de radikale.

Men til gengæld har vi altså fået forslag om, at selskabsskatten skal forøges med 10 pct., og vi skal have ekstra politi i form af skattevæsen og toldvæsen til at lukke de sidste virksomheder, vi har herhjemme, der eventuelt skulle give en form for overskud. Selvfølgelig kan fremskridtspartiet overhovedet ikke være med til den form for økonomisk politik.

Det radikale venstre har stillet en række udgiftsforslag. Vi afviser dem alle over en bank. Som jeg sagde før, betyder det forøgede udgifter på godt 0,5 mia kr. Det er den aftale, den borgerlige regering har lavet. Og så hørte vi jo deres ordfører: de vil skam gøre knæfald for socialdemokraterne; de vil undlade at stemme til alle de udgiftsforslag, som socialdemokratiet nu finder på at stille sammen med det radikale venstre. Ja, selvfølgelig, for de ved på forhånd, at de er i mindretal; så kan man jo lige så godt lade være med at markere sig, og så undlader man at stemme.

Det er beklageligt, at fremskridtspartiet står alene med den tankegang, at det er nu, mens befolkningen har forståelse for det, at der virkelig skal gribes ind, at det er nu, der skal foretages reguleringer på de offentlige

budgetter, at det er nu, vi skal lave et virkeligt brud med socialdemokratisk politik i stedet for at øge antallet af offentligt ansatte, som den borgerlige regering jo vitterlig gør.

Bilgrav-Nielsen (RV):

Efter det sidste indlæg turde det være ret overflødigt for en radikal at konstatere, at det forlig, vi har indgået med regeringen, nok slet ikke er så dårligt.

Vi er i det radikale venstre meget tilfredse med, at regeringen i det forløbne år gang på gang har afvist fremskridtspartiets helt umulige krav. Specielt er vi tilfredse med, at man her i sidste omgang totalt har afvist de krav fra fremskridtspartiet, som går ud på, at udenrigsministeriet skal skæres ned med over 1 mia. kr., u-landsbistand skal Danmark ikke yde noget af, ikke noget med solidaritet over for den underudviklede del af verden, på boligområdet skal der skæres et par milliarder kroner væk, på socialministeriet adskillige millioner kroner, på undervisningsministeriet 3 mia kr., på ministeriet for kulturelle anliggender 1 mia kr. Det er, hvad fremskridtspartiet står for. Fremskridtspartiet er det diametralt modsatte parti af det radikale venstre.

Jeg skal i øvrigt beskæftige mig med de ændringsforslag, der er til behandling i dag. Det radikale venstre har jo stillet en række ændringsforslag i år - flere end sidste år. Vi har gjort det, fordi vi har ment, at det var muligt, også i en tid, hvor der skal strammes op i økonomien, at fastholde nogle principielt vigtige investeringer.

Derfor har vi på DSB-området stillet en række ændringsforslag til et samlet beløb på 143 mill. kr. til faste anlæg og til rullende materiel. Det er investeringer, som det er nødvendigt at gennemføre, og som giver beskæftigelse. Det ville være uklogt at udskyde den slags investeringer til et senere tidspunkt, hvor der forhåbentlig og sandsynligvis er meget behov for arbejdskraften i den private sektor.

Vi har stillet forslag om at undgå en takstforhøjelse på passagertrafikken i det kommende år, fordi vi har set, at de voldsomme takstforhøjelser, der er gennemført i år og sidste år, har medført en nedgang i antallet af passagerer i den kollektive trafik, og det mener vi er en forkeret udvikling. Vi mener,

[Bilgrav-Nielsen]

det er samfundsøkonomisk ønskeligt, at der gøres stor brug af den kollektive trafik.

På en række af disse områder har vi fællesforslag med socialdemokratiet og SF. Vi har selv stillet et ændringsforslag om, at fjernelse af takstforhøjelser skulle give en mindreindtægt på 110 mill. kr. Dette forslag omfattede alle former for takstforhøjelser. Vi har frafaldet dette ændringsforslag og vil i stedet for støtte det socialdemokratiske ændringsforslag, som kun friholder passagertrafikken for takstforhøjelser.

På trafikområdet har vi stillet ændringsforslag nr. 261 om en fordobling af det beløb, der afsættes til anlæggelse af cykelstier. Det var sådan, at vi sidste år fik oprettet en særlig konto for investeringer i cykelstier, og beløbet blev sidste år fordoblet. Vort ændringsforslag i år sikrer en fastholdelse af denne fordobling, og jeg er helt enig med hr. Bjørn Poulsen i, at det socialdemokratiske ændringsforslag er udtryk for en reduktion af den samlede indsats på området. Også jeg kan opfordre socialdemokratiet til om ikke at tage det tilbage så i hvert fald at støtte det radikale venstres ændringsforslag eller socialistisk folkepartis. Efter vores opfattelse så er det både trafikikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt værdifuldt, at der investeres på dette område.

På boligområdet har vi også stillet ændringsforslag med det formål at øge beskæftigelsen, at nedsætte energiforbruget og at fremme sanering og boligforbedring, og det drejer sig om ændringsforslag nr. 512, 216, 559 og 560. Vedrørende ændringsforslag nr. 559 skal jeg henlede opmærksomheden på et teknisk underændringsforslag, nr. 739 på blad nr. 333, som vi efter kyndig vejledning fra hr. Erling Olsen indgav i går.

På energiområdet har vi en række ændringsforslag. Vi har nr. 528 vedrørende nye energiteknologier, vi har nr. 537 om energiokonomiske enkeltprojekter. Formålet med disse tror jeg ikke det er nødvendigt dybere at gå ind på; vi er i Danmark allerede nået langt med udnyttelse af alternativ energi, men vi mener, at der stadig er betydelige fordele ved at nå videre på dette område.

Det radikale venstre noterer med megen tilfredshed, at det er lykkedes for os at få et folketingsflertal til at støtte vort forslag om Nordvestjysk Folkecenter for Vedvarende Energi. Vi noterer, at socialdemokratiets en-

gagement i projektet er stærkt voksende, så stærkt, at man helt unødigt har stillet forslag om, at omkostningerne ved centrets drift skal opføres på finansloven, uanset at det med vedtagelse af aktstykket forleden var sikret, at beløbet ville blive opført på tillægsbevillingsloven. Men vi stemmer naturligvis for det socialdemokratiske ændringsforslag.

På kulturområdet har vi stillet ændringsforslag, 3 i alt: nr. 419, 424 og 428, om henholdsvis støtte til indvandreraktiviteter, konserveringsarbejder og til oprettelse af et arbejdermuseum; det sidste er vi fælles med socialdemokratiet om.

På miljøområdet har vi den holdning, at der er meget store behov for nye aktiviteter. Derfor tilsigter de ændringsforslag, vi har stillet dér, flere arealerhvervelser til fredningsformål, flere midler til bygningsfredning, til istandsættelse af fredede bygninger og til bedre informationsvirksomhed.

Derudover har vi stillet et lidt specielt ændringsforslag, der drejer sig om en sikring af Torup Holme-området, et Ramsar-område i Limfjorden. Det radikale venstre har i lang tid forsøgt at få ministeren for offentlige arbejder til at forstå vigtigheden af, at kystsikringsarbejder i Limfjorden også får statsstøtte, men forgæves. Jeg tror derfor, at miljøministeren er parat til at hjælpe os igennem med den bevilling, vi nu søger om på kun 5 mill. kr. til sikring af dette helt specielle område i Limfjorden. Det er sådan, at det tilskud, der ydes fra dansk side, har gode udsigter til at blive modsvaret af et tilsvarende tilskud fra EF.

På landbrugsområdet har vi stillet ændringsforslag nr. 105, og det skal ses på baggrund af, regeringen har foreslået helt at fjerne statens tilskud til veterinærkontrol, også på fjerkræområdet, på trods af at der altid på dette område har været en positiv særbehandling med hensyn til det offentlige støtte. Vi foreslår derfor, at man ikke reducerer dette tilskud med 100 pct., men kun med 50 pct., og jeg har noteret med stor tilfredshed, at regeringen agter at stemme for dette ændringsforslag.

På det sociale område har vi stillet ændringsforslag nr. 223 om forøgelse af tilskuddene til bekæmpelse af alkohol- og narkotikamisbrug; det forslag er næsten enslydende med det socialdemokratiske forslag nr. 222, og da det forslag fra socialdemokratiet kom-

[Bilgrav-Nielsen]

mer først til afstemning, kan vi tilslutte os det og frafalde vort eget.

På forsvarsområdet har vi stillet i alt to ændringsforslag: nr. 451, forslag om at spare en halv milliard kroner på forsvarsudgifterne. Hvis dette ændringsforslag vedtages, bringer det forsvarsbesparelserne på højde med de besparelser, der er gennemført i de seneste år på stort set alle andre områder.

Forslaget skal endvidere ses i sammenhæng med, at det radikale venstre ønsker en omprioritering af de midler, der fra dansk side stilles til rådighed for sikkerhedspolitiske aktiviteter.

Ændringsforslag nr. 453 har det formål at fjerne de 50 mill. kr. fra det danske forsvarsbudget, som er afsat til støtte for opstilling af nye atomrakter i Vesteuropa. Vedtages dette ændringsforslag, kan det betragtes som en naturlig opfølgning af den dagsorden, folketinget vedtog den 1. december i år, hvor jo et klart flertal tog afstand fra de nye atomrakter. Vi synes, det er logisk og konsekvent, at man som følge heraf siger nej til, at Danmark skal betale til disse rakter, og det undrer mig, at socialdemokratiet i dag kan mene, at man ikke skal handle sådan. Det undrer mig, at socialdemokratiet nok kan være enig med os i, at dette beløb ikke skal udbetales til opstilling af nye atomrakter, men ønsker at det skal blive på forsvarsbudgettet, hvilket jo altså betyder, at man dermed øger forsvarsbevillingerne. Vi forstår ikke denne argumentation, og vi vil altså opfordre til, at man stemmer for vort ændringsforslag. Det er det mest konsekvente.

Skulle det gå sådan, at vort forslag ikke får flertal, så vil vi stemme for forslag nr. 714 fra socialdemokratiet, tekstanmærkningen, som siger, at de pågældende 50 mill. kr. i hvert fald ikke kan bruges til opstilling af de nye atomrakter.

På u-landsområdet har vi stillet ændringsforslag i år, som vi gjorde det sidste år. Det er sådan, at regeringen i finanslovsforslaget har afsat et beløb, der svarer til, at den danske u-landsbistand i 1984 skal være på 0,74 pct. af bruttonationalproduktet. Det radikale venstre kan ikke acceptere denne fastfrysning. Vi fastholder, som tidligere aftalt, at der skal være en årlig stigning på mindst 0,03 pct. i det danske bidrag. Vore ændringsforslag nr. 83 og nr. 86 giver en samlet forhøjelse på godt 100 mill. kr. i 1984, og det vil

bringe den danske u-landsbistand op på 0,76 pct. af bruttonationalproduktet.

Vi håber meget, at et flertal vil støtte disse to forslag, som vil dokumentere, at vi i Danmark arbejder os frem mod det foreløbige mål, som vi i FN har stemt for, nemlig at yde 1 pct. af bruttonationalproduktet til udviklingslandene, især fordi udviklingslandene i disse år mærker en økonomisk krise, som er langt hårdere end den, vi oplever, og også fordi der ud af de danske u-landsmidler i 1984 går et større beløb end tidligere til Danidas administration og til oplysningsvirksomhed.

På undervisningsområdet har vi selv stillet tre ændringsforslag, og der er andre ændringsforslag, som vi vil støtte. Vore forslag er nr. 353, som sikrer, at den særlige støtteordning, der gælder for vanskeligt stillede EFG-elever, fastholdes, og vi har også stillet ændringsforslag nr. 341, som er ensbetydende med, at vi ikke ønsker indført deltagerbetaling på folkeuniversitetskurser, samt endelig nr. 716, som sikrer en uændret fortsættelse af statens pædagogiske forsøgscenter, som ellers af ministeren var foreslået nedtrappet fra august 1984.

Det radikale venstre kan derudover støtte følgende ændringsforslag, der er stillet af socialdemokratiet: nr. 317, nr. 318, nr. 328, nr. 347 og nr. 517. Det radikale venstre deler intentionerne bag disse forslag, som kort går ud på at fastholde og videreudvikle en række vigtige ungdomsuddannelser.

Jeg har herefter et par spørgsmål til undervisningsministeren. For det første: det radikale venstre savner i finanslovsforslaget en opfølgning af den beslutning, som et flertal i finansudvalget har givet udtryk for, nemlig et ønske om, at der indføres en generel elevstøtte under højskolestøtteordningen. Finansudvalgets flertal har støttet, at en sådan ordning gælder på landbrugsskoleområdet, og ministeren har givet tilsagn om, at ordningen bliver generel. Jeg vil gerne have at vide, hvornår ministeren agter at aktionere, hvordan han vil gøre det, og om han vil gøre det så betids, at det kan få virkning fra i sommer eller sensommeren, hvor de fleste nye højskolehold starter.

For det andet vil jeg gerne spørge ministeren, hvordan vi skal opfatte den besparelse på 1,8 mill. kr., som er opført ved Århus som besparelse på Århus tandlægehøjskole. Mini-

[Bilgrav-Nielsen]

steren har sendt en skrivelse til finansudvalget i aftes, og af den fremgår det, at ministeren ikke har noget specielt ønske om ensidigt at reducere tilgangen til tandlægeuddannelsen i Århus, og jeg konstaterede, at den ønskede besparelse på 1,8 mill. kr. efter ministerens opfattelse også kan opnås ved en reduktion på begge tandlægehøjskoler. Det er afgørende for det radikale venstre til vide, at vi ikke med vedtagelse af ændringsforslaget har besluttet, at tandlægehøjskolen i Århus skal nedlægges. Vi vil bede ministeren bekræfte, at det ikke er tilfældet, og i øvrigt stille i udsigt, at der, før der træffes vidtrækkende beslutninger på det område, hvor vi er enige med ministeren om, at der skal være en tilgangsreduktion – vi uddanner for mange, der er for stor arbejdsløshed – foretages en tilbundsgående og seriøs undersøgelse, hvor alle sagkyndige har været inddraget.

Endelig for det tredje vil jeg opfordre ministeren til at tilbagetage ændringsforslag nr. 738, som går ud på ved tekstanmærkning at nedlægge Ranum statsseminarium, at nedlægge et socialpædagogisk seminarium i Ålborg, og at oprette et socialpædagogisk seminarium i Ranum. Kære minister, den mundfuld er for stor til at ordnes sådan lige med et pennestrøg og en tekstanmærkning. Vi vil opfordre ministeren til at tage sit ændringsforslag tilbage. I modsat fald må vi stemme imod. Vi vil opfordre ministeren til at forelægge også denne sag for folketinget i velundersøgt tilstand. Så tror jeg, folketinget nok skal tage stilling til den sag.

Der er stillet en række udgiftkrævende forslag fra det radikale venstre, men vi har naturligvis anvist dækning for disse ændringsforslag. Jeg har nævnt den foreslåede besparelse på ½ mia kr. på forsvaret. Den ønsker man nok ikke at tage. Vi vil samtidig gøre opmærksom på, at der er andre muligheder, f.eks. ved at stemme for ændringsforslaget om halvering af tobaksindustriens kredittid. Det er ændringsforslag nr. 3, som er stillet af socialdemokratiet. Det ændringsforslag stemmer vi for, vi har selv fremsat lovforslag om denne sag her i folketinget i går. Men jeg må gøre opmærksom på, at socialdemokratiet har skudt langt over målet, når man siger, at en halvering af tobaksindustriens kredittid kan give 500 mill. kr. Vore beregninger viser, at der nok kun er tale om 100 mill. kr. i hvert fald i 1984. Men vi stem-

mer for forslaget. Så må vi jo se, hvor stor en indtægt det giver.

Vi kan også stemme for ændringsforslag nr. 9, som er stillet af socialdemokratiet, om at fortsætte den indeksering af giftskatterne, som gælder i år. Vi er ærlig talt lidt forundrede over, at socialistisk folkeparti ikke kan være enige med os om, at der ligger en meget vigtig sundhedspolitisk betragtning i at fastholde et vist udgiftsniveau på disse områder, og der er betydelige beløb at hente her: 360 mill. kr. i 1984 og nok mere end det dobbelte i 1985. Her er altså mulighed for på et område, hvor det ikke kan gøre skade, men snarere gavne, at finde midler til andre vigtige investeringer på samfundsområdet.

Det radikale venstre har i øvrigt også på dette sidste område i går fremsat et lovforslag.

Jeg skal herefter indskrænke mig til at meddele, at det radikale venstre med de nævnte forbehold kan støtte regeringens ændringsforslag, og som jeg sagde i min indledning, må vi stemme imod samtlige de forslag, der er stillet af fremskridtspartiet. De er i enhver henseende fuldstændig uantagelige.

Der er derefter andre ændringsforslag. Der er forslag fra VS om at afsætte et beløb til oplysning om problemer i forbindelse med revselse. Det radikale venstre har taget positivt imod det forslag, der er til behandling, men vi mener ikke, det er nødvendigt særskilt at afsætte penge til området, uanset at vi ved, at en oplysningskampagne ikke er gratis.

Vi mener heller ikke, det er nødvendigt at afsætte penge på finansloven vedrørende det ændringsforslag, SF har stillet om kriminalforsorgens styrkelse specielt med henblik på grønlandske forhold. Det er vores opfattelse, at det, man ønsker, bør gennemføres, men at det kan ske inden for de eksisterende rammer.

Med disse bemærkninger skal jeg allerede nu sige – det kan måske være ret interessant, da et flertal indtil nu har sagt nej til finansloven – at vi med de ændringsforslag, vi har stillet, og de ændringsforslag, vi i øvrigt har givet tilslutning til, i morgen kan indstille finanslovsforslaget til vedtagelse.

Anne Grete Holmsgård (VS):

[Anne Grete Holmsgård]

Lad mig starte med ændringsforslagene. Der er enkelte af regeringens ændringsforslag, som VS kan støtte. Det er de ændringsforslag, der betyder, at regeringen opgiver privatiseringen af rengøringen på universiteterne. Det kan vi støtte. Det er naturligvis udmærket, at regeringen langt om længe er kommet til den erkendelse, at den går altså ikke.

Ud over det kan vi støtte et enkelt forslag under DSB, som betyder, at budgetreguleringskontoen udgår.

Hvad angår de ændringsforslag, der er stillet af socialdemokratiet, kan vi støtte langt de fleste, men der er en række af ændringsforslagene, som vi vil stemme imod.

Det gælder for det første forslaget om indkøring af giftskatterne. Det vil vi stemme imod, ligesom vi gjorde, da det oprindeligt blev indført under den socialdemokratiske regering med støtte fra det radikale venstre og SF.

Vi vil også stemme imod de øgede bevillinger til civilforsvaret og til Civilforsvars-Forbundet; vi ønsker ikke øgede bevillinger til civilforsvaret, men at bevillingerne skal nedsættes.

Vi vil stemme imod det socialdemokratiske forslag, der handler om at udvide politistyrken med 75 ekstra mand til kontorarbejde, og vi vil stemme imod det socialdemokratiske forslag under energiministeriets område om industrielle processer.

Endvidere vil vi naturligvis stemme imod de socialdemokratiske ændringsforslag, der består i at øge erhvervsstøtten. Vi har selv stillet ændringsforslag til finansloven om, at erhvervsstøtten fjernes – den del af den, som man overhovedet kan fjerne på finansloven, for langt den største del ligger jo i virkeligheden uden for finansloven og helt uden for folketinget, fordi den er vedtaget uden om folketinget og bevilges uden om folketinget. Vi vil ved en anden lejlighed stille forslag i folketingsalen om ophævelse af erhvervsstøtteordninger.

Desuden vil vi, ligesom hr. Bjørn Poulsen gjorde det heroppefra, opfordre socialdemokratiet meget stærkt til at tage sit ændringsforslag om anlæggelse af cykelstier tilbage og i stedet for støtte det radikale venstres forslag. Konsekvensen af det forslag, socialdemokratiet har fremsat, er faktisk, at man får en faldende aktivitet på området, og det ville

ikke være rimeligt. Derfor er det rimeligt, at socialdemokratiet støtter det radikale venstres eller SFs forslag.

Hvad angår de ændringsforslag, der er stillet af det radikale venstre, kan vi støtte de fleste af dem med ganske få undtagelser. Det drejer sig bl.a. om kødkontrollen og et enkelt under miljøministeriets område; men ellers kan vi støtte dem, og specielt er vi glade for, at det radikale venstre faktisk har fremsat et ændringsforslag på forsvarsministeriets område, der betyder, at man beskærer infrastrukturprogrammet, ligesom vi selvfølgelig er glade for den beskæring af forsvaret, man i øvrigt har stillet forslag om. Vi mener ikke, at det er godt nok, det forslag, socialdemokratiet har stillet som en tekstanmærkning til infrastrukturprogrammet, men det vil vi komme tilbage til fra VS' side senere hen i privatstrunden.

Blandt fremskridtspartiets ændringsforslag er der kun ét, vi kan støtte, og det er det ændringsforslag, der er stillet af hr. Maisted om at ophæve den del af aftalen mellem det radikale venstre og regeringspartierne, der består i at sænke medicintilskuddet.

SFs ændringsforslag kan vi støtte alle sammen med undtagelse af ét, og det er det, der handler om at øge egnsudviklingsstøtten. Det er vi imod.

Hvad angår den aftale, der er indgået mellem regeringen og det radikale venstre, er vi som sagt imod at sænke medicintilskuddet, men vi er også imod de andre forslag. Vi er også imod, at man beskærer tandlægeområdet, og at man forsøger at nedlægge tandlægehøjskolen i Århus.

Men lad mig så vende tilbage til, hvad der er blevet sagt i ordførerrækken. Hr. Gammelgaard, den konservative ordfører, gjorde i sit indlæg heroppefra inden frokost et stort nummer ud af at forherlige regeringens økonomiske politik, og det er jo i virkeligheden den, man stemmer om i dag gennem sit ja eller nej til de mange ændringsforslag, og det, man måske kommer til at stemme om i morgen. Ingen ved jo faktisk, om statsministeren havde tænkt sig at udskrive valget inden den endelige afstemning eller efter den endelige afstemning, og det må vi så vente med at se til i morgen.

Det, hr. Gammelgaard sagde, var jo ikke ligefrem ny vin på flaskerne; det var den sædvanlige smøre om, at denne regering har

[Anne Grete Holmsgård]

været i stand til at vende udviklingen, har været i stand til at få renten til at falde, har været i stand til at nedbringe betalingsbalancunderskuddet, og hvis den ellers kan få sit makværk af en finanslov igennem, vil det også vise sig, at statsunderskuddet vil falde til næste år.

Men arbejdsløsheden – ja, hvad med arbejdsløsheden, og hvad med de øvrige konsekvenser af den økonomiske politik, regeringen har gennemført med stemmer fra det radikale venstre og fra fremskridtspartiet indtil nu? Ja, hvad med den? Hr. Gammelgaard gik meget let hen over arbejdsløsheden eller rettere sagt, det, han sagde, var: efter næste år så går det fremad. Det var nøjagtigt det samme, statsministeren fyrede af under åbningsdebatten i 1982. Til næste år – ja, det går ikke så godt lige det første år, men derefter går det fremad. Det er nu engang sådan, at næste år har den underlige evne, at det hele tiden rykker med. Det er altid til næste år, det går fremad; sådan var det også under de socialdemokratiske regeringer under hele kriseperioden fra 1973 og op til 1982, hvor socialdemokratiet selv opgav ævred og smed regeringsansvaret fra sig.

Jeg husker ganske tydeligt endnu, hvad det var for et program, venstre og de konservative gik til valg på i 1981, den såkaldte VK-plan. I den stod der: venstre og de konservative lover, hvis de kan få deres økonomiske politik igennem – og det er stort set den, de har fået igennem med stemmer fra det radikale venstre og fremskridtspartiet sidste år – at de vil skabe 140.000 nye arbejdspladser i den private sektor i løbet af fire år. Det er godt og vel 35.000 arbejdspladser om året inden for den private sektor.

Vi forsøgte heroppefra sidste år at få statsministeren til at svare på, hvor han havde hold i det, hvor han havde dokumentationen fra, at det rent faktisk ville lykkes. Der kom ikke et pip. Det eneste, der kom, var, at statsministeren nok mente, at det forslag til skattefradrag for vedligeholdelses- og forbedringsudgifter inden for boligområdet, som i øvrigt aldrig nogen sinde kom til behandling eller til vedtagelse eller forkastelse for den sags skyld, mindst ville skabe en 15.000–20.000 nye arbejdspladser. Det var det eneste, det lykkedes at vride og vriste ud af statsministeren, uanset at det var mindre end et år siden, man havde disket op med

sin VK-plan og brystet sig af, at man kunne skabe 140.000 nye arbejdspladser, i den private sektor vel at mærke.

Nu forsøger man sig så igen, og det gør man med finansredegørelsen, og hvad er det, der står i finansredegørelsen? Ja, man må jo erkende, at det nok ikke går nedad med arbejdsløsheden i 1984, men så vender den, og så siger man: fra 1985 til 1987 vil der blive skabt 30.000 nye arbejdspladser inden for den private sektor hvert år.

Umiddelbart når man læser det, så korsrer man sig. I hele den periode, der ligger 20 år tilbage fra nu, har der været tale om en permanent nedgang i antallet af arbejdspladser inden for den private sektor, også under højkonjunktoren, også under de langt større investeringer, der var i 1960'erne, end dem, man overhovedet – selv med de mest optimistiske vurderinger fra regeringens side – kan fremlægge prognoser om skulle være realistiske i den kommende periode. Der har været tale om et fald hele tiden.

Alligevel kommer man nu og siger: ja men vi tror på – for det bygger jo i realiteten ikke på andet end tro og på ønsket om at holde optimismen oppe, holde gejsten oppe om, at regeringen virkelig har vendt udviklingen til det bedre, selv om den har gjort det modsatte – at der kommer 30.000 nye arbejdspladser i den private sektor, og så skynder man sig at tilføje – for et eller andet skal man jo have at falde tilbage på, når det viser sig, at det ikke passer – at det er godt nok et radikalt brud med den udvikling, der har været fra starten af 1960'erne og op til i dag. Ja tak, det er et radikalt brud, og der er intet at hænge det på, og det vil ikke komme til at gå på den måde. Det vil komme til at gå, som det er gået de sidste ti år, hvor man har fodret erhvervslivet med offentlig støtte, og hvor det ikke har skabt én eneste ny arbejdsplads i den private sektor, men tværtimod betydet, at 100.000 mennesker er blevet smidt ud i arbejdsløsheden.

De andre konsekvenser af regeringens politik, de konsekvenser, der består i, at en stigende gruppe af befolkningen er sat uden for indflydelse, er sat ud af arbejdsmarkedet, enten på understøttelse eller på efterløn eller på bistandshjælp eller helt udenfor, for en stor gruppe af de unge, som ikke kan komme ind i nogen af de systemer, gik hr. Gammelgaard også let hen over, men dér ved vi jo,

[Anne Grete Holmsgård]

hvad statsministeren mener; han mener, at der er ikke noget fattigdomsproblem i Danmark, fuldstændig ligesom hr. Maisted mener det. Det er jo sådan, at hvad man ikke vil se, det ser man heller ikke, man lukker øjnene, og man kikker den anden vej. Oven i købet tager man et kvælergreb på de ubekvemme instanser, som påviser det, f.eks. socialforskningsinstituttet. Man forsøger simpelt hen at få dem nedlagt, sådan at det ikke skal stikke i øjnene over for befolkningen, at der faktisk er nogle, som dokumenterer, at der er et reelt og et omfattende fattigdomsproblem i Danmark.

Det er ikke bare et økonomisk fattigdomsproblem, det er ikke kun et spørgsmål om kroner og øre, hvad den enkelte familie har til rådighed, det er også et spørgsmål om tilværelsen for den familie, der i årevis er sat over på bistandshjælp, i årevis er sat over på varig hjælp. Hvad er det egentlig for en tilværelse, den familie og de enkeltpersoner, de voksne og børn kan se frem til? Det er en fuldstændig trøstesløs tilværelse, hvor de ikke har en jordisk chance for at komme ud på arbejdsmarkedet igen, fordi regeringen kører en blind liberalistisk politik, hvor man tror på, at det private erhvervsliv skal løse alle problemerne, uanset at det ikke kan og ikke gør det. Så lukker man bare øjnene, skubber det til side, fodrer folk af med lidt økonomi, så man ikke ser dem, og så det ikke stikker alt for meget i øjnene på éns egne kernevælgere eller på de folk, man gerne vil have passivt på en eller anden måde skal acceptere regeringens politik. Det er selvfølgelig folk, der endnu har deres arbejde, og som endnu håber på, at de ikke mister det, og som måske af bare angst tror på, at regeringen har ret, når den siger, at den kan skaffe ny beskæftigelse inden for den private sektor, selv om regeringen ikke kan dokumentere det og aldrig har gjort en pind for at dokumentere det. Den store gruppe mennesker – og den er stor, og den bliver større – den blæser man højt og flot på.

Så vil jeg blæse det en lang hatfuld, når hr. Gammelgaard står heroppe og svinger sig op til at sige: hvis man vil målet, så må man anvende midlerne. Ja tak, men hvad er det for et mål, man vil? Man vil smøre kapitalismens hjul, og så er man flintrende ligeglad med, hvad det er for nogle omkostninger, det betyder for en meget stor del af befolkning-

gen. Man vil bare tro på sin blinde vækst, og man vil overhovedet ikke se på, hvad det er for nogle erfaringer, der egentlig ligger for, om det private erhvervsliv overhovedet magter de opgaver; det gør det nemlig ikke, og det gør det slet ikke med den rivende udvikling, der er i den ny teknologi.

Det andet, hr. Gammelgaard sagde, var: hvis man vil ændre kursen mod afgrunden, må man have mod til at spare. Hvad behager? Det kræver intet som helst mod at stille sig op herinde og foreslå besparelsesforslag, når man kan se, at de ikke rammer én selv og ikke rammer de vælgere, man selv har, og ikke rammer de interessegrupper, som man støtter sig på. Det kræver ikke en snus mod at skære ned på andre menneskers vilkår; det kræver udelukkende en tilstrækkelig kynisme og ikke en snus andet. Dette her drejer sig jo i virkeligheden ikke om, som hr. Gammelgaard siger, den nødvendige politik, for at man kan formindske kasseunderskuddet. Af alle de partier, der sidder herinde, er der ikke ét eneste parti, som ikke ønsker at formindske kasseunderskuddet: VS ønsker at formindske kasseunderskuddet, SF ønsker at formindske kasseunderskuddet, socialdemokratiet ønsker det, og de borgerlige ønsker det også, men vi ønsker at gøre det på vidt forskellige måder.

Vi ønsker, at man skal fordele de ressourcer, man har, ligeligt og ikke som nu fordele dem skævere og skævere. Vi ønsker ikke, at man skal nedbringe kasseunderskuddet ved at spare på de sociale ydelser, som først og fremmest er til gavn for de allerhårdst trængte. Vi ønsker ikke at nedsætte kasseunderskuddet ved at spare på arbejdsløshedsdagpengene, bistandshjælpen, folks betaling, når de er syge, hvad enten det gælder medicintilskuddene eller det gælder karenssagen. Vi ønsker at foretage en ligelig fordeling af de offentlige ressourcer, der er, og de er faktisk så tilstrækkelige, at man kan foretage en ligelig fordeling, hvor den store gruppe af mennesker, der i dag er sat fuldstændig uden for beskæftigelse og over på bistandshjælp, og mange af dem, der er i beskæftigelse, vil få det langt, langt bedre, end de har i dag.

Men det kræver selvfølgelig et mod fra nogle andre partier, hvis man virkelig skal føre den politik igennem, og det kræver navnlig et mod fra socialdemokratiet og et signal om, at nu kan socialdemokratiet godt

[Anne Grete Holmsgård]

se, at de faktisk er kørt fast, for det er jo i realiteten, hvad der er sket: socialdemokratiet lænede sig tilbage, da de smed regeringsmagten i 1982, og så ventede de ud fra to overvejelser. Den ene var: man kan ikke regere uden om socialdemokratiet i dette her land. Det viste sig at være forkert. Det kunne vi godt have fortalt dem, men de ville formentlig aldrig nogen sinde have troet på det. Det viste sig nemlig, at regeringen godt kunne regere uden om socialdemokratiet på en lang række af de væsentlige spørgsmål, indtil nu i hvert tilfælde.

Det andet, man lænede sig tilbage og troede, var: hvis bare den borgerlige regerings asociale politik – og asocial er den – begynder at virke, så begynder skællene jo nok at falde fra folks øjne, og så strømmer de til socialdemokratiet. Vel gør de ej! Den slags elendighedsteorier har venstrefløjens for 50 år siden forkastet, og det er ikke et øjeblik for tidligt, at socialdemokratiet også får forkastet den slags teorier.

Hvad har man så gjort? Så har man kunnet se en stigende elendighed. Den gav sig udtryk i foråret under afslutningsdebatten herinde, hvor den socialdemokratiske ordfører brugte hoveddelen af sit indlæg på at appellere til de borgerlige: vil I ikke godt tage os ind i varmen igen? Vil I ikke godt forhandle med os igen? Den historie gentog sig den 9. september endnu en gang med hr. Svend Aukens ord: vil I ikke godt forhandle med os? Og det gentog sig i oktober, og så gentager det sig altså 14 dage inden tredjebehandlingen af finanslovsforslaget, hvor socialdemokratiet siger: nu vil vi ikke spille parlamentarisk grundlag under regeringen. Det forstår jeg udmærket godt, men det, der interesserer mig, er, hvad man egentlig vil med det. Der er ingen tvivl om, at det, den store del af den socialdemokratiske gruppe vil – der er nok nogle i gruppen, der vil noget andet, men altså den store del – udelukkende er at komme ind i varmen igen og forhandle med den borgerlige regering og dermed videreføre den politik, som man førte som regeringsparti fra 1973 og fremad.

Det er en politik, som i de økonomiske hovedlinjer ikke adskiller sig fra det, de borgerlige vil. Man vil konkurrere sig ud af krisen, man vil smøre kapitalens hjul for at komme ud af krisen, og man tror på det i hvert tilfælde i en eller anden udstrækning.

Det er simpelt hen ikke et øjeblik for tidligt, at socialdemokratiet finder ud af, at den duer ikke. Kunne man i det mindste ikke spørge sig selv: hvorfor har den politik ikke hjulpet de sidste ti år? Hvorfor har den ført til stigende arbejdsløshed? De borgerlige står her og skælder ud over det, socialdemokratiet har begået de sidste mange år som regeringsbærende parti, men det er jo sket i samarbejde med de borgerlige. De har jo været med til at gennemføre det. De har ikke siddet ude i kulissen og opponeret, nej, de har været støttepartier, det ene efter det andet – et enkelt, nemlig finansministerens, også i regeringssamarbejde. CD og de radikale i et forligssamarbejde fra 1979 op til det eneste tidspunkt, hvor det ikke var ren og skær borgerlig basis, man egentlig baserede sin politik på.

Det er ikke et øjeblik for tidligt, at socialdemokratiet finder ud af, at den går simpelt hen ikke. Hvis man ikke finder ud af det, sker der det, at man splitter sig selv mere og mere, så udbyder man den skillelinje, der går durk tværs ned igennem socialdemokratiet, i dag afspejlet med Metal på den ene side og SiD på den anden side. Socialdemokratiet må indse, at de ikke kan blive ved med at rende rundt med den slatne profil som oppositionsparti. Hvis de virkelig vil noget med det valg, som bliver et resultat af, at de siger nej til finansloven – og vi skal ikke begræde, at de siger nej til den – så må de også finde ud af, hvad de vil bagefter. Er hensigten med deres nej til finansloven – og dermed et valg – bare at fortsætte med at appellere til de borgerlige om at komme ind i varmen, eller kommer man til besindelse og finder ud af, at man må føre en anden oppositionspolitik, som tager helt anderledes fat på de enorme samfundsproblemer, der faktisk eksisterer i dag, som virkelig går til biddet med at omfordele ressourcerne, som virkelig går til biddet med at omfordele det eksisterende arbejde, som virkelig får nedsat arbejdstiden, som slås for det og ikke bare siger det på et stykke papir, men som også er villig til at gå ud til sine egne vælgere, sine egne sympatisører, dem med og dem uden partibog, og virkelig slås for disse ting, mobilisere sine egne kræfter i fagbevægelsen? For der er ingen tvivl om, at hvis man ikke giver nogle klare signaler til dem, kan vi se en udvikling, der fortæller, hvor socialdemokratiets egne medlem-

[Anne Grete Holmsgård]

mer i fagbevægelsen – og det er jo den store gruppe af fagbevægelsens medlemmer – ikke aner, hvad de skal gøre, fordi de får nogle fuldstændig uklare signaler fra deres egen organisation.

Jeg vil opfordre socialdemokratiets medlemmer derude til at give socialdemokratiet et ordentligt spark bagi og sige: nu er det altså om at vælge side, og nu er det om at vælge side fra de borgerlige og lade være med at rende rundt og klynke over, at man ikke kan komme ind i varmen, for der er ingen grund til at komme ind i varmen. Det berømmelige samarbejde hen over midten, som socialdemokratiet har prøvet i adskillige år, og som man nu lægger op til igen, det duer ikke; der skal anden vin på de flasker.

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg skal ikke tage hul på, om man så må sige, valgoplægsdebatten i morgen. Hr. Maitsted har jo talt, og på den baggrund skal jeg undlade at sige alt det, jeg i grunden havde ønsket at sige; det kunne jo have mindre betydning i den givne situation.

Men jeg vil dog sige et par ting til socialdemokratiet og til den socialdemokratiske ordfører, hr. Camre, der f.eks. påstår, at dette finanslovsforslag skulle begunstige spekulanter, skattetænkere, kapitalister osv. Eller i hvert fald påstår hr. Camre, at regeringen og partierne bag regeringen ønsker at forgyldte dem.

Hertil er kun at sige: hvem skabte baggrunden for, at nogle af disse måske bliver forgyldt i øjeblikket? Er det ikke den socialdemokratiske politik? Er det ikke, fordi socialdemokratiet skabte en ny opfindelse: statspapirer, statsobligationer osv.? Er det ikke dem, der får gevinsten? Og var vi ikke med socialdemokratiet – det indrømmer jeg – enige om at fjerne skat på kapitalgevinster og aktier? Ja men vi vidste jo alle sammen, at i det øjeblik man fik en opgangsperiode, ville der være nogle skattefrie gevinster dér. Socialdemokratiet var dog med til at gennemføre dette. Altså kan socialdemokratiet ikke nu fralægge sig ansvaret for, at visse, som vi i grunden ikke synes skulle have det, får gevinster.

Det er ikke muligt på det skattemæssige område at ændre tingene fra det ene år til det andet. På den måde ville man i alt fald

gøre det ganske umuligt at få folk til at investere noget i erhvervslivet.

Socialdemokratiet ønsker, at vi skal friholde de svage i samfundet. Ja men det ønsker vi også i kristeligt folkeparti. I en krisetid må man specielt tage hensyn til de svage i befolkningen, men har socialdemokratiet nogen sinde villet være med til at fremkomme med en statistik, hvorefter vi reelt kunne finde frem til, hvem der er de svage i samfundet? Det nytter jo ikke, at man stadig væk vil påstå, at de arbejdsløse er de svage. De kan muligvis være psykisk svage, men da ikke økonomisk svage. Det betyder da uendelig meget for den arbejdsløse, om ægtefællen f.eks. har 300–400.000 kr. i indtægt; så kan man da ikke kalde dem økonomisk svage.

For os er det af væsentlig betydning, at man for at kunne udskille de svage i samfundet gennemfører en ordentlig statistik, hvor vi tager hensyn til den familiemæssige forbrugsmulighed. Kun hvis man vil være med til det, er der en mulighed for at udskille de svage og dermed være med til at sørge for, at de får bedre vilkår, og at de, der har de gode vilkår i dag, får knap så gode vilkår.

Men min anke over for socialdemokratiet har på trods af det gode samarbejde, vi på mangfoldige områder har haft med dette parti, hele tiden været, at socialdemokratiet har ønsket at fastholde, at vi ikke skal røre dem, som har to gode indtægter, og så har man søgt at bruge de svage som løftestang for disse grupper.

Men hvem er i grunden de velbjærgede i dagens Danmark? Det er ikke småkapitalisterne i erhvervslivet, for de har såmænd ikke så megen kapital tilbage. Det er faktisk dem, der har to gode indtægter i en familie.

Vi er dog enige med socialdemokratiet i ungdomsarbejdsløshedsproblemet, og socialdemokratiet ved udmærket, at vi hele tiden har ønsket at beskæftige os med, hvorledes vi løser disse problemer. Socialdemokratiet ved også, at vi, dengang vi forhandlede med socialdemokratiet, var inde på at finde løsninger, hvormed vi helt kunne fjerne ungdomsarbejdsløsheden. Socialdemokratiet ved også udmærket, at vores forslag var, at man fuldstændig fjernede ungdomsarbejdsløsheden for unge under 21 år og sagde: enten er her beskæftigelse eller uddannelse. Men hvad ville socialdemokratiet, da de ellers havde fået spurgt andre? De ville ikke være med,

[Arne Bjerregaard]

selv om statsministeren dengang var enig i vores synspunkter. Man ville gabe alt for højt og ikke være konsekvent og sige: skal vi fjerne ungdomsarbejdsløsheden, så må vi være så konsekvente, at vi tager årgang for årgang og siger: vi har sørget for, at der ikke findes ungdomsarbejdsløshed op til 21 år. Så kan vi gå op til 22 år osv. Så er man konsekvent, og så kan man styre. På den anden måde, hvor man vil gabe så vidt, er det ganske håbløst at løse problemet, for så må vi erkende, at der kommer både overlappingsproblemer og misbrugsproblemer osv. Det ved socialdemokratiet udmærket, men dengang afslog man det forslag, som partiets egen statsminister faktisk var gået ind på.

Men vi erkender stadig problemet, og vi erkender også, at det ikke nytter, at vi bliver ved med at skælde hinanden ud for, hvad vi ikke gjorde på daværende tidspunkt og gør på nuværende tidspunkt. Derfor ser vi med en vis velvilje på de forslag, som socialdemokratiet har stillet til finanslovsforlaget, og for at vise vores vilje vil vi undlade at stemme til disse ændringsforslag, hvorved vi viser, at vi gerne vil være med til i fællesskab at løse disse, synes jeg næsten, alvorligste problemer for vort samfund, for netop de unge er jo fremtiden, og hvis vi ikke sørger for at skabe rimelige vilkår for dem, hvad så med fremtiden?

Om ændringsforslagene i øvrigt – nu har jeg jo lovet at ville fatte mig i korthed – skal jeg blot meddele, at vi vil stemme for nogle få af socialdemokratiets og de radikales ændringsforslag. Om fremskridtspartiets ændringsforslag må vi sige, at det selvfølgelig ville være rart at få et underskud på statsfinansierne, der var 10 mia kr. mindre, men jeg tror ikke, at fremskridtspartiet har set i øjnene, at de fleste af deres ændringsforslag har kontraktive virkninger, som betyder, at besparelsen ikke bliver ret stor, måske endda bliver negativ. Når man prøver på at lave den slags ændringsforslag, synes jeg, man skulle indregne, om det i grunden har en netto-virkning. Man siger nok, at det påvirker beskæftigelsen, men hr. Maisted ved også udmærket, at hvis man afskediger folk her og nu, varer det et stykke tid, inden man får dem beskæftiget, altså vil der være kontraktive virkninger ved deres afskedigelse, altså skal de have understøttelse, og hvor er så besparelserne henne?

Der er én ting, der undrer mig, og det er, at hr. Maisted kaster sig over de radikale. Det er ikke, fordi jeg skal forsvare de radikale, men jeg synes, de radikale har lov til at forhandle med enhver regering, som de vil, ligesom fremskridtspartiet har lov til at forhandle, som de vil, og når hr. Maisted taler om de radikales vægelsind, og jeg ved ikke hvad, må jeg spørge mig selv, hvorledes fremskridtspartiet vil klare sig efter det valg, som hr. Maisted har udskrevet i dag. Man stemmer imod et finanslovsforslag, man får et valg, og fremskridtspartiet kommer i alt fald ind igen – det er jeg ikke i tvivl om – og de vil givet stemme på den samme statsminister, og så foreligger der det samme finanslovsforslag. Hvad vil fremskridtspartiet så gøre? Er det så ikke vægelsind at sige: ja men når vi har været den runde igennem, vil vi stemme for finanslovsforlaget? Det bliver jo konsekvensen.

De ændringsforslag, som bliver vedtaget, giver i alt fald kristeligt folkeparti grund til at have en positiv indstilling til finanslovsforlaget, som det da foreligger, og vi vil gerne stemme for det, men som jeg har sagt, ser det jo ud til, at det flertal, som der i grunden er for de væsentligste dele af finanslovsforlaget, smuldrer af partitaktiske årsager. Andre årsager kan der vel ikke være.

Hvad angår Ranum seminarium, vil jeg afvente ministerens reaktion på bl.a. hr. Bilgrav-Nielsen's indlæg.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne komme med en bemærkning i anledning af et enkelt punkt i finanslovsforlaget, og det er under § 20, undervisningsministerens område. Der er stillet et ændringsforslag nr. 733 om tandlægeuddannelsen. Punktet er optaget med en besparelse på 1,8 mill. kr. på finanslovsforlaget for 1984.

Jeg vil gerne begynde med at sige, at jeg er enig med undervisningsministeren og de sagkyndige i, at der for øjeblikket uddannes for mange tandlæger. Jeg skal derfor helt og fuldt støtte, at der spares på dette område ved, at man optager færre studerende til næste år, men den tekstanmærkning, der følger med ændringsforslag nr. 733, som siger, at besparelserne ensidigt skal bæres i Århus, må jeg på det skarpeste tage afstand fra.

[Bernhard Baunsgaard]

Jeg skal ikke nu indlede en lang polemik, jeg kan kun understrege, at dette må være en fuldstændig forkert bestemmelse. Netop som man på tandlægehøjskolen i Århus er færdig med en gennemgribende modernisering, der har kostet 40 mill. kr., og i skolens 25. jubilæumsår, står der i tekstanmærkningen, at det er meningen, at tandlægehøjskolen i Århus skal nedlægges. Det kan ikke være fornuftigt først at modernisere gennemgribende og derefter bestemme, at det hele skal kasseres. Jeg skal ikke komme ind på andre sider af denne sag. Jeg ved, at undervisningsministeren nu har taget en diskussion op om dette spørgsmål. Jeg synes og vil gerne sige det herfra, at undervisningsministeren i denne fase, efter at der er kommet megen offentlig diskussion frem om nedlæggelsen af tandlægehøjskolen i Århus, har vist en overordentlig imødekommenhed og har sagt ting, som jeg under andre omstændigheder ville føle mig helt beroliget ved. Jeg vil også gerne understrege, at jeg føler mig helt overbevist om, at ministeren selv vil følge det, der bliver sagt fra talerstolen, om et øjeblik; jeg beder ham om at bekræfte det.

Men vi står jo sandsynligvis over for et valg. Der kan ske ændringer på posten, og derfor vil jeg gerne så kraftigt, som jeg kan, anbefale, at et flertal i dette ting stemmer imod ændringsforslag nr. 733, så der efter en forkastelse af ændringsforslag nr. 733 ingen diskussion kan være om, at folketinget ikke ønsker, at man skal kassere Århus tandlægehøjskole, efter at folketinget har ofret et betydeligt beløb på at modernisere den, men at de nødvendige besparelser skal ske såvel i København som i Århus; man kan ikke med fornuften i behold først modernisere og derefter kassere.

Jeg anbefaler altså et flertal i folketinget at stemme ændringsforslaget ned, og jeg gør det for mit vedkommende under stærk understregning af, at der skal spares også på dette område, men både i København og Århus.

Dorte Bennedsen (S):

Undervisningsministeren har under ændringsforslag nr. 738 fremsat en tekstanmærkning, hvorefter Ranum statsseminarium nedlægges og socialpædagogisk seminarium i Ålborg overflyttes til Ranum.

Vi har i socialdemokratiet sendt ministeren et brev med opfordring til at tage dette forslag tilbage og efter nytår komme med et aktstykke vedrørende Ranums nedlæggelse og et aktstykke eller et lovforslag vedrørende anden uddannelse til Ranum.

Motivet til denne henvendelse er, at vi finder, at denne sag på grund af tidnød er blevet noget rod. Det har svirret med forslag, påstande og trusler. Havde denne sag kunnet ordnes i rimelig enighed med de implicerede parter, kunne vi have accepteret, at det skete over en tekstanmærkning, men under de nuværende omstændigheder finder vi, at det ville være en helt urimelig behandling af en uddannelsesinstitution. Vi vil derfor spørge ministeren, om han vil følge vores opfordring til at tage forslaget tilbage.

Hvis dette mod vor forventning ikke er tilfældet, må vi stemme imod forslaget, som det foreligger. Men jeg vil gerne meget kraftigt understrege, at der ikke hermed er nogen form for ændring i vores stilling til seminariet fra 1982. Vi står ved forliget, og vi vil være med til at føre det ud i livet, men vi lægger også overordentlig megen vægt på, at der findes andre uddannelsesmuligheder i Ranum. Vi ved, at opgaven kan være svær, og at der måske ikke kan findes en 100 pct. rigtig løsning, men så meget desto mere skylder vi de mennesker og institutioner, der måtte blive berørt, at vi ikke jasker sagen igennem. Derfor vor opfordring til ministeren.

Mette Groes (S):

Jeg vil gerne tilslutte mig fru Dorte Bennedsens opfordring til ministeren og i øvrigt komme med et par kommentarer til ændringsforslag nr. 238 om ny tekstanmærkning til undervisningsministeriets § 20 om nedlæggelse af Ranum seminarium.

Ranum er en by, der i høj grad er afhængig af seminariet. En fjerdedel af alle de arbejdsføre personer i Ranum by er beskæftiget på eller ved seminariet. Halvdelen af om sætningen i byen skyldes seminariet. Seminariet er kommunens største arbejdsplads, og en betydelig del af skattegrundlaget kommer derfra. Den fattige Løgstør kommune har ofret 66 mill. kr. på faciliteter til seminariet.

Jeg er naturligvis bekendt med det forlig, som mit parti er med i om nedlæggelse af

[Mette Groes]

seminarier, men jeg er også bekendt med, at man har lagt overordentlig stor vægt på, at der skaffes erstatning for seminariet.

Jeg ved, at ministeren har brugt mange kræfter på at finde frem til en god løsning, men jeg ved også, at forhandlingerne om at skaffe erstatning endnu ikke har givet resultater. Dertil kommer, at det nok er tvivlsomt, som fru Dorte Bennedsen også nævnedes det, om man kan nedlægge socialpædagogisk seminarium i Ålborg med en tekstanmærkning som denne. Der bør formentlig et særligt aktstykke eller en egen lov til.

Alle praktiske og reelle grunde taler altså for, at sagen udsættes, og at spørgsmålet stilles i bero, indtil man kan påvise at have fundet varige løsninger på problemerne. Jeg anmoder derfor ministeren om at tage sit ændringsforslag tilbage.

Wilhelm (VS):

Jeg vil gerne først henlede opmærksomheden på det lille beskedne ændringsforslag, vi har stillet uden for betænkningen som nr. 594. Det går ud på at sikre en meget beskedent forbedring for de unge grønlandere, der er anbragt til forvaring i Herstedvester, ved, at man ekstranormerer grønlandsktalende personale.

Vilkårene for grønlanderne i Herstedvester er fuldkommen nedbrydende. De er forflyttet tusinder af kilometer hjemmefra, de kan ikke få besøg af familie, de kan ikke selv komme på besøg, personalet forstår ikke deres sprog og er af samme grund lidt bange for dem, de får ingen uddannelse, som kan hjælpe dem på vej, når de vender tilbage, de får knap nok undervisning. Det svarer faktisk til, at danskere blev anbragt i fængsel i Ankara, men er blot værre, fordi grønlanderne skal tilbage til et lille samfund, hvor alle kender deres fortid, og hvor der ikke har været nogen kontakt overhovedet, siden det gik galt.

Det må og skal laves om. Det har også været lovet i en lang årrække, men det er ikke sket. Tværtimod er der blevet stadig flere og flere, og det er blevet et stadig større problem.

Så længe man endnu benytter den barbariske forflytning af grønlandere til forvaring i Herstedvester – eller Ankara – må vi i det mindste sørge for, at der er personale, som

taler deres sprog, og som har tid til at yde en smule erstatning for det tab af besøgs-kontakter, man påfører dem ved denne forflytning. Derfor må det være en ekstranormering. Det andet er prøvet og mislykkedes. Det lader sig ikke gøre inden for den eksisterende normering.

Det var ændringsforslag nr. 594 til kriminalforsorgen under § 18, justitsministeriet.

Dernæst vil jeg gerne begrunde, hvorfor VS stemmer imod ændringsforslag, som går ud på at øge bevillingerne til civilforsvaret.

Det er efter vor mening ikke bare virkningsløst, det er værre end ingenting. Vi mener, at der er brug for et redningskorps eller katastrofeværn, hvad man nu vil kalde det, som har udstyr og træning til at blive sat ind i forbindelse med overskuelige katastrofer. Det kan være plantagebrande, flystyrt, miljøulykker. Den manglende sikkerhed ved store kemiske industrivirksomheder er tilstrækkelig grund til at have et sådant beredskab, uden at det derfor skal blive en hovedpude for miljø- og sikkerhedsspørgsmål. Men et sådant beredskab skal være strengt civilt. Det skal ikke kompromitteres ved at kobles til militæret i et såkaldt totalforsvar, det skal ikke foregive at yde civilbefolkningen beskyttelse i tilfælde af krig, og det skal ikke kompromittere sig ved som led i det psykologiske krigsberedskab at bagatellisere krigens virkninger og foregøgle overlevelseshaligheder selv efter en atomkrig.

At det nuværende civilforsvar først og fremmest er et psykologisk krigsberedskab, fremgår klart af dets såkaldte folkepjecer, både den for 20 år siden »Hvis krigen kommer« og den for 2 måneder siden »Om at overleve«.

I Ugeskrift for Læger blev den sidste anmeldt den 17. oktober 1983 af en af de danske læger, som på linje med læger i mange andre lande seriøst har beskæftiget sig med civilbefolkningens vilkår under og efter en moderne krig, overlæge Michael Petri, og han skriver om civilforsvarsstyrelsens pjece, at den er »vildledende, for den giver en urimelig fornemmelse af optimisme og sikkerhed, som er malplaceret«.

Denne form for påvirkning af befolkningen er ikke bare uhæderlig, den er dødsensfarlig. I samme grad det lykkes at vildlede befolkningen til en fornemmelse af optimisme og sikkerhed, i samme grad svækker man

[Wilhelm]

befolkningens vilje til at undgå krig. Det har altid været bagsiden af det psykologiske krigsberedskab. Det gør krigen mere sandsynlig. Forskellen er blot, at det nu er den totale ødelæggelse, hele menneskeheden eksistens, man spiller hasard med.

Alle er klar over, at den er gal, når de andre gør det. Netop omkring udgivelsen af den danske folkepejece bragte TV-Avisen et indslag med Samuel Rachlin fra Moskva, hvori han berettede om, at det sovjetiske civilforsvar netop havde udsendt en ny rapport, som skulle give Sovjetborgerne det indtryk, at der var gode overlevelsesmuligheder i tilfælde af en atomkrig. Indslaget lod ingen danske seere i tvivl om, at der her var tale om psykologisk krigsberedskab, men det er præcis det samme, det danske CF og alle andre landes CF gør, og det er dødsensfarligt, fordi det alt andet lige øger risikoen, gør atomkrigen mere sandsynlig.

Det samme gør det socialdemokratiske ændringsforslag. Når man som hr. Henning Rasmussen går i radioen med forslaget og fortæller den danske befolkning, at med denne 5½ pct.s forhøjelse tager man fat ikke alene på indretning af sikringsrum til alle og afhjælpning af materielmangelen, men også – og jeg citerer – »sikring af befolkningen mod kemiske krigsgasser og radioaktivt nedfald«, er det en komplet uansvarlig bagatellisering, som – hvis den blev troet, hvad den heldigvis næppe gør – kun har én eneste virkning, nemlig at svække viljen til at gøre alt for at undgå krig.

Det samme må nødvendigvis siges om den nye, formentlig velmenende, men blåøjede og helt udialektiske skildpaddebevægelse, som i forståelig desperation over den såkaldte sikkerhedspolitik klynger sig til ukvalificerede forestillinger om civilbeskyttelse og spredte budskabet om, at de fleste af os kan overleve atomkrigen. Hvis ikke denne bevægelse blot er oprustnings- og terrorbalanceprofeternes forlængede arm – hvad jeg som sagt ikke tror den er – bør den øjeblikkelig gøre sig sin reelle rolle klar.

Hr. Henning Rasmussen og socialdemokratiet vil sige, at vi skal være forberedt på mindre omfattende krigsfølger, hvor deres 5½ pct. kan være af værdi. Men er der nogle, der for alvor tror på en gammeldags krig på vore breddegrader eller en moderne krig, som omfatter vore nabolande, men ikke lille

Danmark? Hverken NATO- eller Warszawa-pagtstrategerne tror på det. Vores egen forsvarskommando og civilforsvarsstyrelse gør det heller ikke, almindelige, fornuftige mennesker endnu mindre. Det bliver enten Reagan's begrænsede atomkrig i Europa eller det totale sammenstød mellem supermagterne, fordi det hele løber ud af kontrol. I begge tilfælde vil enhver tale om civilforsvar og overlevelse være meningsløs, og illusionerne herom er dødsensfarlige.

Hvis socialdemokratiet – og skildpaddebevægelsen for den sags skyld – vil gøre noget for civilbefolkningens sikkerhed, er der anderledes enkle og entydige skridt at tage. F.eks. har vi forsvarskommandoens og civilforsvarsstyrelsens ord for, at lige netop depoter og modtagesteder for forstærkninger er nogle af de mest oplagte angrebsmål, ikke bare for atomvåben, men, som der står, for større atomvåben. Om vi så brugte ikke 20 mill., men 20 mia kr. mere på civilforsvaret, kan det ikke opveje den risiko for civilbefolkningen, der følger med depot- og forstærkningspolitikken. Vil socialdemokratiet gøre noget for civilbefolkningens sikkerhed, så bryd med denne depot- og forstærkningspolitik! Men det er jo desværre karakteristisk, at samtidig med at hr. Henning Rasmussen kommer med sine 5½ pct. til civilforsvaret, så kommer hr. Knud Damgaard med socialdemokratiets nye militærplaner, der bl.a. indeholder forstærkning af disse modtagesteder.

Socialdemokratiet er begyndt at komme til fornuft i raketspørgsmålet. Deres ændringsforslag vedrørende civilforsvaret derimod er vand på rustningsprofeternes mølle.

VS vil naturligvis stemme imod et sådant forslag og håber, at socialdemokratiet meget snart vil tage hele sin sikkerhedspolitiske tænkning op til grundig og fordomsfri behandling, således som atomalderen kræver af os.

Birkholm (VS):

Jeg vil gerne fremføre nogle kommentarer til forsvarsudgifterne til NATO. Det er et kapitel, der er vanskeligt at overskue, og jeg kan godt have min tvivl om, hvorvidt der overhovedet er nogen i ministeriet eller for den sags skyld i NATO, der kan overskue det. Det er et kapitel, der rejser flere spørgs-

[Birkholm]

mål, end det giver svar, ofte vanskelige, men væsentlige spørgsmål, så jeg bliver nødt til at bede om, at man holder ørerne stive.

Finanslovforslagets udgifter til NATO omfatter 225 mill. kr. til den såkaldte infrastrukturkonto, godt 91 mill. kr. til NATOs militære driftsbudget, bl.a. overvågnings- og spionfly, og knap 42,5 mill. kr. til danske officerer ved de militære kommandoer, i alt små 360 mill. kr. Det er en stigning i forhold til finansloven 1983 på 23,6 pct.

Hertil kommer så de danske udlæg til NATO-anlæg i Danmark, som ifølge finanslovforslaget er på 280 mill. kr., en stigning i forhold til 1983 på 40 pct. Disse udlæg på mere end en kvart milliard vil senere blive refunderet fra NATOs fælles infrastrukturkonto. Det oplyses dog ikke, hvornår dette senere er, og det er det første uklare spørgsmål, som jeg gerne vil bede forsvarsministeren om at svare på.

De samlede udgifter plus udlæg til NATO omfatter altså 640 mill. kr. mod 490 mill. på sidste finanslov, en stigning på over 30 pct., og det fortæller sit tydelige sprog om, at oprustningens dynamik også omfatter Danmark. Den mest interessante og den mest omstridte del af disse 640 mill. kr. er de 225 mill. kr. til den såkaldte infrastrukturkonto, og her kommer nu mit spørgsmål nr. 2: hvilken garanti har folketingsret for, at beløbet, altså de 225 mill. kr., bare tilnærmelsesvis holder stik? For finanslov 1983 bliver der tale om en overskridelse på omkring 90 mill. kr., idet finanslovens tal var på 165 mill., mens forsvarsministeren nu oplyser, at der i alt påregnes anvendt 250-260 mill. kr., altså også en meget væsentlig overskridelse i forhold til tillægsbevillingsloven. Forsvarsministeren giver også en slags forklaring på denne 55 pct.s overskridelse. Han oplyser nemlig i finanslovbetænkningen på blad 47, side 398:

»For så vidt angår infrastrukturkontoen har Danmark ingen indflydelse på de faktorer, der er afgørende for det årlige bidragsstørrelse,«

Ingen indflydelse! Det kunne så passende være mit spørgsmål nr. 3: hvordan kan det gå til, at Danmark slet ingen indflydelse har på infrastrukturbidragskontoens størrelse? Det var et spørgsmål til forsvarsministeren.

Når forsvarsministeren oplyser, at det årlige infrastrukturbidrag først og fremmest er

bestemt af de autorisationer, som gives af NATOs bevillingskomité, og hvoraf Danmark er pligtig til at betale 3,7 pct. som en fast procentsats, kunne det være interessant at få oplyst, hvilken slags kommissorium og hvilken slags bemyndigelser denne bevillingskomité overhovedet har, siden Danmark slet ingen indflydelse har i den. Det var mit tredje spørgsmål.

Og nu kommer 100.000 kr.s spørgsmålet: hvad er egentlig infrastrukturkontoen? Hvor går de 225 mill. kr. hen? Hvor er kassen, eller hvor er kontoen henne? Og hvem administrerer den? Er den i virkeligheden et fantom? Hvem kan give svaret? Den 26. januar 1983 udtalte forsvarsministeren i en skriftlig besvarelse af spørgsmålet her til folketingsret (folketingsretsforhandlinger 1982-83 sp. 4807):

»Medlemslandene indbetaler imidlertid ikke bidrag til og modtager heller ikke refusionsbeløb fra NATO, idet forskellen mellem det enkelte lands kvartalsbidrag og kvartalsrefusion afgøres ved modregning.«

Åbenbart bilaterale regnskaber. Findes der slet ikke nogen infrastrukturbidragskonto nogetsteds? Hvem kan svare på det?

I hvert fald er denne konto ifølge de danske finanstal inde i en rivende vækst fra 9,86 mia kr. i 1982 til 13,64 mia kr. i 1983, 38 pct. på ét år, og det er ikke småting, der finansieres over denne konto. De 572 Pershing II- og krydsermissiler er jo i virkeligheden et nationalt amerikansk våbensystem i Europa. Alligevel finansieres anlægsarbejderne over infrastrukturkontoen. Om atomspræghovederne også finansieres over samme konto, må guderne eller måske Caspar Weinberger vide. I hvert fald har det velunderrettede amerikanske fagtidsskrift Aviation Week & Space Technology for kort tid siden meddelt, at Pentagon har givet en ordre til våbenproducenten Hughes Communications Systems til levering af kontrol- og kommunikationsudstyr til Nordkommandoen til senere refundering fra infrastrukturkontoen, og tidligere har vi jo fået oplyst, at de amerikansk-europæiske COB-baser, altså baser til modtagelse af flyforstærkninger i krigstid, i første omgang blev bevilget over finansloven i USA med en bemærkning om, at de senere ville blive refunderet fra infrastrukturkontoen. Hvis infrastrukturkontoen er et fantom, så er den i hvert fald et fantom, der går gennem alle

[Birkholm]

landenes finanslove og budgetter som et fantom.

Socialdemokratiet vil gerne have vedtaget en tekstanmærkning om, at der ikke af de 255 mill. kr. til infrastrukturkontoen må anvendes penge til mellemdistanceraketterne, således at det samlede danske bidrag fastfryses på 26,7 mill. kr. Men kan det overhovedet lade sig gøre at øremærke beløb på infrastrukturkontoen, hvis altså infrastrukturkontoen findes noget sted? Hvis de planlagte 50 mill. kr. fra det danske bidrag ikke må overføres til raketanlæggene, kan de jo bare overføres til andre anlæg, og andre landes bidrag, f.eks. Norges og Belgiens, til disse andre anlæg kan så bare nedsættes med beløb svarende til 50 mill. danske kr. Så udlignes beløbene, og Danmark bidrager alligevel med sin tiltænkte andel til mellemdistanceraketterne. Det har hr. Bilgrav-Nielsen og de radikale fuldstændig ret i.

Men hvad hr. Bilgrav-Nielsen måske ikke har overskuet, er, at selv om vi trækker 50 mill. kr. fra infrastrukturbidraget, så har vi åbenbart ingen som helst garanti for, at der ikke af de resterende 175 mill. kr. anvendes 50 mill. kr. til raketterne efter det samme udligningsprincip, som jeg lige har skitseret. Kontooversigter er jo ikke sådan at få, måske findes de slet ikke, og de 175 mill. kr. kan let blive til 271 mill. kr., inden finansåret er omme, i hvert fald hvis overskridelsen skal være lige så stor som for finanslov 1983's vedkommende.

Den eneste måde, vi kan sikre os imod at bidrage til raketterne på, er åbenbart ved at ophøre med at bidrage til infrastrukturkontoen. VS vil selvfølgelig stemme for hr. Bilgrav-Nielsens ændringsforslag om at trække 50 mill. kr. fra, og skulle det blive forkastet, vil vi såmænd også stemme for den socialdemokratiske tekstanmærkning, begge dele af symbolske grunde for at markere raketmodstanden i Danmark.

Her kunne jeg så stille mit spørgsmål nr. 5 til forsvarsministeren: mener forsvarsministeren, at det kan lade sig gøre at øremærke det danske bidrag? Jeg har hørt, at forsvarsministeren skulle have udtalt sig positivt i den retning i Bruxelles, men i et notat, som forsvarsministeren gav finansudvalget og forsvarsudvalget den 25. november sidste år, sagde han noget andet. Her forklarer forsvarsministeren, at de danske rammebidrag

på 923 mill. kr. for 1980-84 på grund af dobbeltbeslutningen må forøges med 75 mill. kr. – det danske bidrag til raketanlæggene – men, siger forsvarsministeren, dette forudsætter, at det nye udvidede 5 års program, som altså så skulle have været på 923 plus 75 mill. kr., betragtes som en helhed, at INF-udgiften ikke afholdes specielt af forøgelsen. Med andre ord, infrastrukturkontoen er ét stort forskelsløst hul. Der kan ikke differentieres, ikke øremærkes. Det eneste, vi ved, er, at Danmark betaler 3,7 pct. af det samlede beløb. Eller er det bare en politisk trussel, som forsvarsministeren ved den lejlighed bruger over for raketmodstanderne, at INF-udgifterne ikke kan pilles ud, så vælter det hele, en trussel, som slet ikke holder stik? Det vil jeg gerne have forsvarsministerens svar på.

Jeg vil også gerne høre, om nogen her til stede kan besvare mit 6. og foreløbig sidste spørgsmål, for nu er taletiden omme: hvor er statsrevisorerne henne i hele denne sag? Er det måske en særlig klassificeret del af statsregnskabet, som de ikke må røre ved?

Svend Erik Hovmand (V):

Jeg vil gerne på dette tidspunkt benytte lejligheden til at takke for de venlige bemærkninger, der har lydt i forbindelse med udvalgsarbejdet, og for et godt og kollegialt samarbejde i finansudvalget.

Jeg kan helt tilslutte mig de positive bemærkninger, der er gjort omkring finansudvalgets sekretariat. Jeg kan oplyse, at udvalget har behandlet finanslovsforslaget på ikke færre end 14 møder, og i forbindelse med behandlingen er der udfærdiget og modtaget 433 bilag og stillet ikke færre end 422 spørgsmål.

Udvalgsbehandlingen har resulteret i, at vi over for folketinget har fremlagt et materiale på næsten 1.000 trykte sider i form af betænkning, tillægsbetænkning og bilagshæfter, og hertil kommer endnu en række ændringsforslag, som er stillet uden for tillægsbetænkningen. Alt i alt et meget omfattende materiale.

Til sidst kan jeg nævne, at der er stillet i alt 739 ændringsforslag. Heraf er de 354 fra regeringen og de 385 fra partierne uden for regeringen.

[Svend Erik Hovmand]

Der er altså ydet en efter min opfattelse overordentlig stor indsats af de 3½ medarbejdere, som er i finansudvalgets sekretariat, og jeg kan helt tilslutte mig de anerkendende bemærkninger, der fra alle sider i udvalget er fremkommet i dag.

Arentoft (FP):

Der har jo været stillet mange spørgsmål i anledning af dette med Århus tandlægehøjskole, og der er også stillet spørgsmål til undervisningsministeren, som vi nok får nogle svar på, men jeg vil da godt lige føje lidt til og først citere lidt fra B.T. i går under overskriften »Panik på tandlægehøjskolen«. Der står: »Skal Århus tandlægehøjskole nedlægges?

Ja, for det har de radikale under et nattemøde med finansminister Henning Christophersen – jeg var ikke med til mødet – været med til at beslutte, siger undervisningsminister Bertel Harder.

Nej, det har vi ikke besluttet, vi har kun besluttet, at der skal spares 38 mill. kr. på tandlægeuddannelsen, ikke hvordan, siger den radikale Jens Bilgrav-Nielsen. Og han var med til mødet hos finansministeren.«

Jeg vil gerne stille det spørgsmål: kan vi i folketinget være bekendt at behandle en sag af den karakter på den måde?

Bemærkningerne til ændringsforslag nr. 733 indledes med: en afvikling af tandlægeuddannelsen ved Århus tandlægehøjskole iværksættes, således at der ikke optages nye studerende fra 1984.

Det er jo en alvorlig beslutning, som er truffet i et nattemøde, og uden at man har orienteret tandlægehøjskolerne. Jeg synes, det er under lavmålet. Og så kommer der et brev fra undervisningsministeriet dateret i går, hvor man ligesom prøver at strø lidt sukker over det.

Jeg synes simpelt hen, det er fantastisk, at man kan gøre det på den måde. Nu har man moderniseret Århus tandlægehøjskole for 40 mill. kr. Det svarer næsten til det, man engang lavede i søværnet, hvor man tog et af de gamle panserskibe fra før krigen og gav det nye kobberkedelrør. Det var en meget dyr reparation, og lige så snart man var færdig med denne reparation, sendte man skibet til ophugning. Den slags tåbeligheder skulle man i alt fald ikke gøre senere.

Samtidig er man i gang med at overføre Københavns tandlægehøjskole til Panuminstituttet, og der er afsat et beløb på 1,4 mia kr. til det og flere hundrede millioner i de følgende år. Var det ikke mere rimeligt at spare dér? Nu har man altså forbygget sig på dette Panuminstitut, og så skal man prøve at finde nogle, man kan sende ind i de enorme lokaler, og så er øjnene faldet på Københavns tandlægehøjskole. Jeg kan simpelt hen ikke få disse ting til at hænge sammen, og jeg er spændt på, hvad undervisningsministeren svarer.

(Kort bemærkning).

Bilgrav-Nielsen (RV):

Jeg forstod, at det sidste indlæg var et forsvaret for tandlægehøjskolen i Århus. Jeg synes, det var et godt forsvar, og jeg vil gerne spørge hr. Arentoft, om hans indlæg betyder, at fremskridtspartiet trækker sit forslag om at spare 40 mill. kr. på tandlægehøjskolen i Århus tilbage.

(Kort bemærkning).

Arentoft (FP):

Bevillingen til tandlægehøjskolen er i øjeblikket på 67 mill. kr., og vi vil spare de 40 mill. kr. Det er ikke en nedlæggelse. I øvrigt vil jeg gerne tilføje, at der er vel bred enighed i dette ting om, at uddannelsen skal skæres ned.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

I dagens aviser kan man læse en valganonce fra socialdemokratiet, som må have kostet et sted mellem ½ og 1 mill. kr., og hvori man begrundler, hvorfor man stemmer imod finansloven for første gang i 53 år.

Første punkt i begrundelsen, som består af fire punkter, er, at man ønsker en øget indsats over for ungdomsarbejdsløsheden, og derfor vil jeg gerne starte med at komme med et par principielle bemærkninger om den sag, således at tinget og offentligheden kan gå sagen efter i sømmene og se, om socialdemokratiet har grund til at være forarget over det, der er sket i det seneste år sammenlignet med det, der er sket i de foregående år.

Regeringen sagde i åbningstalen, at bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden var

[Undervisningsministeren]

en af dens allerhøjest prioriterede opgaver. Udgangspunktet i det forløbne år har været handlingsprogrammet, de 32 punkter, som startede en lang række initiativer for at forbedre de unges uddannelsesmuligheder. Der er blevet oprettet langt flere nye uddannelsespladser end i noget tidligere år. I 1980 gik omkring 110.000 i gang med en uddannelse. I år kan 130.000 komme i gang. Tallene taler for sig selv. Der er i de sidste år sket mere end i de foregående år.

Disse resultater er opnået gennem en ny strategi, en strategi, der går ud på midlertidigt at sætte en ekstra stol ind, at opløse stive godkendelseskriterier, aldersgrænser og adgangsbetingelser i det hele taget, kort sagt skabe et mere åbent uddannelsessystem, der modvirker dobbeltuddannelser og kødannelser. Det er en strategi, der allerede har vist sig effektiv, men dens virkninger vil først for alvor slå igennem i de kommende år. Den har skabt håb hos de unge om, at det nu går mod tider med mindre adgangs begrænsning og med flere uddannelsespladser at vælge imellem.

Socialdemokratiet siger i dagens valgannonce, at man vil have en ungdomsgaranti. Det har man også tidligere sagt. Det sagde man også, da man havde regeringsmagten. Vi er helt med på den halvdel af forslaget, som forudsætter flere uddannelsespladser, og jeg har jo redegjort for, at på det punkt har vi været ganske flittige og kan mageligt måle os med den tidligere regering.

Problemet er, at begrebet garanti rejser forhåbninger, som det i praksis vil være næsten umuligt at indfri. Vi har jo masser af ledige uddannelsespladser i dag, men ikke lige dem, de pågældende helst vil have, og sådan vil det desværre altid være.

Jeg har for nylig deltaget i et nordisk undervisningsministermøde i Helsingfors. Det var mit indtryk fra det møde, at man i de andre nordiske lande, hvor man også har talt om ungdomsgaranti i mange år, uden at det rigtig er blevet til noget, nu er på vej bort fra begrebet garanti, fordi man ganske enkelt har opdaget, at det er et farligt ord, som lover mere, end det kan holde.

Så vil jeg godt sige noget om det fremadrettede. Først om praktikpladsproblemet.

Som bekendt er der mange praktikpladsmuligheder, som ikke udnyttes i dag. En række virksomheder er for specialiserede til

at kunne godkendes til en hel faglig uddannelse. De ville derimod kunne godkendes, hvis de deltog i en kombination med andre virksomheder, som heller ikke kunne godkendes, men som måske er ensidige på en lidt anden måde. Således kan to eller flere virksomheder tilsammen godkendes som en uddannelsesplads. Dette er vi i fuld gang med. Reglerne blev lavet færdig i sommer.

Det, der nu står tilbage, er, at vi for alvor får sat de faglige udvalg, skolerne og arbejdsformidlingerne i gang med at stimulere virksomhederne til at indgå kombinationsaftaler efter disse nye regler. Hvis der i den bestående lærlingelov er en hindring for, at det kan ske for lærlinguddannelserne – dér kan man nemlig kun udstationere, ikke kombinere – vil regeringen komme med et lovforslag, så vi kan fjerne den hindring. Det var det første.

For det andet vil erhvervsskolerne blive inddraget i løsningen af praktikpladsproblemet, således at en del af praktiktiden kan tilbringes på skolen. Det er dyrt, og det er ikke uden ulemper, men vi må tage utraditionelle metoder i brug. Formålet er også med dette initiativ, at vi kan udnytte alle de titusinder af ikke-godkendte virksomheder som uddannelsessteder. De unge, der får plads i sådanne virksomheder, skal altså på skolen have den supplerende oplæring, som de ikke-godkendte virksomheder ikke kan give dem.

Det, der er tale om, er en slags kombinationspladser, hvor skolen indgår i kombinationen. Der ligger her et enormt ubrugt potentiel af uddannelsespladser, som vi midlertidigt må udnytte. De tekniske skoler må altså i en midlertidig periode være værkstedsskoler, og handelsskolerne må på samme måde tilbyde nogle kvalificerende kurser.

Et tredje tilbud til de praktikpladssøgende bliver den nye ældreomsorgsuddannelse. Her har forhandlingen med de involverede organisationer trukket lidt ud, men jeg regner fortsat med enighed om uddannelsen i denne vinter, så der kan optages de planlagte 1.000 elever, og det vil bl.a. komme praktikpladssøgende på HK-området og serviceområdet til gode.

Et fjerde tilbud bliver en ny butiksassistentuddannelse, som er en kort praktisk andendelsuddannelse, der ligeledes udnytter virksomheder, som i dag ikke kan godkendes

[Undervisningsministeren]

som almindelige lære- og praktikpladser. Det drejer sig bl.a. om mange af de butikstyper, som der så ofte har været rejst spørgsmål om her i tinget. Man har spurgt skiftende ministre: hvorfor kan de ikke godkendes? De kan altså ikke godkendes, men nu kan de bruges til en ny uddannelse og derved få deres uddannelseskapacitet udnyttet.

For det femte vil vi som bebudet her i foråret etablere en industriel grunduddannelse, som der nu næsten er enighed om med arbejdsmarkedets parter. Jeg regner med, at vi i 1984 kan begynde undervisningen ved en række erhvervsskoler og nogle specialarbejderskoler, tilrettelagt ud fra lokale behov. Dette alene skulle give et par tusinde pladser.

Jeg lægger vægt på, at vi derved får udnyttet bl.a. den tomme kapacitet, som er opstået ved, at vi på bygge- og anlægsområdet har næsten 2.000 ledige pladser i øjeblikket. Det betyder selvfølgelig, at vi også har ledigt apparatur og ledige lokaler. Det vil vi søge at udnytte til denne nye industrielle grunduddannelse.

For det sjette vil vi fortsætte indsatsen med at skaffe flere lærepladser bl.a. gennem handelsmedhjælpereksamen, som kan tilbydes ved alle handelsskoler, hvis der melder sig nok. I år er der indgået 3.000 flere lærekontrakter end sidste år. Vi vil gå videre ad den vej.

Jeg håber, man har bemærket, at der er kød på disse seks punkter, jeg har nævnt. Det er vort mål, at vi ved hjælp af disse punkter og andre kan nå op på at skaffe 10.000 ekstra uddannelsespladser og lære- og praktikpladser. Det er sådan, at antallet af lære- og praktikpladssøgende i vinterens løb vil komme ned under 10.000, og selv om der er andre uddannelsessøgende end de lære- og praktikpladssøgende, vil man alligevel kunne se, at der her er noget, der virkelig letter vilkårene for de unge og sikrer, at der nu bliver en ende på deres ventetid og på deres forældres og families bekymringer.

Derfor er vi også inde i overvejelser om at udvide det såkaldte sommerløfte, som jo i de sidste år er givet til de unge, der forlader folkeskolen. Vi overvejer, om vi kan give et lignende løfte også til andre grupper end dem, der lige forlader skolen.

Til slut kan jeg oplyse, at regeringen er meget opmærksom på, at den nuværende

ordning med tilskud til virksomheder, som enten opretholder eller øger antallet af lærepladser eller praktikpladser, udløber med året 1984. Vi må selvfølgelig sætte noget i stedet. Vi overvejer for tiden forskellige løsningsmodeller, som vi senere vil fremlægge til drøftelse.

Hvis jeg kort skal sammenfatte det, jeg har sagt, kan jeg sige det på følgende måde: vi lovede sidste år at søge at skaffe 10.000 ekstra uddannelsespladser og lære- og praktikpladser. Det lykkedes. I år lover vi, at vi vil søge at skaffe 10.000 til. Jeg tror, det lykkes, og det er bl.a. for at få råd til disse foranstaltninger, at det er nødvendigt at spare hist og her også inden for undervisningsministeriets område.

Så vil jeg godt gå over til de konkrete spørgsmål, som er stillet mig af specielt hr. Bilgrav-Nielsen, fru Dorte Bennedsen, hr. Arentoft og hr. Bernhard Baunsgaard.

Først hr. Bilgrav-Nielsen. Han spurgte, hvordan det går med den grundstøtte til alle højskoleelever, som der har været talt så meget om. Jeg kan meddele, at det går godt. Regeringen agter at sætte den i værk til august. Vi mener, vi kan lave en sådan støtte på fornuftig måde inden for de bevillinger, vi har. Hvis vi skal blive enige med f.eks. hr. Bilgrav-Nielsen om at putte flere penge i ordningen, må vi også blive enige om, hvordan vi kan finde disse penge. Det er jeg åben over for.

Så spurgte han, om jeg kunne bekræfte, at folketinget vil få et aktstykke forelagt om fordelingen af de rimelige besparelser på tandlægehøjskolerne, før der disponeres i ministeriet. Mit svar er klart ja. Der vil ikke blive truffet dispositioner overhovedet hverken med hensyn til at afvikle Århus tandlægehøjskole eller noget som helst andet, før dette ting ved sit finansudvalg har fået forelagt et aktstykke, og jeg kan love, at dette aktstykke indeholder andre elementer end det, som der er lagt op til i dag. Det vil sige, at folketinget kan være helt sikker på, at man ikke bliver snydt. Man kan være helt sikker på, at man ikke pludselig bliver fanget af det, der står, thi jeg vil komme til folketinget med et aktstykke, så man derved får mulighed for at udtale sig, stille krav osv., før der foretages noget som helst.

Det, der er så glædeligt i dag, er jo, at der er et solidt flertal inklusive hr. Bernhard

[Undervisningsministeren]

Baunsgaard, hr. Arentoft og hr. Bilgrav-Nielsen, som siger: selvfølgelig skal der spares på denne Danmarks næstdyreste uddannelse. Jeg ser, der kun er to hvide kitler tilbage. Det er vel, fordi almindelig arbejdstid er ved at være slut. Jeg kan oplyse, at hver af disse hvide kitler har kostet dette samfund 1 mill. kr. Det er det samme som 20 uddannelsespladser inden for erhvervsuddannelserne, og derfor er det, når der er så stor arbejdsløshed blandt tandlæger på vej, som der er, ganske rimeligt at foretage en ganske betydelig begrænsning af kapaciteten.

Det er der enighed om, og jeg er sikker på, at vi også bliver enige om, hvordan vi vil fordele den. Vi får som bekendt nu et oplæg fra et udvalg med ministeriets tidligere budgetchef, Hammer-Jespersen, som formand. Han er nu direktør for rigshospitalet. Jeg ved, han nyder tillid i såvel Århus som København. Udvalget bliver i øvrigt paritetisk sammensat, så ingen skal føle sig dårligt stillet, og jeg er sikker på, at dette udvalg med dets kompetente ledelse vil skaffe os nogle brugbare alternativer, som det flertal, der stemmer i dag for ændringen, kan blive enig om at sætte i værk.

Så nævnte hr. Bernhard Baunsgaard, og det gentog hr. Arentoft, at det var jo paradoksalt at nedlægge en skole, når man lige havde moderniseret for 40 mill. kr. Ja, jeg har jo levet et paradoksernes liv. Jeg har nemlig brugt utroligt med energi på at bekæmpe Panuminstituttet i København, dets opbygning, og jeg har allerede for syv år siden sagt: har vi brug for denne splinternye tandlægehøjskole midt i København? Bliver der ikke overproduktion af tandlæger? Og jeg har fremsat forslag til folketingsbeslutning her i salen, og vi har stillet ændringsforslag vinter efter vinter.

Så sker der det for mig, at jeg bliver minister præcis i det øjeblik, hvor det hele er bygget færdigt. Og dér står jeg så med en kæmpemæssig investering, som siger sparto til alt, hvad man har i Århus. Lad os sige, at vi i stedet for nedlagde tandlægehøjskolen i København, så ville der rigtig lyde et ramaskrig over den Ebberød Bank-politik, der føres. Jeg har taget min gamle bog »Institutionernes Tyranni« med til debatten i dag. Jeg sidder og trøster mig ved skriftsteder gang på gang under denne finanslovdebat.

Angående referatet fra B.T. vil jeg blot gøre opmærksom på, at da jeg blev ringet op af journalisten og spurgt om, hvad jeg sagde til, at hr. Bilgrav-Nielsen havde sagt et eller andet, så sagde jeg blot: han var med ved bordet, det var jeg ikke. Jeg går ud fra, vi hurtigt kan blive enige om, hvad det var, man blev enig om, og det kunne vi også på 5 minutter i ministerværelset i går eftermiddags. Det, vi blev enige om, er det, jeg her har redegjort for. Der er ingen problemer.

Så vil jeg gerne vende mig til det andet store problem, nemlig Ranum statsseminarium. Jeg er glad for, at der er et meget, meget stort flertal, som står ved seminarieforliget fra sidste år og de heri indeholdte antagelser om, hvilke linjeholdsstørrelser man bør have. Vi sagde nemlig 10. På Ranum har man 3,7 elever pr. linjehold. Der var enighed om, hvor få elever der kan være, og med hensyn til disse kriterier er Ranum desværre faldet helt igennem. Jeg er glad for, at der er et stort flertal, som siger, at når det nu ikke kan lykkes at skaffe elever nok til, at vi kan opretholde et seminarium i Ranum, så må der skaffes erstatning.

Det sidste er jeg næsten allergladest for, og jeg takker både hr. Bilgrav-Nielsen og fru Dorte Bennedsen og de andre, der har udtalt sig, for, at man så tydeligt har sagt: selvfølgelig skal der en erstatningsuddannelse ud til dette landområde og denne kommune, som jo har mindre af den slags end, tror jeg, nogen anden kommune i landet.

Jeg er så fortrøstningsfuld med hensyn til, at vi efter jul kan finde en løsning på ikke mindst erstatningsproblemet, som bliver det svære, at jeg er villig til at lytte til de råd, der er kommet fra hr. Bilgrav-Nielsen, og det blev taget op også af fru Dorte Bennedsen, der havde ordet uden for ordførernes kreds.

Jeg vil gerne lytte til det råd, de gav mig: at jeg burde vente med dette og trække ændringsforslaget tilbage og så tage sagen op lige efter jul, sådan at alt kan foregå med maner.

Jeg vil blot præcisere, at det var i seminarieforliget forudset, at man skulle nedlægge yderligere seminarier, hvis de kriterier, der var opstillet, ikke kunne opretholdes ved tekstanmærkning, men jeg indrømmer, at der nu i forbindelse med at give Ranum erstatning er kommet andre problemer ind i billedet, som gør, at det nok er pænast at ordne

[Undervisningsministeren]

det ved lov, og det vil jeg så gøre. Jeg har undersøgt, om en undervisningsminister kan trække en finansministers ændringsforslag tilbage. Det har jeg fået at vide at jeg kan, og det vil jeg hermed gøre.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Undervisningsministeren har nu meddelt, at han tager ændringsforslag nr. 738 tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er dette ændringsforslag bortfaldet.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Undervisningsministeren havde som i tidligere debatter mange smukke ord tilovers for ungdomsarbejdsløsheden. Nu er det jo sådan, at det, vi debatterer i dag, er finansloven, og dér kan vi jo se, hvordan undervisningsministeren har tænkt sig at handle. Ministeren har nemlig tænkt sig at spare omkring 300 mill. kr. på ungdomsarbejdsløsheden, og det dementerer klart de hensigter, ministeren her gav udtryk for.

Socialdemokratiet må da også konstatere, at det har været meget småt med forhandlinger om dette spørgsmål. Vi opnåede i foråret at forhindre ministeren i at gennemføre, at kommunerne ikke skulle afsætte penge til afhjælpning af ungdomsarbejdsløsheden, og det var vi glade for.

Vi håber selvfølgelig også, at det lykkes for os her i dag med de ændringsforslag, vi har stillet til finansloven, at forhindre undervisningsministeren i at foretage beskæringer i bekæmpelsen af ungdomsarbejdsløsheden. Vi ved godt – det hørte vi i den drøftelse, vi havde med statsministeren – at der nu er 4 ministre, der skal snakke sammen om, hvordan man skal få gjort noget ved ungdomsarbejdsløsheden. Det er selvfølgelig meget godt.

Det store spørgsmål er: hvorfor i alverden har de ministre ikke sørget for at snakke sammen noget før, sådan at der lå nogle konkrete forslag, og sådan at det konkrete forslag, som socialdemokratiet har lagt frem om en ungdomsgaranti, kunne realiseres?

Her mente undervisningsministeren, at det ville skabe nogle forhåbninger hos unge arbejdsløse, og det kan vi helt bekræfte er meningen. Det skal netop skabe nogle forhåb-

ninger, der så skal realiseres, og det er derfor, der skal gives en garanti. Vi kan ikke fortsat nøjes med smukke ord og smukke hensigter, vi må have nogle helt konkrete udspil, der forbedrer situationen for de unge arbejdsløse.

Jeg kan forsikre ministeren om, at vi vil følge denne sag op, og vi håber, at det ikke vil lykkes for ministeren at komme igennem med sine nedskæringer på dette område.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg må først konstatere, at undervisningsministeren er en nøjsom mand, når han kan finde trøst i »Institutionernes Tyranni«.

I øvrigt synes jeg, det var smukke ord i december, vi hørte fra ministeren. Der blev talt om forskellige former for uddannelse og ikke mindst om kombinationspraktikpladser, ting, som ikke angår den finanslov, der ligger her, og i øvrigt ting, ministeren har talt om nu i 5 kvartaler. Jeg synes, det var på tide, han holdt op med at tale, og at der skete noget.

Den hårde kendsgerning omkring finansloven er, at den for de faglige uddannelser indeholder en generel besparelse på 2 pct., og at den herudover har besparelser på 158 mill. kr. på de tekniske skoler og 28 mill. kr. på handelsskolerne, besparelser, som vi i udvalget helt klart har fået oplyst ikke kan gennemføres, uden at der sker alvorlig skade både på de almene fag og i sandhed også på retningsfagene.

Og selv om man så siger, at det må til, hvad ministeren jo siger, kan besparelserne endda ikke gennemføres. Ministeren vil vide, at i hvert fald 30–40 mill. kr. af disse besparelser stadig mangler at blive udmøntet. Det vil sige, at de ikke kan gennemføres og specielt ikke de planer, der ligger for budgetoverslagsårene, uden at der bliver tale om, at man begrænser indtaget.

Når man ser på tallene for jern- og metalområdet, er det helt evident, at der må en begrænsning til, hvis ministerens tal skal være realisable, og det nytter ikke noget, at ministeren så kommer herop og taler om merindskrivning, for merindskrivning løser ikke dette problem. Der er tale om forringelser af uddannelserne, og der er tale om, at der bliver nedskæringer i antallet af uddannelser, så

[Dorte Bennedsen]

vi må sige, at vi er ikke så imponerede over den store indsats for ungdomsuddannelserne.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Undervisningsministeren tager afstand fra, at vi skal gennemføre en ungdomsgaranti, og konstaterer så, at regeringen vil være med til halvdelen, nemlig det, der drejer sig om uddannelse. Jeg synes jo nok, at det har sammenhæng med den strategi, regeringen i øvrigt har på det økonomiske område.

Hvad har ministeren, og hvad har regeringen tænkt sig at gøre for de unge mennesker, der ikke ønsker eller ikke har mulighed for at tage en uddannelse? Det er jo her, vi har store problemer i samfundet. Dette samfund består ikke kun af høvdinge; der er også indianere, som vi er nødt til at gøre noget for, og derfor er det nødvendigt, at vi får lavet en ungdomsgaranti.

Derfor vil jeg gerne spørge, da jeg går ud fra, at undervisningsministeren sidder i det udvalg, der nu har fået så travlt med at lave noget for ungdommen: hvad har regeringen tænkt sig at gøre for de unge, som ikke ønsker eller ikke har mulighed for at tage en uddannelse?

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det drejer sig om nogle bemærkninger vedrørende ungdomsledigheden foranlediget af de socialdemokratiske ordførere.

Hr. Bilgrav-Nielsen har redegjort for, hvilke af de socialdemokratiske ændringsforslag vi vil stemme for, men derudover synes jeg, det kan være nyttigt at se på, hvad der rent faktisk gives fra statslig side til jobskabelse m.v.

Det var sådan, at der på finansloven for 1983 var afsat 1.003.300.000 kr. til løntilskud til privat og offentlig jobskabelse, og at beløbet for 1984 er 100.000 kr. større end det. Det er rigtigt, at der er tale om nogle ændrede prioriteringer. Der er ikke så mange bevillinger til offentlig jobskabelse. Der er øgede bevillinger til den private jobskabelse, og der er øget løntilskud til private. Det er efter det radikale venstres opfattelse en rigtig linje. Alle undersøgelser viser, at det ikke er tilstrækkeligt at give noget til den offentlige

jobskabelse. Det, det handler om, er at skabe nogle tilbud i det private erhvervsliv, for det er kun det, der kan sikre den varige beskæftigelse.

Derfor har det radikale venstre også tilsluttet sig den omdisponering, der her er foretaget fra regeringens side, og derfor stemmer vi ikke for det socialdemokratiske ændringsforslag om den offentlige jobskabelse.

For så vidt angår de tekniske skoler vil undervisningsministeren jo nærmere redegøre for det, men jeg vil godt som generel bemærkning sige, at også vi har selvfølgelig set, at det er store omlægninger, der foregår på dette område, og det er også vores opfattelse, at vi er nødt til at foretage omlægninger på nogle områder for derved at kunne give øgede muligheder på nogle andre områder, og det er i det lys, vi ser den omlægning, der her er sket.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

De 300 mill. kr., vi skulle spare på ungdomsarbejdsløsheden, forstår jeg består af knap 100 mill. kr. på mit område og 200 mill. kr. på arbejdsministerens jobskabelse. Det sidste skal jeg ikke nærmere kommentere. Jeg er sikker på, at arbejdsministeren kan forklare det bedre end jeg, og at hun har en god forklaring på det.

Det blev sagt af fru Ritt Bjerregaard og også af fru Dorte Bennedsen, at nu havde vi talt og talt, og nu kom vi med nogle punkter. Hvorfor kom vi ikke med dem noget før? Nu skal man da ikke glemme, hvordan det var, dengang fru Ritt Bjerregaard og fru Dorte Bennedsen sad i regering. Da kom man, så vidt jeg husker, en gang om året, nemlig hvert forår, med en redegørelse for situationen på lære- og praktikområdet. Det var det, jeg gjorde sidste år på regeringens vegne, og det er det, jeg gør i år på regeringens vegne.

Nu har spørgsmålet om ungdomsarbejdsløsheden jo været ført stærkt frem af hr. Anker Jørgensen. Det har gjort, at jeg synes, jeg skyldte folkettinget en nærmere redegørelse for, hvad det er for elementer, der vil indgå i den redegørelse, vi efter helt sædvanlig praksis kommer med til februar.

Så vil jeg sige om besparelserne, at de, der kan spare, kan jo også skaffe penge, og jeg sagde udtrykkeligt, at nogle af de besparel-

[Undervisningsministeren]

ser, jeg står for, bliver brugt til at skaffe disse ekstra pladser. De har været brugt til det, og de vil blive brugt til det. Men jeg vil da godt gå lidt nærmere ind på disse meget omtalte besparelser på erhvervsuddannelserne, og jeg vil bede især de to tidligere ministre på området lytte godt efter.

Den besparelse, som denne regering har fundet på, er på mindre end 2 procent, for vi havde nemlig den særlige EFG-støtteordning, som jo ikke har med antallet af uddannelsespladser at gøre, med i 2 pct.s besparelsen. Den bliver nu stemt ind igen som led i den stemmeaftale, der er indgået, men derfor er besparelsen altså mindre end 2 pct.

De øvrige besparelser stammer fra 1981. Dengang måtte man nemlig komme med et aktstykke, hvor man fik tilført 80 mill. kr. ekstra, fordi en besparelse, som den tidligere regering gennemførte, ikke kunne klares i første omgang. Så fik man 80 mill. kr. ekstra til at klare det med, men finansministeriet sagde selvfølgelig dengang: så skal I klare problemet selv på længere sigt. Og det er jo det, jeg skal, ligesom min forgænger havde skullet, hvis hun havde siddet i min stol.

Det nye på dette område er altså under 2 pct., resten stemmer fra den tidligere regerings tid. Det står i et notat, som meget hurtigt vil blive oversendt til folketingets uddannelsesudvalg. Jeg har lige fået det og har kun kunnet læse det igennem her. Man må gerne komme hen og læse over skulderen på mig.

Så nævner fru Dorte Bennedsen, at dette med kombinationsuddannelser har jeg talt så meget om, og at jeg snart burde gøre noget ved det. Ja men det har jeg jo også, for i sommer kom der nye regler om det, og der blev sendt ud i hele verden små pjecer om, hvordan det nu kunne gøres. Det, det nu gælder om, er at få det brugt i højere grad. Vi er ved at undersøge, hvor meget det er blevet brugt. Vi vil gøre alt, hvad vi kan, for at det bliver brugt mere.

Og så føjede jeg til, at det, som regeringen kommer med til februar, vil indeholde følgende, nemlig at vi for at sætte fart i det vil lade skolerne gå ind i disse kombinationer. Derved sikrer vi, at der er nogle, der går i gang med det, og vi sikrer, at mange af de ikke-godkendte virksomheder, som måske ikke af sig selv henvender sig, kan komme i den situation, at de direkte bliver spurgt, at de bliver kontaktet. Derved kommer vi ud på

hele det enorme marked, som består af virksomheder, der ikke kan godkendes til lære- og praktikpladser. Det er forbløffende, så mange virksomheder i Danmark der har 40-50 ansatte og ikke en eneste lærling, ikke engang en eneste HK-lærling. Det er det, vi må have lavet om på. Vi må ud til hele dette meget store marked, og det kan vi komme ved at give skolerne et nyt engagement.

Jeg tror, de tidligere undervisningsministre vil indrømme, at dette er en sag, der har været drøftet ret så længe, og den rummer også problemer, for vi kan ikke lide værkstedsskoler her i landet, vi vil heller ikke have dem på længere sigt. Men et element af værkstedsskole tør vi godt acceptere midlertidigt for at få afviklet denne pukke af unge, som ikke kan få lære- og praktikplads.

Det betyder i øvrigt ikke, at det står sløjere til end tidligere. Nej, der er indgået flere lære- og praktikpladskontrakter end nogen sinde tidligere og specielt flere lærekontrakter, men det er altså ikke nok, fordi vi har disse kæmpemæssige årgange, og derfor vil vi tage et ekstra tag.

(Kort bemærkning).

Ritt Bjerregaard (S):

Undervisningsministeren henviste til, at det ikke var så lang tid siden, socialdemokratiet havde haft regeringsansvaret. Det er fuldstændig rigtigt, og derfor er det også værd i denne debat at fremhæve, at det lykkedes os i foråret at få vedtaget, hvad der lidt forkortet har været dækket af udtrykket martspakken, der betød en udvidelse af uddannelsesmulighederne og en udvidelse af mulighederne for også at få et job.

Vi gjorde som bekendt dengang opmærksom på, at det ville blive fulgt op af en ungdomsgaranti, således at vi gav unge en garanti for, at de kom i gang. Det er blevet fulgt op, denne gang i oppositionsperioden både i sidste folketingssamling og i denne folketingssamling. Der mangler i virkeligheden kun en tilkendegivelse fra regeringen om, at man vil gå ind i seriøse drøftelser af dette forslag, for at det kan realiseres.

Og lad mig så gøre en enkelt lille bemærkning til undervisningsministeren, der sagde, at nogle af disse besparelser ville blive stemt ind igen med den stemmeaftale, der er indgået. Jeg må forstå det på den måde, at det fi-

[Ritt Bjerregaard]

nanslovsforslag, der er fremsat, dækker de synspunkter, der har været regeringens, og at undervisningsministeren altså har ment, at disse besparelser var både rigtige og nødvendige, og det var altså besparelser på i alt ca. 300 mill. kr. på ungdomsarbejdsløsheden.

Og så lige en kort bemærkning til fru Lone Dybkjær: vi har intet imod omlægninger, men vi har noget imod besparelser på ungdomsarbejdsløsheden. Vi mener, at der er brug for en forstærket, ikke en formindsket indsats.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg kan nu forstå, at undervisningsministeren vil give den tidligere regering skylden for besparelsen på de 158 mill. kr. på de tekniske skoler. Jeg skal ikke blande mig i, hvem der har skylden for det. Jeg tror, det er temmelig ligegyldigt for de uddannelser og de unge mennesker, der går dér, hvem der har skylden for det.

Jeg kunne forstå, at det radikale venstre nu mener, at der er tale om omlægninger i stedet for nedskæringer. Jeg mener, at det er svært at forsvare en reel besparelse, hvilket der jo er tale om, med, at der skulle være tale om omlægninger. Det er klart for alle dem, der står i dette system, at der vil blive tale om væsentlige forringelser i uddannelserne ved denne besparelse.

Jeg synes, at der er en ret besnærende argumentation i undervisningsministerens måde at fremføre det her på. Han siger: en tandlæge koster samfundet 1 mill. kr., og vi kan få 20 uddannelsespladser andre steder, hvis vi skærer ned på tandlægeuddannelserne. Det kan da lyde meget besnærende. Og mens vi leder efter de 20 pladser, man kan finde andre steder, viser det sig, at man også skærer ned dér. Altså, man spiller de forskellige uddannelser ud mod hinanden, skærer ned ét sted med den argumentation, at man kan finde pladserne andre steder, men det gør man alligevel ikke, for dér skærer man også ned. Jeg synes, det er en uhæderlig argumentation, at man kan finde pladser andre steder, for det har ingen realitet i sig.

Lige en enkelt bemærkning vedrørende praktikpladssituationen: ligesom socialdemokratiet er jeg ikke imponeret over de foranstaltninger, undervisningsministeren ønsker

at foretage. Jeg har ikke stor tro på, at det vil virke særlig meget. Jeg vil godt stille et spørgsmål om en ting, der har været fremme mange gange, og det er om de mange ubesatte praktikpladser. Vi har tidligere haft fremme i debatten, at der er 70.000–80.000 ubesatte praktikpladser, altså pladser, som er der, men som ikke er besat.

Jeg vil godt have en kommentar fra ministerens side til dette problem og spørge, om det ikke var en idé at gøre en målrettet indsats for at få disse godkendte, men ubesatte praktikpladser besat.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg synes, der skal være en vis sammenhæng og orden i tingene. Derfor vil jeg sige, at det er korrekt, at der i tidligere tid er givet en række bevillinger for 3–4 år ad gangen, og det er også korrekt, at filosofien bag det var, at når ungdomsårgangene var faldet drastisk, så var der jo ikke nogen mening i at have uddannelsespladser til flere, end vi havde unge.

Men punkt 1: ungdomsårgangene er altså ikke faldet endnu. Årgangen af 16–17-årige er den største, vi nogen sinde har haft, og det er jo de aldersgrupper, det her drejer sig om.

Og punkt 2: selv om man accepterede ministerens tankegang, så var der, som jeg hørte tallene, stadig sparet i denne finanslov 106 mill. kr. mere, og det var vel at mærke oven i den generelle 2 pct.s besparelse. Det har aldrig været tanken fra vor side, og ministeren kan ikke gnubbe ansvaret for det af på den forrige regering.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det skal for det første være en generel bemærkning til undervisningsministeren.

Jeg synes, det vil være udmærket, hvis vi bl.a. foranlediget af denne debat kan få en smule oprydning på feltet. Det har været generende de sidste 3 år – med al respekt for de tidligere regeringer – at det har været midlertidige stillinger på midlertidige stillinger, og ingen mennesker har nogen steder efterhånden kunnet finde ud af, hvilke stillinger der var hvad, og hvilke man kunne regne med eventuelt senere blev permanente.

[Lone Dybkjær]

Det, jeg i øvrigt tog ordet for, var for at sige, at der faktisk i forhold til 1983 er tale om en aktivitetsudvidelse, idet man i 1983 – så godt som man nu kan formode det, når vi mangler december måned – på løntilskud til den private og den offentlige jobskabelse vil have en aktivitet, der er på 586 mill. kr., og i det nye år vil have en aktivitet, der er på 1.130 mill. kr. Det vil altså sige, at der er tale om en aktivitetsudvidelse, og der er samtidig tale om en omlægning.

Nu er jeg udmærket godt klar over, at det for så vidt angår den offentlige jobskabelse tog ret lang tid, inden den kom i gang i 1983, og derfor kan man ikke regne årene fuldt ud på den måde, men alligevel vil der samlet være tale om en fordobling af aktiviteten i forhold til 1983, og det synes jeg man skal mærke sig.

Derudover vil der være tale om en omlægning. Jeg må sige, at det er i overensstemmelse med radikal tankegang, at man omlægger fra det offentlige til det private. Det viste sig i forbindelse med løntilskuddene til det private, som jeg i øvrigt ikke mener bør være en permanent ordning, men i allerhøjeste grad også kun midlertidig, at der var tale om en indkøringsperiode, inden man begyndte at udnytte det, og det samme mener vi vil være tilfældet for den private jobskabelse.

Jeg vil godt understrege, hvad jeg også sagde i mit tidligere indlæg, at det er kun, når der er tale om privat jobskabelse, man kan regne med, at der er tale om noget permanent. Det gælder ikke, når det angår offentlig jobskabelse.

(Kort bemærkning).

Anker Jørgensen (S):

Vi står jo i virkeligheden her ved et af de allervigtigste punkter i den aktuelle situation, også omkring finanslovsforslaget.

Undervisningsministeren sagde, at man havde gjort en forfærdelig masse fra regeringens side. Jeg vil egentlig ikke underkende det, der rent faktisk er gjort, men jeg vil tillade mig at sige til undervisningsministeren, at det, der er sket fra regeringens side i den forløbne periode, er sket helt og fuldt og alene på de initiativer og de lovforslag og de ting, som den tidligere socialdemokratiske regering har gennemført. Det er det første.

For det andet har regeringen i den samme periode søgt at reducere, at skære, at forhale de initiativer, den tidligere regering er blevet enig med et flertal i folketinget om. Det var socialdemokratiet, der med martspakken gennemførte jobskabelsen og en række andre foranstaltninger. Vi var glade for, at det trods alt lykkedes, selv om jobskabelsen ikke blev så god, som vi havde ønsket det.

Jeg mener, det er vigtigt at understrege, at mange af disse initiativer er lavet under den tidligere regering, mens den nuværende regering faktisk har svækket dem. F.eks. foreslår man nu minus 300 mill. kr. til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Tidligere har man forsøgt at fjerne lov nr. 488. Heldigvis var der et flertal, der forhindrede regeringen i det.

Det fortæller os lidt om, at hvis regeringen havde mere magt, end den har, ville de tendenser, der er i regeringens politik, blive endnu stærkere, og det vil sige bl.a. en endnu mindre indsats til bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden. Man baserer det hele på, at det skal erhvervsopsvinget, som man håber kommer, nok klare.

Jeg vil gerne til sidst sige, at det kunne have været løst på en bedre måde, hvis statsministeren ikke havde været så enormt afvisende over for socialdemokratiet i de forhandlinger, som vi indstændigt anmodede regeringen om. Statsministeren var sammen med finansministeren bare afvisende. Det var nej, nej, nej. Statsministeren vil hverken forhandle til den ene side eller til den anden side, og det gælder noget så aldeles afgørende som ungdomsarbejdsløsheden.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Vejen til et vist sted er brolagt med undskyldninger. Jeg synes nok, at fru Lone Dybkjær kommer lidt let om ved det ved at sige: ja, jeg ved godt, at loven kom senere i gang, end det var hensigten.

Det er korrekt. Vi har haft en indkøringsperiode med jobskabelsloven. Ministeren har endnu ikke ansat de konsulenter, der skulle ansættes for at få gang i den lov, som det radikale venstre lagde stemmer til.

Og så kommer man og siger, at fordi der ikke er brugt mere end knap halvdelen på godt 8 måneder, så kan vi godt beskære i

[Kaj Poulsen]

den anden ende, fordi vi skal have det over i den private regie. Vi er ikke uenige i, at det ville være lykkeligst at få arbejdspladserne i den private regie, men det har fru Lone Dybkjær parti jo selv forhindret ved at lave en 25 års grænse i jobskabelsesloven.

Hvis vi går de rapporter igennem, vi får fra arbejdsformidlingskontorerne og arbejdsmarkedsnævnet for øjeblikket, kan vi se gentagne gange, at man er blevet forhindret i at ansætte unge, fordi man ikke kan bruge jobskabelsesloven med de forhindringer, fru Lone Dybkjær har lavet. Derfor er der behov for en voldsom offentlig indsats på dette område.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg tror, fru Dorte Bennedsen og jeg kan blive enige om, at ungdomsårgangene må være faldet præcis så meget, som man forudså, da man i 1981 lavede finanslov og aktstykker.

Jeg har aldrig beskyldt den tidligere regering for, at den ikke kunne tælle, og for, at den ikke kunne finde ud af, hvor mange unge der dengang var 13 år. Derfor kan man også regne ud, hvor mange unge der nu er 16 og 17 år. Så det argument, at ungdomsårgangene nu skulle være blevet større, end man havde ventet, går jeg ud fra at vi kan lade ligge.

Tilbage bliver spørgsmålet, om der er tale om skjulte besparelser i form af midlertidige stillinger, som ikke forlænges. Det vil jeg meget gerne sende en udtømmende redegørelse om til uddannelsesudvalget. Det er min formodning, at det er der ikke tale om efter de oplysninger, jeg er i besiddelse af i øjeblikket. Der er tale om, at den nye besparelse er mindre end 2 pct., og at det gamle daterer sig tilbage til 1981. Når det er lidt vanskeligt at tilpasse sig sparekravene fra 1981, skyldes det, at man ikke kunne nå dem i 1981 og derfor måtte rette det op med 80 mill. ekstra, som man selvfølgelig ikke har på længere sigt. Det er hovedårsagen til, at det ser stort ud, at det ser svært ud, og at det er svært nu.

Jeg håber i øvrigt, at vi kan få en rimelig tilpasning til disse ressourcekrav, for selv om vi gerne ville have flere penge, så må vi indrømme, at vi har verdens bedst forsynede erhvervsuddannelsessystem. Der er ingen, der

når os så langt som til skulderen på det punkt.

Hr. Kaj Poulsen fik jeg ikke svaret på hans første indlæg. Han sagde, at det ikke var nok, at vi ville være med til den halvdel af ungdomsgarantien, der hed flere uddannelsespladser, og spurgte: hvad så med den anden halvdel? Hvad med dem, der ikke er motiveret for en uddannelse? Det er der flere af dem, der siden har haft ordet, der har nævnt.

Ja men det er jo for deres skyld, at vi bl.a. skal gøre noget for mesterlæren. Der er blevet 3.000 ekstra pladser. Det er vigtigt for netop den gruppe. Det er for deres skyld, vi skal have den industrielle grunduddannelse. Jeg nævnte, at målet er 2.000 ekstra pladser. Det er en meget kort praktisk orienteret uddannelse, som netop sigter på den gruppe. Jeg nævnte butiksassistentuddannelsen, som også lige præcis sigter på denne gruppe.

Så hr. Kaj Poulsen må ikke tro, at denne regering ikke er opmærksom på det problem, at der findes en gruppe unge, som ikke er motiveret for en længere teoretisk uddannelse. Det er vi meget opmærksomme på, og jeg tror oven i købet, at vi somme tider er lidt mere opmærksomme på det end hr. Kaj Poulsen og hans partifæller.

Hr. Holger K. Nielsen spurgte, om vi dog ikke kunne bruge alle disse ubesatte praktikpladser. Der er mange ubesatte praktikpladser. Det er dem, vi skal ud og have fat i, og den gruppe ubesatte praktikpladser, vi nu for alvor tager fat i – man har ikke kunnet gøre det før – er de pladser, der ikke kan godkendes, fordi de er for ensidige. Det er dem, vi nu vil kombinere om nødvendigt med skoleophold, sådan at de derved kan blive draget ind og hjælpe de unge i den tid, hvor vi har de store ungdomsårgange.

Hr. Anker Jørgensen sagde, at han ikke ville underkende vores indsats. Jeg vil gerne kvittere med at sige, at jeg vil sandelig heller ikke underkende den tidligere regerings indsats gennem gentagne martspakker og majpakker og andet. Den tidligere regering betragtede det som et stort problem. Det kunne man se på de initiativer, den tog. Den nuværende regering betragter det også som et stort problem, og det mener jeg faktisk jeg har dokumenteret. Det kan man også se af de initiativer, vi har taget.

[Undervisningsministeren]

Men når hr. Anker Jørgensen føjer til, at den indsats, den nuværende regering har gjort, helt og fuldt og alene – sådan faldt ordene – skyldes ting, som han selv søsatte som statsminister, så må jeg gøre opmærksom på, at det, der for alvor har battet noget, er de ekstra stole, det er merindskrivningen, som er en fornuftig foranstaltning i en overgangsperiode.

Denne politik har socialdemokratiet tilsluttet sig i princippet, for det stod i ungdomsgarantiforslaget sidste år. Men når det kommer til det konkrete, burde man næsten forære hr. Anker Jørgensen en årgang af hans partiblade Aktuelt, hvor han vil kunne se, at hans partifæller angriber mig hver eneste gang, der i praksis skal sættes en stol ind. Så er der mudder det ene sted, så det andet sted og det tredje sted, og det har været småt med hjælp. Man kan rejse det spørgsmål, om hr. Anker Jørgensen havde haft ryggrad til at få de ekstra stole sat ind. Der har i hvert fald ikke været megen hjælp til mig på det punkt.

Jeg takker for støtten i princippet, men jeg ville godt have haft lidt mere i praksis.

(Kort bemærkning).

Dorte Bennedsen (S):

Jeg er enig med ministeren i, at vi har verdens bedste uddannelsessystem inden for de faglige uddannelser. Just derfor har jeg så utrolig svært ved at forstå ministerens ønske om at spolere disse uddannelser.

Undervisningsministeren nævner, at han bliver angrebet for de ekstra stole, som er det, der har battet. Jeg forstår godt, at ministeren bliver angrebet for de ekstra stole på de faglige uddannelser, for sagen er den, at den forrige regering udvidede antallet af uddannelsespladser ved at sætte ekstra stole ind, men der er nu altså måde med, hvor mange ekstra stole man kan sætte ind i undervisningslokaler, og når ministeren nu vil presse yderligere ekstra stole ind, så når det ud over bristepunktet. Det er ikke ligegyldigt, om man har 12, eller om man har 16, eller om man har 18 deltagere på et undervisningshold.

Jeg vil gerne spørge ministeren, når han snakker økonomi og siger, det er 2 pct.: vil ministeren benægte, at direktoratet for erhvervsuddannelserne har skrevet til de faglige udvalg, at der er sparet 2 pct. på budget-

terne, og at der derudover skal spares 158 mill. kr. på de tekniske skoler og 28 mill. kr. på handelsskolerne? Selv om man trækker de 23 mill. kr. på EFG-støtten fra de 2 pct., bliver det meget væsentligt ud over de 2 pct.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Ministeren sagde, at vi i Danmark har verdens bedste erhvervsuddannelsessystem. Jeg er enig i, at vi har et vældig godt erhvervsuddannelsessystem, og jeg er også sikker på – dér tror jeg egentlig, at ministeren og jeg er enige – at en forudsætning for, at vi kan komme ud af det hængedynd, vi er i i øjeblikket, er, at vi satser på uddannelsessystemet, ikke mindst erhvervsuddannelserne. Det er en forudsætning for at kunne hamle op med de problemer, specielt med hensyn til den teknologiske udvikling, der vil gøre sig gældende fremover. Jeg synes ikke, at det forhold, at vi har et godt erhvervsuddannelsessystem, er et argument for, at det skal forringes.

Jeg manglede egentlig en kommentar fra ministeren i forhold til de 158 mill. kr., man vil spare i 1984, og som også fru Dorte Bennedsen nævnte i sit korte indlæg.

Vil ministeren ikke indrømme, at denne besparelse uvægerligt vil føre til forringelser af erhvervsuddannelserne? Er ministeren ikke enig med mig i, at en sådan forringelse er i direkte modstrid med de uddannelsespolitiske målsætninger, regeringen og specielt undervisningsministeren har gjort sig til talsmand for adskillige gange, og som netop er, at de unge mennesker skal ind i uddannelsessystemet?

Vi er meget bange for de langsomme forringelser, vi oplever, og som vi jo også oplevede i sommer med erhvervsuddannelserne, hvor man skar, jeg tror, det var 3 uger, af basisåret på EFG med meget kort varsel. Det var også en midlertidig forringelse, sagde man, men vi har angst for, at det vil blive noget permanent.

Lige en kommentar igen til praktikpladssituationen. Jeg stillede et spørgsmål vedrørende de ubesatte praktikpladser, og ministeren svarede, at man var i færd med at finde nye praktikpladser.

Ja men hvis man nu har en række ubesatte praktikpladser, er problemet så ikke blot at

[Holger K. Nielsen]

tvinge arbejdsgiverne til at besætte disse? Det er det, vi ønsker. Det er også det, socialdemokratiet ønsker, har jeg forstået. Jeg mener, at ministeren skulle tage fat på dette problem fremfor at lave alle mulige finurligheder for at finde nye praktikpladser.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Med sin bemærkning om, at der i forvejen er sat ekstra stole ind, og at der derfor ikke er plads til flere, har fru Dorte Bennedsen bekræftet, at der ikke var blevet så mange pladser, hvis hun havde haft ansvaret, og det kan hun have haft sine gode grunde til. Jeg siger blot, at man kan angribe os for mangt, at der er for mange på holdene osv., men man kan ikke påstå, at vi ikke har gjort noget for at skaffe ekstra pladser.

Jeg har ikke benægtet, at der skal spares 2 pct., eller rettere sagt: betydeligt under 2 pct. Jeg har forklaret hvorfor, og at der derudover skal spares noget mere. Jeg har blot sagt, at dette mere hidrører fra 1981. Det vil jeg i øvrigt slet ikke bebrejde den tidligere minister, for jeg tror også, det var et rimeligt krav, hun dengang fik stillet af sin finansminister.

Til hr. Holger K. Nielsen vil jeg blot sige, at jeg mener, at det sidste, vi skal ty til, er tvangsordninger, som fører til, at unge mennesker skal ud i en virksomhed, hvor ingen har ønsket dem, og hvor man kan frygte at de kommer til at friste en meget trist tilværelse.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Der er jo mange former for tvang, og situationen er i dag, at ca. 17.000 unge mennesker er tvunget til at stå uden lære- og praktikplads. Jeg synes, det er et spørgsmål om at vælge, hvilken form for tvang man ønsker. Vi ønsker at tvinge virksomhederne til at besætte de mange ubesatte praktikpladser, der er. Det mener vi er en mere rimelig tvang, end at ca. 17.000 unge mennesker skal være tvunget til at stå uden lære- og praktikplads.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det tal, jeg har, siger ikke 17.000, det siger 14.700. Jeg gør opmærksom på, at der ligger på arbejdsformidlingskontorerne op mod 5.000 ikke-behandlede kontraktansøgninger,

så vi er altså betydelig længere nede, end hr. Holger K. Nielsen tror.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Hr. Bjørn Poulsen har under debatten stillet mig et helt kontant spørgsmål i forbindelse med kompensationer på det sociale område i tilknytning til medicintilskudsnedsettelsen. Hr. Bjørn Poulsen gav ligesom indtryk af, at med de forslag, der er stillet for at kompensere for nedsættelsen af medicintilskuddet, ville der for det første ikke blive tale om en egentlig dækning, og for det andet ville der blive etableret noget nyt og kunstigt. Det må jeg naturligvis klart afvise.

Der er som bekendt 4 forslag til budgetudvidelser for at kompensere for medicintilskudsnedskæringen. For det første en forhøjelse af rådighedsbeløbet for personlige tillæg til pensionister. Jeg skal gøre opmærksom på, at det, der sker her, i realiteten er, at i det øjeblik medicintilskuddet reduceres, øges behovet for kompensation. Det er altså stort set den samme gruppe, som nu bare får et højere beløb. Det er der ikke noget kompliceret i, hverken hvad angår niveau eller omfang.

Det samme gør sig for så vidt gældende, når der er tale om bistandslovens § 46, stk. 1, og § 48, stk. 1. Det er den samme mekanisme: med reduceret medicintilskud vil de mennesker, der falder ind under disse paragraffer, få et højere beløb refunderet.

På de tre områder er der for mig at se ingen problemer, men kort og godt tale om en klar kompensation i forhold til en reduktion af medicintilskuddet.

Det fjerde område er nyt. Det er spørgsmålet om efter bistandslovens § 58 at friholde kronisk syge med meget belastende medicinudgifter. Jeg skulle måske føje til, at det er relativt nyt, for der knytter sig det interessante til spørgsmålet om at yde hjælp efter § 58, at en sådan ordning havde man indtil 1981, da den blev afskaffet af den daværende socialdemokratiske regering. Det er faktisk en genindførelse af en tidligere bestemmelse om at kompensere personer, som er kronisk syge, efter bistandslovens § 58. Så alt i alt må jeg sige, at det for så vidt er en enkel sag at kompensere, at det giver kompensation til modtagerne, og at det er let at administrere.

[Socialministeren]

Så har jeg nogle mere generelle bemærkninger til hr. Bjørn Poulsen, men i øvrigt også til andre, som har været inde på det sociale område.

Hr. Bjørn Poulsen gav udtryk for, at socialistisk folkeparti faktisk ikke orkede at stille ændringsforslag til det sociale budget, fordi der var tale om en så asocial holdning, at det ikke hjalp. Der er grund til at præcisere, fordi denne debat er lidt hul, at der på finanslovsforslaget for 1984 ikke er ét eneste forslag, som forringer det sociale serviceniveau. Det er jo sandheden. Ikke ét eneste forslag, der inden for socialministeriets områder forringer niveauet.

Der er derimod tale om en række forbedringer. Der er tale om, at en førtidspension træder i kraft. Der er tale om, at en betydelig udvidelse af barselorlovperioden træder i kraft. Der er tale om en betydelig forbedring af fripladsreglerne. Der er tale om forbedrede forhold for personer med vidtgående handicap. Det er en række forbedringer, som det har været muligt selv under den økonomiske krise at gennemføre.

Så påstanden om en socialpolitik, som er ude af balance, er ikke holdbar, den bliver mere og mere hul. Det demonstreres meget klart af den måde, finanslovsforslaget for 1984 er bygget op på.

(Kort bemærkning).

Bjørn Poulsen (SF):

Jeg skal naturligvis takke socialministeren for svarene. Jeg vil dog tillade mig at påpege, at det, der sker, er, at der er flere, der skal henvende sig på bistandskontoret, i forhold til tidligere, og det synes jeg ærlig talt er en forringelse for nogle mennesker.

Den anden ting, jeg ville sige, var, at når jeg siger, at vi ikke mener, vi til dette finanslovsforslag kan stille ændringsforslag på socialområdet for at genoprette det, der er sket, så er det, fordi vi ikke synes, at den tidligere socialdemokratiske model var særlig god. Vi mener, at socialpolitik på mange, mange områder er nogle helt andre ting end det, vi hidtil har kendt i Danmark.

Jeg sagde ikke i går, at der var direkte forringelser, men at der var nogle plusser og nogle minusser. Der er bare det ved det, at de store forringelser fra sidste år er blevet videreført. At der er sket noget positivt på

pensionsområdet, er jeg fuldt ud klar over, men det er jo en videreførelse af det, der er sket sidste år. Det, vi kunne have ønsket, var, at varighjælpshistorien var kommet væk. Det er altså ikke lykkedes, og det er der ikke noget at gøre ved, det er der ikke flertal for i øjeblikket, men jeg håber på, at der snart bliver det.

Socialministeren (Palle Simonsen):

Som jeg gav udtryk for for et øjeblik siden, er det stort set den samme gruppe som i dag, der vil få compensation, men det er naturligvis rigtigt, at der vil komme nogle få til, som hr. Bjørn Poulsen gør opmærksom på. Men det må jo netop være opgaven for et socialt sikkerhedssystem at redde de mennesker, som ikke har mulighed for selv at klare det, så det er et spørgsmål om at samle op.

Så vil jeg da med glæde konstatere, at det, hr. Bjørn Poulsen argumenterede i forhold til, er den socialdemokratiske model. At SF måske har en anden opfattelse, er en anden sag. Jeg argumenterer naturligvis, når vi taler om den generelle socialpolitik, i forhold til den måde, den har været ført på gennem en række år. Det er i forhold til det, jeg gør opmærksom på, at der er en række forbedringer, som er indarbejdet i finanslovsforslaget for 1984, og at der ikke er ét eneste nyt forslag til reduktion af det sociale serviceniveau.

Så kan man som hr. Bjørn Poulsen tale om nogle forslag, som blev gennemført for et år siden. Det er karensdagen som det ene store besparelsesområde og bestemmelsen om varig hjælp som det andet område. Dér gør jeg bare opmærksom på, at efter de korrektioner, som blev vedtaget i går – lykkeligvis af hele folketinget – mener jeg nok, man kan sige, at der er rettet betydeligt op på dette område.

Forsvarsministeren (Hans Engell):

Hr. Birkholm stillede mig forskellige spørgsmål om NATOs infrastruktur. Jeg kan indledningsvis sige til hr. Birkholm, at en stor del af svarene på de spørgsmål, han stillede, kan han finde i den beretning, som statsrevisorerne afgav den 1. marts i år, hvor der meget detaljeret redegøres for infrastrukturpraksis herhjemme og i NATO.

Jeg kan dog sige, at praksis er den, at infrastrukturarbejderne planlægges dels i 5 års,

[Forsvarsministeren]

dels i 1 års programmer. De bygger først og fremmest på forslag og på en meget grundig behandling i de militære kommandoer, i NATOs militærkomité, hvor man særlig vurderer de forsvarsmæssige synspunkter, og endelig i infrastrukturkomiteen, hvor man ser på de mere tekniske og finansielle sider. Danmark er naturligvis med begge disse steder. Herefter går det med en indstilling til behandling i rådet og i forsvarsplanlægningskomiteen, DPC, hvor ministrene tager stilling til det samlede 5 års program og til de totale beløb.

Hele vejen igennem er der en dansk parlamentarisk indflydelse på drøftelserne herom. I forbindelse med 5 års programmerne skal forsvarsministeren indhente finansudvalgets principielle tilslutning, og hertil kommer godkendelsen af de enkelte 1 års programmer, som også forelægges folketingets finansudvalg.

Hr. Birkholm var inde på spørgsmålet om afregningen af infrastrukturbeløbene. Derom kan jeg sige, at princippet bygger på, at de beløb, landene lægger ud, ikke passerer NATOs centrale organer, men der sker en indbyrdes afregning efter en fast procedure, hvor også det danske forsvarsministerium hvert kvartal modtager afregninger, så vi ved, hvem der har penge til gode, og hvem der skal betale, og hvor meget vi selv skal af med. Der er altså tale om kvartalsvise afregninger. Det er et meget effektivt system, som fungerer godt, og som har fungeret godt i en lang årrække.

Med hensyn til det beløb, der optages på den særlige infrastrukturbidragskonto på finansloven, hviler det på et skøn over de betalinger, Danmark skal præstere af fællesfinansierede arbejder udført af og i medlemslandene i det pågældende finansår. Størrelsen af det beløb er afhængig af omfanget af de bevillinger, der gives, samt helt klart af den hastighed, hvormed arbejderne gennemføres. Finansudvalget har givet tilslutning til, at Danmark til gennemførelsen af infrastrukturprogrammet, altså 5 års programmet, i perioden 1980-84 yder et bidrag på i alt ca. 950 mill. kr., hvoraf de 26,7 mill. kr. vedrører bidrag til arbejder i forbindelse med INF. Det er korrekt, som hr. Birkholm anfører, at der er sket en stigning på hele infrastrukturens side. Det er en understregning af, hvilken værdi og hvilken vægt alliancen tillægger denne side af samarbejdet. Lad mig for en

ordens skyld tilføje, at vores infrastrukturbidrag jo afholdes inden for det samlede forsvarsbudget.

Med hensyn til kontrollen med de beløb, der går til INF, og som er gået til INF, er det sådan, at Danmark i 1981 i NATO principielt tiltrådte, at det nuværende 5 års program udvides med henblik på gennemførelse af en række INF-arbejder. Udvidelsen vil medføre en dansk udgift på ca. 75 mill. kr., der skal fordeles over en række år. Den accept, der dengang blev givet, blev – som tilfældet naturligvis også er i dag – givet under forbehold af finansudvalgets tilslutning.

Ved den forespørgselsdebat, der var her i tinget for ca. 1 år siden, den 7. december 1982, blev det besluttet, at det danske bidrag til INF-arbejder indtil videre skulle begrænses til 26,7 mill. kr. Finansudvalget har på dette grundlag den 2. maj i år kun tiltrådt en udvidelse af 5 års rammen, der svarer til disse 26,7 mill. kr. I overensstemmelse med folketingsbeslutningen af 7. december har Danmark også efter den nævnte dato taget forbehold over for NATOs konkrete bevillinger til INF-projekter, og ved udarbejdelsen af finanslovsforslaget har vi i forsvarsministeriet følgelig heller ikke medtaget udgiftsskøn, der vedrører nævnte bevillinger.

Hr. Birkholm kommer ind på spørgsmålet om kontrollen. Jeg kan sige helt klart, at kontrollen med, at vi ikke kommer til at deltage i afholdelsen af sådanne udgifter, er særdeles effektiv, idet den danske repræsentation i NATO i forståelse med NATOs internationale stab ved bilaterale forhandlinger med de 5 europæiske deployeringslande har sikret sig, at der i de hidtil foreliggende betalingsopgørelser ikke er medtaget udgifter til INF-projekter autoriseret efter den 7. december 1982. Det forhold er i øvrigt også beskrevet i statsrevisorernes beretning af 1. marts i år, og finansudvalget er i øvrigt den 25. oktober i år underrettet om betalingsstatus frem til den 1. juli 1984.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg vil gerne starte med at takke finansudvalget for det store arbejde, der også i år er ydet ved behandlingen af finanslovsforslaget. Det er første gang, regeringen selv har lagt et forslag frem, og det vil sige, at arbejdsmetoden i år har været en lidt anden end sidste

[Finansministeren]

år, da regeringen umiddelbart efter sin tiltræden lagde et meget stort antal ændringsforslag frem for udvalget.

Jeg takker for det grundige arbejde, der er gjort. Det er ofte kompliceret og besværligt. Det er det også i år, fordi der til gengæld fra de øvrige partiers side er stillet et stort antal ændringsforslag, og vi skal stemme om mange af disse ændringsforslag, når denne debat er afsluttet.

Finansloven er som bekendt et helt centralt element i vores politiske system, og den gennemarbejdning, der har fundet sted forud for afstemningen i dag, har derfor nødvendigvis været omfattende, ligesom den er uundgåelig og nødvendig for vort folkestyres funktionsevne.

Jeg vil gerne på regeringens vegne sige, at vi har tillid til, at afstemningerne om ændringsforslagene alt i alt vil få et resultat, der er acceptabelt for regeringen, og vi håber naturligvis, at dette resultat senere bliver bekræftet ved vedtagelsen af det samlede finanslovsforslag.

Jeg skal ikke i dag bevæge mig meget ind på de mere generelle økonomiske betragtninger, der kan anlægges vedrørende statsfinansernes udvikling, men dog gøre en enkelt bemærkning om, hvorfor vi finder, at resultatet efter afstemningerne om ændringsforslagene vil være acceptabelt.

Det gør vi, fordi det forslag, regeringen lagde frem for folketinget, plus de ændringsforslag, vi senere har stillet, ved den endelige vedtagelse vil indebære, at de samlede udgifter i 1984 vil blive på knap 188 mia kr., medens indtægterne vil andrage knap 130 mia, hvilket betyder, at underskuddet i 1984 på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet vil udgøre omkring 58 mia kr. eller ca. 1 mia kr. mindre end skønnet, da vi fremlagde selve finanslovsforslaget i august måned i år. Der er altså siden fremsættelsen af hovedforslaget sket en yderligere reduktion af underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet på ca. 1 mia kr.

Vi mener også, at resultatet er acceptabelt, fordi underskuddet i 1984 med dette forslag vil blive mindre end det underskud, vi forventer for 1983. I 1983 skønner vi på nuværende tidspunkt at underskuddet vil blive omkring 59,5 mia kr., i 1984 omkring 1 mia kr. mindre.

Dermed har vi nået et finanslovsresultat, der opfylder nogle af de helt centrale målsætninger, regeringen præsenterede for folketinget, da vi fremsatte finanslovsforslaget i august måned.

Jeg skal i morgen vende tilbage til de mere generelle betragtninger og her koncentrere mig om de ændringsforslag, som præger billedet i dag.

Jeg vil først godt kort opsummere de besparelser og merindtægter, som nu er endeligt udmøntet, og som bidrager til, at vi når de stillede mål.

For det første – det lægger vi selvfølgelig vægt på – er en stor del af de budgetforbedringer vedrørende statsvirksomhederne og de enkelte ministerområders rammeudgifter, som vi præsenterede på det oprindelige finanslovsforslag, blevet fastholdt. Det betyder sammen med reservebesparelser på omkring 1,3 mia kr. ganske væsentlige budgetforbedringer, som folketinget altså accepterer.

For det andet skete der i september, en måned efter finanslovsforslagets fremsættelse, det, at et flertal i folketinget definitivt vedtog reduktionen af de kommunale bloktilskud for 1984 med 1.350 mill. kr.

For det tredje gav aftalen i slutningen af oktober mellem regeringen, fremskridtspartiet og det radikale venstre jo også meget betydelige budgetforbedringer svarende til ca. 5,5 mia kr. Endelig blev regeringen i forrige uge som bekendt enig med det radikale venstre om dette partis tilslutning til yderligere ændringsforslag fra regeringens side, som har en værdi af godt 2 mia kr. Det er klart, at for enkelte af disse forslags vedkommende står der stadig en definitiv udmøntning tilbage.

Hr. Camre stillede ved debattens indledning et lille spørgsmål – det blev også nævnt fra anden side – om, hvordan nu disse budgetreguleringskonti skulle udmøntes. Jeg vil godt som svar herpå sige følgende: for det første vil man bemærke, at der ikke i finanslovsforslaget for 1984 er nogen selvstændig lovreserve. Det er noget nyt. Det hænger sammen med, at de enkelte ministre må være i stand til over kompenserende besparelser på deres egne konti at finansiere eventuel ny lovgivning. Derfor kan man på en række ministerparagraffer i finanslovsforslaget se, at der er opført særskilte budgetreguleringskonti. Det kan man se på kulturministerens om-

[Finansministeren]

råde, på miljøministerens område osv. Det er beløb, de pågældende ministerier altså skal fremskaffe, og de er for størstedelens vedkommende også fundet i løbet af de 4 måneder, der er gået siden finanslovsforslagets præsentation.

Så er der finansministeriets budgetreguleringskonto, altså den, der gælder for budgettet som helhed. Den var som bekendt oprindeligt på 700 mill. kr. Der skete i oktober måned det, at der blev føjet yderligere 400 mill. kr. til ved den aftale, regeringen dengang indgik, og så kom vi altså op på ca. 1.100 mill. kr. Nu er der, kan man se, i ændringsforslagene sket en vis udmøntning af noget af den oprindelige konto, nemlig de 473 mill. kr., som spares ved, at man ikke foretager nye udbetalinger fra den sociale pensionsfond. Til gengæld er der kommet et beløb på 437 mill. kr. på, således at vi egentlig er tilbage i situationen fra oktober med den tilføjelse, at regeringen nu udtrykkeligt gør opmærksom på, at den forestiller sig, at en vigtig del af denne budgetreguleringskonto skal realiseres ved, at staten afhænder sine aktier i Kryolitselskabet Øresund. Vi har ikke ønsket at sætte noget beløb på, hvor meget det kunne blive, for vi ser det ikke som vores opgave at skabe forkerte eller for beskedne eller urealistisk høje forventninger om, hvordan kursen vil være på det papir. Det skal sælges på en helt normal, rolig og fornuftig måde, som giver det bedst mulige resultat for staten og skaber de færrest mulige forstyrrelser for selskabet. Men det er klart, at jeg som finansminister er forpligtet til at udmønte denne budgetreguleringskonto i dens helhed, og det er regeringens hensigt straks i det nye år at tage fat på det.

Så vil jeg gerne sige noget om de enkelte ændringsforslag, der er stillet.

Socialdemokratiet har for første gang i en årrække stillet selvstændige ændringsforslag, og det er et ganske stort tal, og de bevæger sig både på udgifts- og indtægtsiden. Den samlede virkning på de statslige budgetter kan vi vel i første omgang gøre sådan op, at de dækker over foreslåede merudgifter på omkring 4 mia kr. Først var der 3,6 mia kr., og så er der her i sidste runde kommet yderligere 0,4 mia kr. til, så der er altså forslag om øgede indtægter på godt 4 mia kr.

For så vidt angår indtægterne lyder det selvfølgelig lovende, om end det er i stærk

strid med regeringens filosofi, for vi mener ikke, det er rigtigt på nuværende tidspunkt at løfte udgiftsniveauet og samtidig løfte skatte- og afgiftsniveauet. Regeringen er som bekendt modstander af betydelige skatteforhøjelser, og derfor må vi alene af økonomiske grunde afvise forslagene, som de nu står. Vi kan ikke acceptere en forøgelse af selskabsbeskatningen med 2 mia kr. Det er uklogt, og det er hæmmende for investeringsmulighederne. Det, der er brug for netop nu, er, at dansk erhvervsliv kan præstere rentefri, risikovillig egenkapital. Det er derfor uklogt at beslaglægge de midler, selskaberne for første gang i adskillige år kan glæde sig over.

For det andet er det uklogt i den forstand, at det kan svække interessen for at foretage risikobetingede investeringer, hvis man foretager en varig forhøjelse. Jeg går ud fra, at det skal være en varig forhøjelse af selskabskatteprocenten, ellers bliver det jo bare en engangsforestilling. Vi er altså modstandere af det forslag, ligesom vi er modstandere af de merudgifter, det skal finansiere.

Jeg vil godt sige om de øvrige forslag til nye indkomster, at de er noget dubiøse. Det bliver jeg nødt til at gøre opmærksom på, inden vi skal til at stemme om dem. Hvis vi eksempelvis tager forslaget om at begrænse kredittiden for indbetaling af tobaksafgifter, så har socialdemokratiet opført værdien af det ændringsforslag til 500 mill. kr. Den reelle værdi, som vil komme til at figurere på statsregnskabet til sin tid, er 55 mill. kr. Sagen er nemlig den, at når Skandinavisk Tobakskompagni køber deres bandedoler, så bogføres indtægten på salgstidspunktet på statens regnskab, man opfører på statsaktivsiden et tilgodehavende, fordi der er kredittid hæftet på. Vi er jo nødt til at gå frem efter de metoder og de registreringsmåder, der bruges ved finansloven, og derfor kommer der kun 55 mill. kr. ud af hele arrangementet.

Jeg må også sige om et andet forslag, at det er dubiøst. Det nytter ikke noget, at man foreslår, at vi skal skaffe en ekstra milliard kroner ved at ændre reglerne for afregning af ægtefællebeskatning – man vil bruge denne ekstra milliard kroner til at finansiere nogle merudgifter – når man udmærket ved, at regeringen til erstatning for besparelser allerede har stillet forslag om at stramme disse regler med 800 mill. kr. Det forslag til mer-

[Finansministeren]

indtægt leverer kun 200 mill. kr., ikke de postulerede 1.000 mill. kr.

Endelig er der provenukonsekvenserne af leasinglovgivningen. Her postulerer man også, at det vil give en betydelig merindtægt. Jeg bliver nødt til at gøre opmærksom på, at der bliver en dobbeltregning.

Når man tæller det hele op, har socialdemokratiet altså ikke som påstået en budgetforbedring på 500 mill. kr., men så er der reelt tale om et underskud på over 1 mia kr. Det kan man så vælge at tage, men det er altså ikke regeringens ønske, og derfor stemmer vi imod alle disse forslag. De er i modstrid med vores økonomiske politik, og de leverer ikke det bidrag til forbedring af statsfinanserne, der er brug for.

Så er der udgiftsforslagene, og jeg skal bare kommentere nogle af de større.

Regeringen ønsker ikke at gå med til en ophævelse af karensdagen. Folketinget har for ganske nylig tilkendegivet, at det ønsker den ordning opretholdt, og man kan vel også sige, at de erfaringer, vi nu har fået for, hvordan den virker, viser, at der er tale om betydelige besparelser, og det er besparelser, som også kommer til udtryk i regeringens ændringsforslag. Vi har rent faktisk underbudgetteret de statsfinansielle virkninger af besparelserne, for vi budgetterede i sin tid med uændret sygefravær, men som bekendt er sygefraværet faldet ganske stærkt. Det samme vil man i øvrigt se i amter og kommuner. Der vil man i 1983 og 1984 registrere en større besparelse på karensdagen, end man oprindeligt havde regnet med.

Så er der en række forslag til merudgifter på boligområdet. Jeg skal om dem sige, at der blev jo i oktober måned af et flertal i folketinget vedtaget en lovgivning – den havde desværre ligget et stykke tid – der fastsætter kvoten for almennyttige boliger og andelsboliger. Det finder jeg er en ordning, som der ikke er grund til at røre ved, så meget desto mere som vi nu kan se, at der for første gang i flere år er ved at komme gang i det private byggeri. Heller ikke på dette felt behøver vi derfor nogen ensidig satsning på kunstige og kostbare statslige støtteordninger.

Undervisningsministeren har haft lejlighed til på regeringens vegne at kommentere en række af de spørgsmål om erhvervsuddannelser og ungdomsarbejdsløshed, vi alle er optaget af, og som der for et øjeblik siden

var en lille debat om, så det skal jeg lade ligge.

Socialistisk folkepartis ændringsforslag har jeg af gode grunde ikke mange bemærkninger til. De præsenterer ganske klart SFs mere principielle synspunkter, og det synes jeg er helt rigtigt at et parti gør ved denne lejlighed, men jeg går ud fra, at SF ikke har stillet ændringsforslagene i forhåbning om, at regeringen ville give dem sine stemmer eller sin anbefaling. Vi har jo en anden opfattelse end SF af de helt centrale problemers løsning.

Så vil jeg godt sige et par ord om fremskridtspartiets ændringsforslag, om hr. Maisteds lille, rolige indlæg her tidligere på dagen, som jeg lyttede til med stor interesse. Jeg lyttede til det med stor interesse, fordi vi naturligvis godt kender fremskridtspartiets principielle holdning til statsfinansernes ønskelige tilstand. Jeg vil godt medgive – det synes jeg er meget vigtigt bliver sagt ved en lejlighed som denne – at når regeringen kan acceptere et underskud på 58 mia kr., så er det slet ikke, fordi vi synes, at det er noget rart tal. Det er overhovedet ikke det, vi taler om. Nej, det, vi taler om, er at acceptere resultatet af en meget, meget stor indsats, og jeg undrer mig over, at hr. Maisted og også andre i hans folketingsgruppe lægger så megen vægt på at bagatellisere den indsats, som de jo selv har været med til at gøre.

Hvis vi går tilbage til august måned sidste år, altså i 1982, måtte man vurdere statsfinansernes udvikling sådan, at vi i 1984 meget nemt – det fremgår bl.a. af en spørgsmålsbesvarelse, som den daværende finansminister gav i politisk-økonomisk udvalg – kunne være endt med et underskud på 95 mia kr. Vi gennemførte på finanslov 1983 meget betydelige besparelser, brutto omkring 17 mia kr., som vokser i 1984 og bliver på nogle og tredivemilliarder kroner brutto, og oven på dem lægger vi nu yderligere 10 mia kr.

Altså, man kan være uenig med regeringen i forslagene, man kan sige: vi vil ikke have en karensdag, eller man kan sige: vi synes, at folk kommer til at betale for meget, hvis de skal køre med bus, eller man kan komme med andre kritiske indvendinger, men man kan ikke komme og sige, at det slet ikke er noget, for det kan enhver se naturligvis er uholdbart. Det er selvfølgelig noget at gennemføre statsfinansielle forandringer af det enorme omfang. Vi skal jo helt tilbage til –

[Finansministeren]

undskyld, at jeg bruger sammenligningen – statsbankerotten i 1813, der snart har 175 års jubilæum, for at se lignende forskydninger.

Derfor synes jeg altså, at fremskridtspartiet egentlig undervurderer sit eget bidrag. Disse ting er jo faktisk kommet i stand med hr. Maisteds støtte.

For regeringen er det meget vigtigt at understrege, at det her minsandten kun er et skridt på vejen, for vi kan heller ikke leve med et underskud på 58 mia kr. år efter år. Det, der har været brug for, er først at få knækket en farlig udvikling, og det er det, vi oplever med dette finanslovsforslag. Vi oplever, at underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet for første gang i næsten 10 år begynder at gå nedad. Det er en nyhed, det er en afgørende vending. Det burde i øvrigt være et stærkt argument for at stemme for finanslovsforslaget. Det kan vi jo vende tilbage til i morgen.

Næste skridt må selvfølgelig være at give denne udvikling en selvforstærkende kraft, og det forudsætter, at man i de kommende år viderefører og forstærker den politik, der bremser omkostningsstigningerne, styrker konkurrenceevnen og indbygger selvregulerende mekanismer i udgiftspolitikken, så det hele ikke løber fra os. Det har altså med alle sider af de offentlige udgifter at gøre, og derfor er det klart, at regeringen i de efterfølgende finanslove vil gøre alt, hvad den overhovedet kan, for at underkuddet yderligere går ned, så vi kan konsolidere f.eks. alle de gode pengepolitiske konsekvenser.

Jeg skal ikke kommentere fremskridtspartiets enkelte ændringsforslag særlig meget, for regeringen har selvfølgelig i de forhandlinger, der blev ført i oktober, tilkendegivet, hvor vi mente der var mulighed for at bygge bro. Det er klart, at der er forslag, som er meget store, og som vi i særlig grad ønsker at advare imod, for vi skal være opmærksomme på, når vi laver alt det her, at det skal gøres på en sådan måde, at det ikke fører til det modsatte resultat af det tilsigtede. Det nytter ikke noget at afskedige et stort antal offentligt ansatte og indkassere en besparelse, hvis den dukker op som en merudgift alle mulige andre steder. Derfor har regeringen lagt vægt på at få indkomspolitikken og finanspolitikken til at hænge sådan sammen, at i samme tempo det lykkes os at stimulere de private investeringer og den pri-

vate eksport og at normalisere vores kapitalmarked, foretager vi de nødvendige stramninger af finanspolitikken, for at der også er en rimelig social balance i det hele.

Så kommer vi til det radikale venstres ændringsforslag. Regeringen har selvfølgelig med glæde noteret sig, at det radikale venstre har strakt sig så langt, at det vil stemme for de ændringsforslag, regeringen har stillet, og dem har vi også forhandlet os til enighed om. Derudover har det radikale venstre selv nogle ændringsforslag, og dem har vi meddelt vort syn på. Vores syn på dem er, at selv om en række af formålene er noget, man kan argumentere for – man kan f.eks. om noget af det sige: ja men det har vi jo haft indtil i år, hvorfor skal vi så ikke have det næste år, og andre af formålene kan man have politiske ønsker om at fremme – så mener vi ikke, at det er rigtigt at stemme for dem. Vi mener, at det er for kostbart. Vi synes, det er forkert at bruge de 600 mill. kr., og det vil komme til udtryk på den måde, at vi stemmer imod alle ændringsforslagene med undtagelse af et par stykker.

Vi stemmer for ændringsforslaget om at bruge ekstra 22 mill. kr. til teknologisk udvikling vedrørende vedvarende energi. Det gør vi, fordi vi samtidig har fået en forståelse med det radikale venstre om, at olierørsafgiften ubeskåret vil gå i statskassen, og det har vi af flere grunde lagt megen vægt på. Vi vil også støtte et forslag, som indebærer, at der kan ske forhøjelse af DSBs godstakster, og der er yderligere et forslag, som har været nævnt af flere ordførere, vi stemmer for.

Til sidst vil jeg gentage min tak for en grundig behandling i finansudvalget. Der er mange af ordførerne, har jeg bemærket, som i dag har takket finansudvalgets sekretariat. Det har jeg jo ikke mulighed for at gøre, men så kan jeg til gengæld takke finansudvalgets medlemmer for, at de med fortrinlig bistand fra deres sekretariat har været i stand til at give forslaget en grundig og meget detaljeret behandling. Jeg synes, vi gennem hele efteråret har haft et yderst normalt forløb, vel et af de mest normale i lang tid, og regeringen kan erklære sig tilfreds statsfinansielt med det resultat, der tegner sig, såfremt tilkendegivelserne om, hvordan man vil stemme til ændringsforslagene, også kommer til udtryk ved selve afstemningen.

(Kort bemærkning).

Birkholm (VS):

Forsvarsministeren kom med en lang redegørelse som svar på mine spørgsmål i ordførrunden, og jeg vil gerne takke forsvarsministeren for det. Det meste af det, forsvarsministeren sagde, var en repetition af, hvordan strukturen er omkring infrastrukturbevillingerne, altså noget, der er kendt i folketinget. Jeg vil derfor gerne gentage det spørgsmål, jeg stillede forsvarsministeren: hvordan kan det gå til, at forsvarsministeren i finanslovbetænkningen på blad 47, side 398, udtaler:

»For så vidt angår infrastrukturbidragskontoen har Danmark ingen indflydelse på de faktorer, der er afgørende for det årlige bidrags størrelse.«

Desuden vil jeg også gerne gentage det centrale spørgsmål, som jeg stillede: er det ikke rigtigt, at Danmark under alle omstændigheder skal yde 3,7 pct. af de samlede infrastrukturbeløb inkl. de 572 raketter, anlægsbevillingerne hertil, er det ikke rigtigt forstået? Nu forstår jeg, at infrastrukturkontoen slet ikke eksisterer i virkeligheden, den er kun et begreb, et fantom, for man har i virkeligheden bilaterale udligningsordninger mellem de forskellige lande, men er det ikke rigtigt, at hvis Danmark betaler 50 mill. kr. mindre til f.eks. Storbritannien, Vesttyskland, Italien – lande, hvor disse raketter opstilles – så betaler vi 50 mill. kr. mere til andre formål, og andre lande betaler så de 50 mill. kr. til Vesttyskland, England og Italien, således at Danmark alt i alt betaler 3,7 pct. af det samlede infrastrukturbidrag inkl. raketterne, er det ikke rigtigt forstået?

Jeg vil også gerne til slut takke forsvarsministeren for erkendelsen af, at infrastrukturkontoen er stærkt og voldsomt stigende og af voldsomt stigende betydning i NATOs militære program.

Camre (S):

Jeg skal først gøre nogle bemærkninger til finansministeren, som var meget udførlig i besvarelsen af mine spørgsmål vedrørende budgetreguleringskontiene, men jeg ville nu godt spørge ministeren endnu en gang: vil der på den store budgetreguleringskonto, som nu står tilbage efter forliget mellem regeringen og det radikale venstre, blive an-

vendt en afgift på benyttelse af sygehuse m.v. til udfyldning af denne konto?

Ministeren var inde på vores skatteforslag og nævnte specielt de 500 mill. kr., som vi har fremhævet skulle være provenuet ved en begrænsning af kredittiden for tobaksafgifter. Jeg er naturligvis ikke uenig i de bemærkninger, ministeren gjorde om, hvad størrelsen af disse indtægter vil være på finansloven. Det skyldes jo den særlige bogføringsmetode, der anvendes vedrørende banderoler til tobakspakningerne. Derfor er det klart, at den fordel, der er for statskassen ved, at kredittiden kortes ned, ikke vil give sig udslag på finansloven med den størrelsesorden, men den realøkonomiske virkning – altså det cashflow, som der vil være – vil dog blive forbedret i den størrelsesorden, og jeg tror, jeg kan sige, at det stemmer med de tal, som skatteministeriet har beregnet det til.

Ministeren fremhævede, at aktieselskabsskatten i særlig grad rammer produktionen. Ja, for indeværende år ligger det altså sådan, at mere end halvdelen af en sådan forøgelse af aktieselskabsskatten alene vil blive betalt af banker og andre pengeinstitutter. Så store fordele har de haft af de kursstigninger, der har været på deres papirbeholdninger, obligationsbeholdninger. Jeg tror ikke, ministeren her vil gøre gældende, at det rammer produktionen at beskatte dem.

Jeg vil gerne gøre nogle bemærkninger til den konservative ordfører, hr. Gammelgaard, som fremhævede, at regeringen og socialdemokratiet stod meget langt fra hinanden i den økonomiske politik, og specielt angreb vore genopretningsforslag. Jeg vil gerne sige til hr. Gammelgaard, at jeg mener ikke, det er fair at sige, at socialdemokratiet vil foretage ændringer i den økonomiske politik, der fuldstændig forkaster resultaterne af den formindskelse, som har fundet sted på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettets underskud, for regeringen har nu ved besparelser, nedskæringer og ændringer – der er gennemført nye skatter og afgifter i den tid, regeringen har siddet – gennemført reelle forbedringer af budgetunderskuddet i størrelsesordenen 30 mia kr., og så kommer vi og beder om nogle genopretninger i størrelsesordenen et par milliarder kroner. Det er altså under 10 pct., så det kan ikke forrykke væsentligt i den økonomiske politik – så meget mere som vi tilbyder finansiering deraf.

[Camre]

Flere af mine gruppefæller har gjort bemærkninger til den problematik, som hr. Fogh Rasmussen var inde på omkring ungdomsarbejdsløsheden. Jeg vil gerne gentage, at jeg ikke finder grund til at uddybe dette vældig meget her, fordi det er debatteret så grundigt, men det er i hvert fald åbenbart, at med de faktiske nedskæringer af indsatsen, som har fundet sted, er der tale om, at regeringen prioriterer indsatsen for så vidt angår penge lavere end det, socialdemokratiet har ønsket. Men jeg skal i samme åndedrag føje til, at jeg er taknemmelig for, at det radikale venstre i et vist omfang vil støtte genopretning på ungdomsuddannelsesområdet. Det hjælper naturligvis meget, at vi har fået den støtte fra det radikale venstre, således at der her opstår et flertal imod regeringen.

Hr. Maistedes bemærkninger var særdeles interessante. Jeg forstod på hr. Maisted, at når han betegner det foreliggende finanslovsforslag som det næstværste nogen sinde, så er det, fordi hr. Maisted vurderer spørgsmålet god, dårlig, slettest alene ud fra en vurdering af underskuddet på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet. Det er jo rigtigt, at det største underskud nogen sinde havde vi på 1983-finansloven, og det næststørste underskud har vi på 1984-finanslovsforslaget, så ud fra den argumentation er det altså det næstværste.

Jeg må dog nok sige til hr. Maisted, at det er en noget omvendt måde at argumentere på. Underskuddene er altså ikke alene bestemt af, hvor god eller dårlig den politiske indsats i regering og opposition er, men bestemt af den realøkonomiske situation. Jeg må forstå de udtalelser, som hr. Maisted fremsætter, således, at de finanslove, som socialdemokratiet lagde frem i 1960'erne og i begyndelsen af 1970'erne, var nogle særdeles fremragende finanslove. Det var de naturligvis også.

Jeg må sige, at den argumentation i forbindelse med finanslovsforslaget, som hr. Maisted førte frem heroppe, reelt gør finansloven og finanslovens behandling til et spørgsmål om tillid eller mistillid til regeringen. Det kan jeg godt forstå at fremskridtspartiet ud fra sine egne synspunkter gør. Det har fremskridtspartiet lov til. Men jeg kan ikke lade være med at sige, at fremskridtspartiets holdning jo betyder, at en regering for at opnå fremskridtspartiets støtte til fi-

nanstloven skal føre fremskridtspolitik, og på den baggrund kunne jeg godt have lyst til at spørge hr. Maisted, hvorledes man så efter et valg vil kunne støtte en konservativ regering eller en firkloverregering. For så langt er vi dog ikke kommet ud her i landet, at en sådan regering vil føre fremskridtspolitik – eller er vi?

Jeg vil gøre nogle bemærkninger til hr. Bilgrav-Nielsen, som for det første var inde på forskellige problemer omkring tandlægehøjskolen i Århus. Der er jo et ændringsforslag, som vi agter at stemme imod. Jeg forstår, at hr. Bernhard Baunsgaard stemmer imod, men jeg mener, at den radikale gruppe i øvrigt ikke gør det. Jeg må sige, jeg havde foretrukket, at vi ved aktstykker i finansudvalget fik den sag helt på det rene. Jeg vil anbefale det radikale venstre at stemme imod ændringsforslaget sammen med os. Så kan vi altid foretage den tilpasning af kapaciteten over aktstykker, når ministeren har fået lejlighed til at gøre sit udvalgsarbejde fuldstændig færdig. Så kan vi se, hvad det er, vi stemmer om. Det kan vi altså ikke med sikkerhed i det foreliggende aktstykke.

Hr. Bilgrav-Nielsen var også inde på spørgsmålet om et ændringsforslag fra det radikale venstre vedrørende Torup-Holme. Jeg kan sige, at det er et forslag, som vi støtter.

Endelig spurgte hr. Bilgrav-Nielsen om vores indstilling til cykelstier. Jeg erkender, at cykelstier er et vældig vigtigt problem. Der er fra regeringens side foreslået en konto på 50 mill. kr., vi har foreslået den forhøjet med 35 mill. kr., de radikale med 42 mill. kr. og SF med 50 mill. kr. Vi stemmer såmænd meget gerne for det forslag, der kommer først til afstemning, og det må vel være det med de 50 mill. kr. Men jeg kan alligevel ikke lade være med at sige, at det er jo vældig flot med 100 mill. kr. til cykelstier i en tid, hvor vi nok så godt kunne bruge de 100 mill. kr. til at rette op på bilstandsloven. Den kunne rettes fuldt op for 200 mill. kr., men også 100 mill. kr. ville have hjulpet meget stærkt for nogle af de fattigste mennesker i dette land, som jo reelt er i den situation, at der er tale om, at de simpelt hen lider direkte nød, og at vi har fået et fattigdomsproblem.

Jeg vil gerne til slut sige til hr. Wilhjelms, at vi stemmer for det forslag, som hr. Wilhjelms har fremsat vedrørende 3 grønlandske

[Camre]

fængselsbetjente i Herstedvester. Vi tror, det kan være særdeles fornuftigt at tage denne lille udgift med, når man tager hensyn til den præventive og alment forebyggende virkning, som det vil have at behandle disse lovovertrædere på en sådan måde, at de har haft et forhåbentlig positivt resultat af at sidde i fængsel.

Gammelgaard (KF):

Må jeg sige til hr. Camre, at jeg synes ikke, han er den rette til at stille spørgsmål til andre partier om, hvilke betingelser de stiller i forbindelse med den endelige afstemning om finansloven.

Jeg må fastholde, at de socialdemokratiske ændringsforslag markerer en tilbagevenden til den økonomiske politik, som førte Danmark ud i det økonomiske uføre. De siger jo, at man skal opgive allerede gennemførte offentlige besparelser, at man skal gennemføre nye offentlige udgifter, at man skal vedtage nye skatter og afgifter, endda i meget stor størrelsesorden. Det var jo den politik, denne socialdemokratiske politik, der gav os alle de mange økonomiske problemer. Det er baggrunden for, at jeg udtalte mig, som jeg gjorde, om de socialdemokratiske ændringsforslag. Dertil kommer, som jeg også nævnte det tidligere i dag, at ændringsforslagene er genbrug af den politik, som man fremlagde for regeringen under oktoberforhandlingerne, og hvorom regeringen også på det tidspunkt måtte sige, at dem var der ikke hold i. Hvis man vedtog de socialdemokratiske ændringsforslag, så ville man ikke fortsætte den positive økonomiske linje, som nu er blevet indledt.

Jeg bemærkede, at hr. Camre ikke kommenterede det citat, jeg bragte i mit første indlæg vedrørende budgetdepartementets økonomer, som havde vurderet de socialdemokratiske ændringsforslag, og for at der nu ikke skal herske tvivl om budgetdepartementets opfattelse af de socialdemokratiske ændringsforslag, vil jeg godt endnu en gang ganske kort citere fra den skrivelse, vi har modtaget i folketingets finansudvalg, hvori de socialdemokratiske ændringsforslag vurderes.

Det hedder:

»Såfremt det sammen med socialdemokratiets ændringsforslag forudsættes, at de af

regeringen foreslåede budgetforbedringer ikke vedtages, vil der være tale om en så markant lempelse af finanspolitikken for 1984, at underskuddene på betalingsbalance og statsfinanser vil stige mærkbart.«

Her er igen en væsentlig baggrund for, at jeg kunne udtale mig, som jeg kunne, at regeringen og socialdemokratiet står milevidt fra hinanden, når det gælder udformningen af den økonomiske politik.

Også andre ordførere har været inde på spørgsmålet om de besparelser, der er foregået på det sociale område. Her må jeg gøre opmærksom på, at uanset at man har været nødt til at foretage små besparelser på dette område, som jo udgør en tredjedel af alle offentlige udgifter, så er der gennemført en række sociale forbedringer, mens den nuværende regering har siddet. Pensionisterne har fået fordoblet varmhjælpsbeløbet og i modsætning til andre grupper bevaret den automatiske dyrtidsregulering. Småbørnsfamiliernes økonomi er blevet betydelig bedre end hidtil. Personer med vidtgående handicap og kroniske lidelser har fået betydelige forbedringer. Der er netop gennemført en ændring i bistandsloven, så en enlig mor med to børn, som får varig hjælp efter ni måneders reglen, fra den 1. januar 1984 får lige ved 4.400 kr. til rådighed, efter at de samlede boligudgifter er betalt, og beløbet er skattefrit, samtidig med at dagsinstitutionspladser er gratis. En førtidspensionsreform har hjulpet udsatte grupper. Der er i det hele taget tale om, at der er en række grupper, der var dårligt stillet, som der var råd til at hjælpe, bl.a. fordi vi andre gav afkald på andre områder.

Den socialdemokratiske ordfører siger i forbindelse med Århus tandlægehøjskole, at socialdemokratiet havde foretrukket, at vi ved aktstykker i finansudvalget fik denne sag helt på det rene. Ja men det er netop det, som undervisningsministeren i dag har givet tilsagn om. Undervisningsministeren har i dag fra folketingets talerstol sagt, at der vil blive fremsendt aktstykke til finansudvalget, inden der træffes afgørelse i denne sag. Jeg takker i øvrigt for undervisningsministerens svar på de spørgsmål, der blev stillet ham. Jeg glæder mig over, at ministeren nu har lagt op til, at tandlægeuddannelsen på Århus tandlægehøjskole bevares.

Fogh Rasmussen (V):

[Fogh Rasmussen]

I dagspressen i dag er der bragt en annonce, som er indrykket af socialdemokratiet. I denne annonce oplyses det, at socialdemokratiet har stillet en række forslag til finansloven, som tilsammen vil koste statskassen knap 2 mia kr. i 1984. Til gengæld har socialdemokratiet ifølge annoncen tilbudt regeringen at skaffe over 4 mia kr. i indtægter. Den debat, vi har haft om ændringsforslagene her i dag, har jo til fulde demonstreret, at disse oplysninger simpelt hen ikke er sande.

Jeg vil godt vende tilbage til de bemærkninger, som jeg udvekslede med hr. Camre allerede i første runde, og konstatere, at hr. Camre ikke i løbet af debatten i dag på en overbevisende måde har kunnet argumentere for, at socialdemokratiets ændringsforslag reelt indebærer en forbedring – eller i hvert fald ikke en forværring – af statsbudgettet. Tværtimod er det blevet påvist, at nettoresultatet af socialdemokratiets forslag er en kraftig forværring af statsbudgettet.

Hr. Camre har interesseret sig levende for det parlamentariske grundlag, hvorpå finansloven hviler eller skal hvile. Nu er det nok en debat, vi med større fordel kan vende tilbage til under den generelle debat om finansloven i morgen, men når jeg godt vil opholde mig lidt ved det allerede her, så er det, fordi der i forbindelse med et par af socialdemokratiets ændringsforslag til finansloven gør sig en interessant partikonstellation gældende.

De ændringsforslag, som jeg her tænker på, er de ændringsforslag, som socialdemokratiet har stillet vedrørende udgifterne til arbejdsløshedsdagpenge. Socialdemokratiet har stillet ændringsforslag nr. 496 om at nedsætte bevillingen til arbejdsløshedsdagpenge med 250 mill. kr. Efter de oplysninger, der er givet i løbet af i dag, ser det ud til, at socialdemokratiet kan få flertal for sit ændringsforslag om at nedsætte dagpengeudgifterne. Tilsyneladende vil foruden socialdemokratiet også fremskridtspartiet stemme for dette ændringsforslag, og en del tyder på, at måske også socialistisk folkeparti vil støtte dette ændringsforslag.

Det betyder altså, at socialdemokratiet kommer i den situation, at partiet kan få vedtaget et ændringsforslag om at nedsætte bevillingen til arbejdsløshedsdagpenge. Det synes jeg er ganske interessant. Jeg ved ikke, hvilke konsekvenser socialdemokratiet vil

drage af det, men det er i alle tilfælde interessant til belysning af, hvor seriøst socialdemokratiets ændringsforslag egentlig er tænkt. Socialdemokratiet løber altså den risiko, at de i dette tilfælde kan få vedtaget et af deres egne ændringsforslag, som faktisk indebærer en nedsættelse af bevillingen til dagpengeudgifter.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Jeg har kommenteret spørgsmålet om sammenhængen i vores indtægtsdækning, altså vore skatter. Det er klart, at det forhold, at regeringen har forslag om nogle af de samme penge, ikke påvirker vores indtægtsbudget, og jeg må fastholde, at der er fuld dækning for samtlige vores ændringsforslag på udgiftssiden i det, der står på indtægtssiden.

Men hr. Fogh Rasmussen er inde på et særligt problem i relation til arbejdsløshedsdagpengene og den nedsættelse, der er. Det er klart, at det er et forslag, der hænger sammen med, hvad socialdemokratiet i øvrigt har foreslået på finansloven. Den besparelse, som vi kommer frem til, og som der er meget nøje redegjort for i bemærkningerne, eksisterer jo alene under forudsætning af den aktivitetsfremme, som udspringer af de øvrige socialdemokratiske forslag på finansloven. Falder disse forslag – og det kan vi jo se, når vi når frem til § 29 – så er forudsætningerne for at få en mindsket ledighed og dermed mindskede udgifter faldet bort, og så trækker vi naturligvis ændringsforslaget tilbage, for vi ønsker ikke at nedsætte arbejdsløshedsdagpengene i dette land under sådanne forudsætninger. Det er selvklart.

Bjørn Poulsen (SF):

Jeg vil gerne have lov at starte med at vende mig til hr. Camres lidt mærkværdige sammenligning mellem cykelstier og eventuel social genopretning.

Jeg synes, det var en mærkelig måde at sammenligne tingene på. Jeg synes, hr. Camre glemmer én ting. Socialdemokratiets forslag betyder, at der skal afsættes 85 mill. kr. Der er jo 50 mill. kr. i forvejen. De radikales forslag betyder, at der skal afsættes 92 mill. kr. Socialistisk folkepartis forslag betyder, at der skal afsættes 100 mill. kr.

[Bjørn Poulsen]

Jeg synes ærligt talt, at man kunne have brugt andre konti i denne finanslov som sammenligning i spørgsmålet om social genopretning eller ej. Det havde måske været mere rimeligt, hvis man fra socialdemokratiets side havde sagt: o.k., så stemmer vi for de 50 mill. kr.s nedsættelse med hensyn til rækkerne. Så havde der måske været en smule rimelighed i den form for argumentation.

Her er tale om trafikbeskyttelse af de svage i trafikken. Der er trods alt også noget beskæftigelse i det. Her er nogle ting, som desværre på grund af den socialdemokratiske beskæftigelsesplan nok ikke er ført helt up to date. Man har nogle beløbsrammer sat på, som ikke rigtig hører nutiden til. Jeg synes, man endnu en gang i socialdemokratiet skal tænke sig alvorligt om, hvad det er, man har tænkt sig at gøre på dette område.

Da industriministeren er til stede, vil jeg tillade mig at komme med et lille hjertesuk. Det drejer sig om det ændringsforslag, som SF har stillet med hensyn til at bringe egnsudviklingen op på det, den var tidligere. Jeg er meget, meget skuffet over, at man er fremkommet med forslag om at skære ned på egnsudviklingen. Jeg har meget svært ved at se fornuften i det på nuværende tidspunkt, for selv om man taler om, at der er skabt ligevægt inden for industriens område i Danmark, er der jo ikke skabt lighed, hvad angår antallet af arbejdspladser, og det må være det, der er det vigtigste, det er dér, vi må bruge de forskellige virkemidler, som vi har i dette samfund.

Der er et område, som jeg ikke rigtig nåede at komme ind på i første omgang, og det er arbejdsministerens område. Vi ved jo, at der på dette område sker nogle besparelser, ikke mindst på jobskabelse o.lign., fordi man siger, at der ikke blev brugt så mange penge i 1983. Hvorfor blev der så ikke det? Det er klart, det var, fordi loven kom i gang betydelig senere, end man havde regnet med. Hvis var skylden? Jeg tror, vi alle ved, hvor skylden ligger. Det er en mærkelig begrundelse, at fordi man ikke har lyst til at sætte en lov i gang, så vil man prøve på at gennemføre nogle besparelser året efter, på trods af at man er klar over, at pengene kan bruges. Men det er klart, at det er noget, som denne regering ikke har været med til at vedtage, og derfor vil man prøve på at stoppe det.

Der er nogle områder, hvor besparelserne på arbejdsministeriets konto er fuldkommen uforståelige. Hvorfor sparer man på arbejdsformidlingen? Jeg kunne forstå, hvis vi havde en arbejdsløshed, der var lig nul, at man så ville skære ned på antallet af ansatte inden for arbejdsformidlingen, men med over 300.000 arbejdsløse er det svært at se, hvorfor man laver den slags besparelser. Men det kan jo være, man kan få en forklaring på det, der lyder bare nogenlunde rimelig, selv om det vil være meget svært at argumentere for sådan noget.

Et andet punkt, som også er helt uforståeligt, i og med at man snakker så meget om, at man skal uddanne så godt som overhovedet muligt, er, at man sparer på tekniske skoler o.lign. Man kunne jo spørge sig selv: hvad er det, man er ude på? Skal de presses lidt mere sammen rundt omkring i de forskellige lokaler? For det, man gerne vil, er åbenbart stadig væk at skaffe så mange ind på EFG som muligt. Skal der være flere om hver maskine, så de kan skiftes til at stå og hive i håndsvingene, eller hvad er det for en form for uddannelse, man egentlig har tænkt på at gennemføre ved at lave nogle besparelser på netop dette område?

Det er mildest talt en mærkelig måde at lave uddannelse på, og det er ikke mindst en helt fuldkommen vanvittig måde at prøve på at uddanne de mennesker på, som jo i allerhøjeste grad skal være grundlaget for, at vi igen kan få nogle af hjulene til at snurre herhjemme, nemlig de mennesker, der får den håndværksmæssige uddannelse eller noget, der ligner det.

Derfor er de besparelser, vi ser på området inden for arbejdsministeriet, for mig at se meget tåbelige og helt uforståelige, og jeg har meget svært ved at forstå, at man på længere sigt vil spare noget som helst ved det. En arbejdsløs er jo stadig væk en stor økonomisk belastning for et samfund, og det vil han blive ved med at være, så længe man ikke gør noget for at få ham i arbejde.

Maisted (FP):

Jeg vil gerne starte med hr. Camre, som siger, at finanslovfstemningen er et spørgsmål om tillid eller mistillid til regeringen, ligesom hr. Camre prøvede på at give udtryk for, at fremskridtspartiet pludselig har skiftet

[Maisted]

holdning i forhold til, hvad der var normalt for fremskridtspartiet. Nej, det var hr. Camre, der skiftede holdning i år – i modsætning til sidste år. På trods af at der blev gennemført besparelser ved aftaler uden for finansloven sammen med fremskridtspartiet, som havde indvirkning på finansloven – og det var altså i størrelsesordenen 30 mia kr. – stemte hr. Camre og socialdemokratiet for finansloven sidste år. Begrundelsen kender hr. Camre godt. Det er præcis den samme, som han giver udtryk for over for mig: at man bør stemme for en finanslov. Den opfattelse har fremskridtspartiet aldrig haft. Det er alene socialdemokratiet, der har drejet 180 grader i denne sag. Lad være med at prøve på at komme og give fremskridtspartiet skylden for en fadæse, socialdemokratiet er alene om at begå.

Jeg vil godt sige til finansministeren, at vi er skam ikke kede af, at der er sket ændringer i finanslov 1983 og i finanslov 1984, men vi har jo i modsætning til regeringspartierne og det radikale venstre aldrig støttet socialdemokratiet i den kurs, de valgte mod afgrunden. I 1982 var den fuldstændig ravende gal. Vi har derimod i 8 år advaret samtlige partier her i folketinget om, at det ville gå galt, og dér gik det altså galt. Man så pludselig, at nu var der et underskud, som var på vej til 95 mia kr. Så var vi selvfølgelig med til at rette op, og det har hjulpet. Vi har altid stået fast ved og rost regeringen for, at den i modsætning til socialdemokratiet har ført en fast kronekurspolitik, og vi fik midlertidigt fjernet dyrtidsordningerne – de væsentlige virkemidler i denne sag – så det er ikke det, der er spørgsmålet i forbindelse med denne lov.

Vi har aldrig kunnet acceptere at skulle stemme for en finanslov, der for 85 pct.s vedkommende indeholder socialdemokratiske tiltag. Resultatet har også vist sig i 1983. Her siger finansministeren, at vi havde måttet forvente et underskud på ca. 95 mia kr. Ved fælles indsats er det kommet ned i nærheden af 59 mia kr. Er fremskridtspartiet ikke tilfreds med det? Jo, selvfølgelig er vi tilfredse med det.

Men så går pusten pludselig af regeringen. Hvorfor i alverden gør den det? Fordi den laver mærkelige aftaler med det radikale venstre. Jeg troede kun, det var godt 500 mill. kr., men finansministeren oplyser nu, at det nærmere er 600 mill. kr., man giver det radi-

kale frit løb til at stemme for ekstraudgifter til i forbindelse med denne finanslov for 1984.

Finansministeren er alt for klog til at sige det samme, som statsministeren har gjort. Statsministeren har over for befolkningen sagt, at det er den bedste finanslov i mange år. Så er det, jeg står og siger: de to værste finanslove, Danmark nogen sinde har set, er dem for 1983 og 1984. Det er kendsgerninger. Man kan tage budgetoversigten og se efter. Det er finansministerens egen oversigt over, hvordan de faktiske forhold er. Der er underskuddene, der er gælden, der er arbejdsløsheden så stor som aldrig før set. Det er korrekt forbrugeroplysning til befolkningen, og det har intet at gøre med, at man ikke har gjort noget fornuftigt, for ellers havde det set meget, meget værre ud. Men det er jo ikke et selvstændigt argument, når man endelig kommer med en selvstændig finanslov. Så er det jo om at få bragt den på plads og i orden, og det er det, statsministeren mangler.

Der er heller ikke tale om – det er finansministeren også for vidende til at prøve på at bilde befolkningen ind – at man har lavet offentlige besparelser på 40 mia kr. Nej, man har lavet besparelser for rundt regnet det halve, og så har man lavet skatter og afgifter for den anden halvdel. Det er det, jeg mener er reel forbrugervejledning for befolkningen. Sådan hænger tingene sammen, og det er det, statsministeren skal sige, når han skal sælge varen.

Det, jeg har sagt, er, at regeringen har brug for fremskridtspartiet såvel før et valg som efter et valg, hvis man vil fortsætte den linje, som regeringen startede på i efteråret 1982. Man kan selvfølgelig også opnå en aftale om finansloven med fremskridtspartiet, men det er jo umuligt at opnå en aftale om et lovforslag, når man overhovedet ikke fører nogen forhandlinger om det. Såvel i september som i oktober i år og i tidligere tider har det stået fast, at der ikke var tale om en aftale om finanslovsforslaget. Det har været slået fast med syvtommersøm, og sådan bør det også være. Tingene skal jo være i orden, som statsministeren plejer at sige, og det har de været hver gang med de forhandlinger, vi har ført med regeringspartierne.

Det er indlysende, at ønsker man, at vi skal være med til at stemme for et lovforslag,

[Maisted]

ja, så må man invitere til forhandlinger – vi er jo ikke noget alt-eller-intet-parti – men det er umuligt at opnå en aftale, når man ikke engang fører forhandlinger om det.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Det er umiddelbart svært for mig at forstå, hvorledes hr. Maisted kan betegne det som en fadæse, at socialdemokratiet indtager den holdning, vi gør til finansloven, når hr. Maisted selv med nøjagtig samme begrundelse indtager den samme holdning.

Hr. Maisted beklagede sig over ikke at være involveret i forhandlinger med regeringen om finansloven. Det forekommer mig dog, at der var noget, der hed Rio Bravo-forliget. Det blev betegnet som forliget, der bragte de væsentlige spørgsmål i relation til finansloven på plads.

Men socialdemokratiet har ikke været involveret i forhandlinger af den karakter, som fremskridtspartiet har været. Vi har ønsket det, vi har været parat til at være med til at ændre på denne finanslov, således at den fik et for vores holdning mere acceptabelt udseende. Det har ikke været muligt; regeringen har ønsket at køre igennem uden os. I den situation må vi naturligvis tage den stilling, vi gør.

Jeg kan forstå, at fremskridtspartiet, på trods af at man altså har haft disse forhandlinger, ikke føler, man har fået nok, og derfor heller ikke vil stemme for finansloven. På mig virker det, som om vi står ret parallelt i denne situation.

Når hr. Maisted kritiserer vores holdning til finansloven sidste år, vil jeg sige: vi havde sidste år et forlig med regeringen om en for os meget, meget vigtig sag, nemlig realrentebeskatningen. Der var også det forhold, at den socialdemokratiske regering få måneder forinden var trådt tilbage, og ved vores melding til majestæten meldte vi blankt; vi pegede ikke på hr. Anker Jørgensen som den, der skulle føre forhandlinger om en ny regering, vi meldte blankt. På denne baggrund var det naturligt for socialdemokratiet at stemme for finansloven sidste år.

(Kort bemærkning).

Maisted (FP):

Der er blot det ved det, at det var ikke de argumenter, socialdemokratiet brugte sidste år for at stemme for finansloven. Det var noget om det samarbejdende folkestyre, derfor stemte man altid for finansloven.

Endelig er der en væsentlig forskel imellem os. Socialdemokratiet går ind for øgede skatter, går ind for øgede udgifter, og nu stiller socialdemokratiet det største ændringsforslag, der overhovedet stilles til denne finanslov, nemlig at man vedtager en midlertidig finanslov – det skal vi selvfølgelig ikke bebrejde socialdemokratiet – hvorefter man i de nærmeste par måneder i 1984 kun kan afholde de absolut nødvendige udgifter. Stop for nyansættelser passer fint med fremskridtspartiets politik.

Det vil sige, at man gennemfører besparelsesforslag sammen med fremskridtspartiet ved at stemme for en midlertidig finanslov, når man har forkastet den anden. Det gør man af helt andre grunde end dem, hr. Camre nævnte sidste år. Nu gør man, som fremskridtspartiet har gjort i ti år. Det har man givet sit blå stempel. Det er klart, at vi ikke vil bebrejde socialdemokratiet, at de pludselig har den samme holdning, som fremskridtspartiet har til finansloven: at det er et lovforslag, og at man skal have gennemført forhandlinger for at kunne stemme for et lovforslag. Det er jo det, vi har sagt altid, og nu kommer altså hr. Camre og gør det samme som fremskridtspartiet, men han har alle de andre gange haft den præcis modsatte opfattelse af tingene.

Se, hvad den daværende socialdemokratiske finanspolitiske ordfører sagde i 1976 om det samarbejdende folkestyre: at alle da endelig skulle stemme for den finanslov! Præcis det samme argument, men da var socialdemokratiet altså i regering.

Det er ikke fremskridtspartiet, der har skiftet holdning i denne sag, det er socialdemokratiet, og de hjælper os altså med at gennemføre nogle offentlige besparelser i de første to måneder af 1984.

Finansministeren (Christophersen):

Jeg skal indskrænke mig til at svare på et enkelt spørgsmål, som hr. Camre stillede til mig. Det lød sådan: vil der til opfyldelse af den store budgetreguleringskonto blive an-

[Finansministeren]

bragt en afgift på sygehusophold? Svaret er nej.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Hr. Bilgrav-Nielsen sagde i sit første indlæg, at man havde sympati i det radikale venstre for VS' forslag om at afsætte 1 mill. kr. til en oplysningskampagne om skadevirkningerne ved voldsanvendelse som led i børneopdragelse, men at hr. Bilgrav-Nielsen mente, at de penge kunne findes inden for det eksisterende budget.

Jeg vil så gerne have noget at vide dels af hr. Bilgrav-Nielsen, dels af justitsministeren.

Fra hr. Bilgrav-Nielsen vil jeg gerne have at vide, om han har talt med justitsministeren om det og fået en accept af, at de penge rent faktisk også vil blive fundet, og hvor de vil blive fundet henne. Jeg vil gerne have justitsministeren til at svare på, om han er indstillet på at afsætte de midler. Hvis det ikke er tilfældet, så er det jo det rene gas, når hr. Bilgrav-Nielsen står heroppe og siger, at det egentlig er et udmærket forslag, men det vil man ordne bagefter. Så betyder det bare, at man ønsker at få dækket det til og kulet det ned og bare skal have en let forklaring på, at man ikke vil stemme for et forslag fra VS.

Det andet går på vores forslag om at afsætte en rammebevilling på 10 mill. kr. til en forsøgsordning med cykelparkering, en rammebevilling, der skal forstås således, at kommunerne skal betale noget, og at DSB inden for denne rammebevilling skal betale noget andet.

Nøjagtig det samme ændringsforslag havde vi fremsat til finanslovsforslaget sidste år, og da sagde det radikale venstre, at det syntes, det var en udmærket idé; der var nogle små problemer med det, men de så da frem til, at forslaget kom igen til finansloven for 1984. Her er det altså.

Men hr. Bilgrav-Nielsen glemte, om man så må sige, at kommentere det heroppe. Jeg vil gerne have at vide, om man vil støtte det eller man ikke vil støtte det. Hvis man ikke vil støtte det, hvad er det så for en begrundelse, man har for ikke at støtte det, når man i øvrigt plejer at slå om sig med, at man er så positivt indstillet over for cyklismen?

Hermed sluttede forhandlingen om ændringsforslagene.

Formanden:

Vi holder nu små 10 minutters pause, inden vi påbegynder afstemningerne. Mødet vil blive udsat om et øjeblik og vil blive genoptaget i dag kl. 17.50. Vi vil derefter stemme indtil kl. ca. 19.00. Derefter vil der blive en times middagspause, og mødet vil blive genoptaget omkring kl. 20.00, men det skal jeg give nærmere besked om til den tid.

Mødet udsat kl. 17.42

Mødet genoptaget kl. 17.50

Man gik til afstemning om ændringsforslagene.

Afstemning

Til § 1. Skatter og afgifter.

Ændringsforslag nr. 595 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 718
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 596 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 719 og 597
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 75 stemte for, 83 imod.

Ændringsforslag nr. 598-606
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
vedtoges med 85 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 607 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 3.

Ændringsforslag nr. 608-617
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 77 stemte for, 83 imod.

Ændringsforslag nr. 618
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes, idet 23 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 619
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 620
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 621
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 622
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 9
forkastedes, idet 65 stemte for, 96 imod.

Til § 2.01. Statsbanerne.

Ændringsforslag nr. 11 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 10
forkastedes, idet 24 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 623
vedtoges med 150 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 12 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 623.

Ændringsforslag nr. 14
var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 13
forkastedes, idet 24 stemte for, 137 imod.

Ændringsforslag nr. 15

vedtoges med 111 stemmer mod 50.

Ændringsforslag nr. 16
forkastedes, idet 79 stemte for, 83 imod.

Ændringsforslag nr. 17
vedtoges med 88 stemmer mod 74.

Ændringsforslag nr. 18 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 17.

Ændringsforslag nr. 19
forkastedes, idet 79 stemte for, 83 imod.

Ændringsforslag nr. 19 a
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 20–22
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 574
forkastedes, idet 79 stemte for, 83 imod.

Ændringsforslag nr. 23
vedtoges med 97 stemmer mod 65.

Ændringsforslag nr. 24 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 23.

Ændringsforslag nr. 25–28
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 29 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 624 og 30
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 31–34
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 625
var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 720 og 721
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 35
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 36
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 626
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 37-46
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 627
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 47
vedtoges med 151 stemmer mod 11.

Ændringsforslag nr. 628-631
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 575
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 576
forkastedes uden afstemning.

Til § 8. Statsministeriet.

Ændringsforslag nr. 48
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 49
forkastedes uden afstemning.

Til § 9. Ministeriet for Grønland.

Ændringsforslag nr. 50
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 51-68
vedtoges uden afstemning.

Til § 10. Udenrigsministeriet.

Ændringsforslag nr. 69
forkastedes, idet 25 stemte for, 137 imod.

Ændringsforslag nr. 70
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 71
forkastedes, idet 45 stemte for, 116 imod.

Ændringsforslag nr. 72-78 og 79

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 577
forkastedes, idet 5 stemte for, 139 imod; 18
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 80
forkastedes, idet 25 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 81
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 578
forkastedes, idet 25 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 579
forkastedes, idet 25 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 82
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 83
vedtoges med 88 stemmer mod 72.

Ændringsforslag nr. 84 og 85
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 86
vedtoges med 88 stemmer mod 72.

Ændringsforslag nr. 87 og 88
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 89
forkastedes, idet 11 stemte for, 151 imod.

Ændringsforslag nr. 90
forkastedes, idet 11 stemte for, 151 imod.

Ændringsforslag nr. 91
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 92-94
forkastedes uden afstemning.

Til § 11. Landbrugsministeriet.

Ændringsforslag nr. 95-97
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 98

forkastedes, idet 25 stemte for, 135 imod; 2 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 99
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 100 og 101
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 102–104
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 105
vedtoges med 128 stemmer mod 34.

Ændringsforslag nr. 106–109
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 110
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 111
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 112
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 113
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 114–116
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 117
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 118–120
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 580
forkastedes, idet 25 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 121
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 122–125
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 126
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 127 og 128
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 129
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 130 og 131
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 132
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 133 og 134
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 135 og 136
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 137–141
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 142
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 581
forkastedes, idet 4 stemte for, 157 imod.

Ændringsforslag nr. 143–146
vedtoges uden afstemning.

Til § 12. Fiskeriministeriet.

Ændringsforslag nr. 147 og 148
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 632 og 633
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 149–151, 582 og 152
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 634–636
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 153 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 636.

Ændringsforslag nr. 637 og 638
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 154
forkastedes uden afstemning.

Til § 13. Indenrigsministeriet.

Ændringsforslag nr. 155
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 639
vedtoges med 94 stemmer mod 65.

Ændringsforslag nr. 156
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 157
forkastedes, idet 25 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 158 og 159
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 161 og 162 var taget
tilbage.

Ændringsforslag nr. 160
forkastedes, idet 54 stemte for, 107 imod.

Ændringsforslag nr. 640
vedtoges med 125 stemmer mod 36.

Ændringsforslag nr. 163
forkastedes, idet 53 stemte for, 107 imod.

Ændringsforslag nr. 164 og 165
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 166 og 167
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 168
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 169
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 170-187
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 641
vedtoges med 106 stemmer mod 54.

Ændringsforslag nr. 188

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 189
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 190 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 642
vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 736
vedtoges med 90 stemmer mod 70; 1 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 722, således ændret,
vedtoges med 92 stemmer mod 67; 1 stemte
hverken for eller imod.

Underændringsforslag nr. 737
vedtoges med 81 stemmer mod 79; 1 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 723, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 703
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 191
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 192
forkastedes, idet 11 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 724
vedtoges, idet 81 stemte for, 79 imod; 1 stem-
te hverken for eller imod.

Til § 14. Boligministeriet.

Ændringsforslag nr. 193 og 194
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 195
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 196
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 197
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 198
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 200 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 199
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 643, 201, 644 og 645
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 202 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 645.

Ændringsforslag nr. 203 og 204
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 646-648
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 205 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 725
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 206 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 725.

Ændringsforslag nr. 207 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 726
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 208 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 726.

Ændringsforslag nr. 209
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 210
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 211
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 212
vedtoges med 86 stemmer mod 75.

Ændringsforslag nr. 213
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 214
forkastedes, idet 77 stemte for, 81 imod.

Ændringsforslag nr. 215
forkastedes, idet 78 stemte for, 81 imod.

Ændringsforslag nr. 216
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 217
vedtoges uden afstemning.

Til § 15. Socialministeriet.

Ændringsforslag nr. 218
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 219 og 220
forkastedes uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 222
vedtoges med 88 stemmer mod 72.

Underændringsforslag nr. 223 betragtedes
som
bortfaldet efter vedtagelsen af underæn-
dringsforslag nr. 222.

Ændringsforslag nr. 221, således ændret,
og 224
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 225 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 224.

Ændringsforslag nr. 226
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 227 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 649-653
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 727
forkastedes, idet 35 stemte for, 126 imod.

Ændringsforslag nr. 654

vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 228
forkastedes, idet 75 stemte for, 83 imod.

Ændringsforslag nr. 229
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 655
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 230 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 656 og 231-235
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 236
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 237
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 238 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 239
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 240
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 241
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 242 og 243
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 244
forkastedes, idet 25 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 245
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 657
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 246
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 658
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 728
vedtoges med 89 stemmer mod 71.

Ændringsforslag nr. 659
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 729
forkastedes, idet 11 stemte for, 148 imod; 1
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 247 og 248 var taget
tilbage.

Ændringsforslag nr. 730
vedtoges med 88 stemmer mod 72.

Ændringsforslag nr. 660
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 249
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 661-663
vedtoges uden afstemning.

Til § 16. Ministeriet for offentlige arbejder.

Ændringsforslag nr. 250
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 251
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 252-254
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 255
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 256 og 731
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 257
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 258
forkastedes, idet 34 stemte for, 127 imod.

Ændringsforslag nr. 732
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 259
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 260
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 261
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 262 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 261.

Formanden:

Jeg skal her afbryde afstemningen om æn-
dringsforslagene og udsætte mødet. Det gen-
optages i dag kl. 20.15.

Mødet udsat kl. 18.53

Mødet genoptaget kl. 20.15

Afstemningen genoptoges

Til § 17. Industriministeriet.

Ændringsforslag nr. 263
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 583
forkastedes, idet 14 stemte for, 141 imod.

Ændringsforslag nr. 264–268
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 269 og 270
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 271–273
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 584
forkastedes, idet 15 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 274
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 275
forkastedes, idet 73 stemte for, 86 imod.

Ændringsforslag nr. 585

forkastedes, idet 15 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 586
forkastedes, idet 14 stemte for, 145 imod.

Ændringsforslag nr. 587
forkastedes, idet 14 stemte for, 143 imod.

Ændringsforslag nr. 276
forkastedes, idet 74 stemte for, 86 imod.

Ændringsforslag nr. 277 og 278
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 279
forkastedes, idet 73 stemte for, 86 imod.

Ændringsforslag nr. 280
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 281
vedtoges med 149 stemmer mod 12.

Ændringsforslag nr. 282 og 283
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 284 og 285
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 286
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 287–289
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 290
forkastedes, idet 54 stemte for, 107 imod.

Ændringsforslag nr. 588
forkastedes, idet 15 stemte for, 125 imod; 20
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 291
forkastedes, idet 69 stemte for, 71 imod; 20
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 292
forkastedes, idet 54 stemte for, 86 imod; 21
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 293

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 294
forkastedes, idet 53 stemte for, 85 imod; 21
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 295 og 296
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 297
forkastedes, idet 21 stemte for, 139 imod.

Ændringsforslag nr. 298 og 299
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 300-303
vedtoges uden afstemning.

Til § 18. Justitsministeriet.

Ændringsforslag nr. 664-666
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 589
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 667 og 668
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 304
forkastedes, idet 54 stemte for, 107 imod.

Ændringsforslag nr. 669
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 305
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 670 og 671
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 594
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 306
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 590
forkastedes, idet 35 stemte for, 126 imod.

Til § 19. Kirkeministeriet.

Ændringsforslag nr. 591 og 307
forkastedes uden afstemning.

Til § 20. Undervisningsministeriet.

Ændringsforslag nr. 672
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 308
forkastedes, idet 73 stemte for, 88 imod.

Ændringsforslag nr. 309
forkastedes, idet 25 stemte for, 135 imod; 1
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 310
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 311
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 312
forkastedes, idet 11 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 313
forkastedes, idet 78 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 314-316
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 317
vedtoges, idet 87 stemte for, 13 imod; 60
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 318
vedtoges med 88 stemmer mod 13; 60 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 319
betragtedes som bortfaldet efter vedtagelsen
af ændringsforslag nr. 318.

Ændringsforslag nr. 321 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 320
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 323 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 322
forkastedes, idet 78 stemte for, 82 imod.

- Ændringsforslag nr. 325 var taget tilbage.
- Ændringsforslag nr. 324
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.
- Ændringsforslag nr. 327 var taget tilbage.
- Ændringsforslag nr. 326
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.
- Ændringsforslag nr. 329 var taget tilbage.
- Ændringsforslag nr. 328
vedtoges med 88 stemmer mod 13; 60 stemte
hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 330-333
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 334
vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 335-338
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 339
forkastedes, idet 25 stemte for, 136 imod.
- Ændringsforslag nr. 340
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 341
vedtoges med 88 stemmer mod 73.
- Ændringsforslag nr. 342
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 343
vedtoges med 103 stemmer mod 58.
- Ændringsforslag nr. 344 og 345
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 346
vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 704
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.
- Ændringsforslag nr. 705
forkastedes, idet 79 stemte for, 80 imod.
- Ændringsforslag nr. 347
vedtoges med 85 stemmer mod 15; 58 stemte
hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 348
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 349
vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 350
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 351
forkastedes, idet 25 stemte for, 135 imod.
- Ændringsforslag nr. 352
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 353
vedtoges med 88 stemmer mod 73.
- Ændringsforslag nr. 354
forkastedes, idet 54 stemte for, 107 imod.
- Ændringsforslag nr. 355
forkastedes, idet 54 stemte for, 107 imod.
- Ændringsforslag nr. 356-362
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 716
vedtoges med 150 stemmer mod 10; 1 stemte
hverken for eller imod.
- Ændringsforslag nr. 364 var taget tilbage.
- Ændringsforslag nr. 363
forkastedes uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 673
vedtoges, idet 81 stemte for, 79 imod.
- Ændringsforslag nr. 365 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 673.
- Ændringsforslag nr. 366
vedtoges uden afstemning.
- Ændringsforslag nr. 367 og 368

forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 674
vedtoges, idet 82 stemte for, 79 imod.

Ændringsforslag nr. 369 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 674.

Ændringsforslag nr. 370 og 371
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 372-374
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 375 og 376
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 377
forkastedes, idet 25 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 378
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 675
vedtoges, idet 95 stemte for, 65 imod.

Ændringsforslag nr. 379 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 675.

Ændringsforslag nr. 380
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 381 og 382
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 383-385
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 733
forkastedes, idet 80 stemte for, 80 imod.

Ændringsforslag nr. 386
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 387
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 676

vedtoges med 96 stemmer mod 65.

Ændringsforslag nr. 388 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 676.

Ændringsforslag nr. 389-391
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 677
vedtoges med 96 stemmer mod 62.

Ændringsforslag nr. 392 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 677.

Ændringsforslag nr. 393 og 394
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 395
forkastedes, idet 25 stemte for, 136 imod.

Ændringsforslag nr. 396
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 397
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 398
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 399
forkastedes, idet 25 stemte for, 135 imod.

Ændringsforslag nr. 400-403
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 573
forkastedes, idet 25 stemte for, 82 imod; 54
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 404 og 405
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 406
vedtoges med 136 stemmer mod 24.

Ændringsforslag nr. 407-411
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 412

vedtoges med 82 stemmer mod 79.

Ændringsforslag nr. 413
forkastedes, idet 76 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 414 og 415
forkastedes uden afstemning.

Til § 21. Ministeriet for kulturelle anliggender.

Ændringsforslag nr. 416 og 417
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 418
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 419
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 420
forkastedes, idet 11 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 421
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 422
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 423
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 424
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 425 og 426
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 427
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 428
vedtoges med 87 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 429 og 430
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 431
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 432
forkastedes, idet 78 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 433–435
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 436–438
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 439
forkastedes, idet 26 stemte for, 82 imod; 53
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 440
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 441 og 442
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 443 og 444
vedtoges uden afstemning.

Til § 22. Forsvarsministeriet.

Ændringsforslag nr. 445
forkastedes, idet 25 stemte for, 130 imod; 4
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 446
forkastedes, idet 24 stemte for, 126 imod; 3
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 447 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 678 og 448
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 449 og 450
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 451
forkastedes, idet 34 stemte for, 125 imod.

Ændringsforslag nr. 452
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 453
forkastedes, idet 34 stemte for, 123 imod; 1
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 454
forkastedes, idet 13 stemte for, 148 imod.

Til § 23. Finansministeriet.

Ændringsforslag nr. 679
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 455
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 456
forkastedes, idet 10 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 734
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 680 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 735
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 457
vedtoges med 125 stemmer mod 36.

Ændringsforslag nr. 458
vedtoges med 135 stemmer mod 25.

Ændringsforslag nr. 459
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 460
forkastedes, idet 25 stemte for, 133 imod; 2
stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 461
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 462
forkastedes uden afstemning.

Til § 24. Ministeriet for skatter og afgifter.

Ændringsforslag nr. 463
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 464
forkastedes, idet 76 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 465
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 681, 466 og 467
vedtoges uden afstemning.

Til § 25. Økonomiministeriet.

Ændringsforslag nr. 468 og 469
vedtoges uden afstemning.

Til § 26. Pensionsvæsenet.

Ændringsforslag nr. 470
forkastedes, idet 11 stemte for, 149 imod.

Til § 27. Miljøministeriet.

Ændringsforslag nr. 471
vedtoges med 75 stemmer mod 25; 61 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 472
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 473 og 474
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 475
vedtoges med 88 stemmer mod 13; 59 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 476
vedtoges med 87 stemmer mod 72.

Ændringsforslag nr. 477
forkastedes, idet 78 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 478
vedtoges med 87 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 479 og 480
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 481 og 482
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 483
forkastedes, idet 78 stemte for, 81 imod.

Ændringsforslag nr. 484
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 485
vedtoges med 87 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 486
vedtoges med 87 stemmer mod 73.

Til § 28. Arbejdsministeriet.

Ændringsforslag nr. 487
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 488 og 489
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 490 og 491
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 592 og 593
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 492
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 493
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 494
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 682
vedtoges uden afstemning.

(Camre (S): Jeg ønsker at tage ændringsforslag nr. 495 tilbage!).

Formanden:

Hr. Camre har nu meddelt, at han ønsker at tage ændringsforslag nr. 495 tilbage. Ønsker andre at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er ændringsforslaget bortfaldet.

Ændringsforslag nr. 683
vedtoges uden afstemning.

(Camre (S): Jeg ønsker at tage ændringsforslag nr. 496 tilbage!).

Formanden:

Hr. Camre har nu meddelt, at han ønsker at tage ændringsforslag nr. 496 tilbage. Ønsker andre at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er ændringsforslaget bortfaldet.

Ændringsforslag nr. 684
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 497

forkastedes, idet 16 stemte for, 73 imod; 72 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 498
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 500 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 499
forkastedes, idet 14 stemte for, 146 imod.

Ændringsforslag nr. 685
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 502 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 501
forkastedes, idet 11 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 686
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 504 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 503
forkastedes, idet 10 stemte for, 147 imod.

Ændringsforslag nr. 687
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 505
forkastedes, idet 11 stemte for, 146 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 506
forkastedes, idet 78 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 507
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 508
forkastedes, idet 11 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 509
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 510
forkastedes, idet 11 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 706
vedtoges, idet 79 stemte for, 77 imod.

Ændringsforslag nr. 688 betragtedes som bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsforslag nr. 706.

Ændringsforslag nr. 707
forkastedes, idet 78 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 511
forkastedes, idet 11 stemte for, 147 imod; 1 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 708
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 709
forkastedes, idet 79 stemte for, 80 imod.

Ændringsforslag nr. 512
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 710
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 689
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 711
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 712
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 513 og 514
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 690
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 515 og 516
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 517
vedtoges med 88 stemmer mod 13; 60 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 518
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 691
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 519
forkastedes, idet 11 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 520
forkastedes, idet 11 stemte for, 149 imod.

Ændringsforslag nr. 521
forkastedes, idet 11 stemte for, 148 imod.

Ændringsforslag nr. 522
vedtoges uden afstemning.

Til § 29. Energiministeriet.

Ændringsforslag nr. 523
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 524
forkastedes, idet 78 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 525
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 526
forkastedes, idet 75 stemte for, 86 imod.

Ændringsforslag nr. 527
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 528
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 529
forkastedes, idet 24 stemte for, 81 imod; 54 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 530
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 531
vedtoges med 148 stemmer mod 13.

Ændringsforslag nr. 532
forkastedes, idet 79 stemte for, 81 imod.

Ændringsforslag nr. 533
forkastedes, idet 11 stemte for, 150 imod.

Ændringsforslag nr. 534 og 535
forkastedes uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 715
forkastedes, idet 59 stemte for, 102 imod.

Ændringsforslag nr. 536
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 537
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 538 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 537.

Ændringsforslag nr. 539
forkastedes, idet 58 stemte for, 103 imod.

Ændringsforslag nr. 540
forkastedes, idet 11 stemte for, 145 imod.

*Til § 36. Statsgældsafdrag og obligationskøb
m.v.*

Ændringsforslag nr. 692-695
vedtoges uden afstemning.

*Til § 37. Beholdningsbevægelser og kursregule-
ring.*

Ændringsforslag nr. 696-698
vedtoges uden afstemning.

Til § 42. Tekstanmærkninger.

Ændringsforslag nr. 541-555, 699 og 556
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 713
forkastedes, idet 79 stemte for, 82 imod.

Ændringsforslag nr. 557
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 558
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 559
vedtoges med 88 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 739
vedtoges med 87 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 560
vedtoges med 87 stemmer mod 73.

Ændringsforslag nr. 561-564
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 565
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 566-569
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 738 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 700
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 714
vedtoges med 88 stemmer mod 13; 60 stemte
hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 570
forkastedes uden afstemning.

Til tillæg til § 23. Finansministeriet.

*2. Kongeriget Danmarks Hypotekbank og Fi-
nansforvaltning.*

Ændringsforslag nr. 701
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 571 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 702
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 572 var taget tilbage.

Formanden:

Hermed er afstemningen om ændringsfor-
slagene slut. Jeg foreslår, at behandlingen af
finanslovsforslaget standses, og at lovforslaget
henvises til fornyet behandling i finansudval-
get. Hvis ingen gør indsigelse mod dette for-
slag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-
hold). Det er vedtaget.

Sagens videre behandling stilles herefter i
bero.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af d.d. meddeler justitsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om erstatningsansvar.
(Lovforslag nr. L 119).

I skrivelse af d.d. meddeler arbejdsministeren, at hun ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give folketinget en skriftlig

Redegørelse om arbejdstidspolitik.
(Redegørelse nr. R 5).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om erstatningsansvar.
(Lovforslag nr. L 119).

Lovforslagets hovedformål er at sikre, at der i tilfælde af personskade og tab af forsørger fastsættes en erstatning, der i højere grad end hidtil giver dækning for det økonomiske tab, der er en følge af personskaden eller forsørgertabet.

Der findes i øjeblikket inden for den private erstatningsret ikke lovregler om udmålingen af erstatningen, hverken for personskade eller for tab af forsørger. Den højeste erstatning, der i praksis ydes i tilfælde af fuldstændigt tab af erhvervsevnen, udgør 450.000 kr., og for tab af forsørger udgør erstatningen ca. 225.000 kr. Disse beløb vil ofte ikke give fuld dækning for erhvervsevnetabet eller forsørgertabet. Det skal i den forbindelse fremhæves, at erstatningen for erhvervsevnetab skal træde i stedet for skadelidtes manglende erhvervsindtægt gennem resten af livet.

Erstatningsniveauet skal ses i sammenhæng med, at der for arbejdsskaders vedkommende efter arbejdsskadeforsikringsloven ydes erstatninger, der er væsentligt større, og at der i andre vesteuropæiske lande, herunder de øvrige nordiske lande, ydes væsentligt højere erstatninger end i Danmark.

Ved lovforslaget gennemføres en efter regeringens opfattelse længe tiltrængt forhøjelse af erstatningerne i den private erstatningsret. Lovforslagets regler herom bygger på betænkning nr. 976/1983 fra justitsministeriets erstatningslovudvalg. I udvalget var der forskellige opfattelser af spørgsmålet om, hvorledes reglerne på dette område bør udformes.

Hovedprincipperne i forslaget er i det væsentlige i overensstemmelse med det forslag, der blev stillet af et flertal i udvalget. På en række punkter er reglerne imidlertid af praktiske grunde udformet således, at erstatningsberegningen bliver mere forenklet end efter flertallets forslag. Forenklingerne består bl.a. i, at der ikke skal foretages fradrag i erstatningen for sociale ydelser og forsikringer m.v. Endvidere er reglerne om kapitalisering gjort uafhængige af ændringer i renteniveauet, idet der stilles forslag om en fast kapitaliseringsfaktor. Uanset disse forenklinger er flertallets hovedsynspunkt vedrørende individuel erstatningsfastsættelse på grundlag af et faktisk erhvervsevnetab imidlertid bevaret i forslaget. Som et eksempel kan jeg nævne, at en skadelidt, der helt mister erhvervsevnen, og som har haft en årsløn på 160.000 kr., vil få en erhvervsevnetabserstatning på 800.000 kr. Herudover vil der blive ydet godtgørelse for varig men med 200.000 kr.

Lovforslagets kapitel 2-3 bygger især på erstatningslovudvalgets betænkning nr. 829/1978 om limpelse af erstatningsansvar m.v.

Med hensyn til erstatningsansvar for skade, der er dækket af forsikring, foreslås det, at en skadevolder ikke skal være erstatningsansvarlig for en skade, hvis denne er dækket af en tingsforsikring eller driftstabsforsikring. Tabet bæres således endeligt af forsikrings-selskabet, der ikke kan kræve noget - »gøre regres« - hos skadevolderen. Reglen gælder dog ikke, hvis skadevolder har handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Udvalget havde yderligere foreslået, at reglen ikke skulle gælde, hvis skaden skyldes uforvarlig planlægning eller tilrettelæggelse - i modsætning til udførelse - af offentlig eller erhvervmæssig virksomhed. I sådanne tilfælde kunne forsikringsselskabet altså som hidtil kræve erstatning - regres - af skadevolder. Det er fra flere myndigheders og organisationers side blevet anført, at de af udvalget foreslåede regler af præventive årsager